

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon 2113

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—. — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Cena inseratom: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali ogle-
si vsaka beseda Din 1.20.

Blagoslovljen Božič

želi cenjenim naročnikom in čitateljem

„Slovenski Gospodar“!

Za katoliško časopisje.

Važnosti časopisja ni treba v 20. stoletju dokazovati. Vsak član kulturnih narodov to dobro ve. Vsi to dobro vedo, toda vsak se tega ne zaveda ter ne izvaja posledic v dejanju. To velja zlasti o katoličanih, dočim se protiverniki poslužujejo časopisja kot najučinkovitejšega sredstva v borbi zoper katolicizem. Ne bo torej odveč, ako ob zatonu leta, ko gre za obnovo naročbe ali za novo naročbo časopisov, temu velevažnemu vprašanju posvetimo več pozornosti.

Španske razmere.

Spanija nam daje zgled, in sicer svaričen zgled. Dežela je katoliška, ljudstvo po ogromni večini dobro — katoliško. Vlada pa je protikatoliška, katoliški Cerkev in njenim pravicam v javnosti sovražna. Pri volitvah v ustavotvorno skupščino so framasoni, protikrščanski liberalci in socialisti dobili veliko večino. V tej skupščini je bila sprejeta ustava, ki določa ločitev države od Cerkve, protikrščansko vzgojo mladine in izgon katoliških redovnikov, predvsem jezuitov. Koliko prava ima katolicizem v javnosti, so svetu pokazali ognjeni zublji, švigajoči iz mnogoštevilnih zažganih samostanov, cerkvenih hiš in samih cerkva. Odkod ta brezpravnost španskega katolicizma? Kaj je vzrok, da je framasonsko-liberalno-socialistična manjšina tako lahko zavladata nad veliko večino veri in Cerkev vdanega ljudstva? Španski katoličani so se omejevali na takozvani notranji katolicizem, zanemarjali pa so zunanje življenje in dve njegovi najvažnejši gonilni sili: organizacijo in časopisje. Framasoni, liberalci in socialisti so se polastili javnega življenja z nekrščanskimi društvi in časniki, katoličani pa so mirno gledali ta razvoj ter niso ganili niti z mezincem. Bridko izkustvo letošnjega leta jih je poučilo, kakšna sila je časopisje, in sedaj se z naporom vseh sil trudijo popraviti to, kar so leta in leta zamudili.

Kakoršen je časnik, takšen je človek.

Kolikega pomena je časnik za posameznika, za družino, za deželo in državo, je lepo poudaril sed. papeški državni tajnik Kardinal Pacelli. Ko je bil nuncij v Berlinu, je vodilnemu listu nemških katoličanov »Germaniji« ob svečanostni priliki poslal članek, v katerem med drugim pravi: »Kar se tiče moči, ki jo ima časopisje, ni treba dosti besed o tem. Nešteti milijoni so, ki vsak dan čakajo na besedo iz časnika, da po njej oblikujejo svoje politično mnenje, svoje socialno mišljenje, svoje moralno ravnanje, svoje versko prepričanje, svojo osebnost, gradnjo svoje družine in ves svoj svetovni nazor.« Z drugimi besedami: Kakoršen je časnik, ki ga kdo stalno bere, takšen je dočnik kot posameznik, kot član družine, kot član države, Cerkev in človeške družbe, takšen je v politiki, v zasebnem in javnem življenju, in tako bo po večini ostal tudi v večnosti, ko se bodo zaprla nad njim groba vrata.

Naša vera je takšna, kakoršno je časopisje.

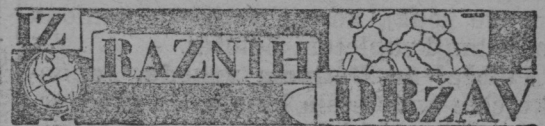
Zavedajmo se torej važnosti časopisja! P. Odilo Hajnšek, naš štajerski rojak, ki zdaj misijonari med našimi slovenskimi brati v Severni Ameriki, je napisal v »Amerikanskem Slovincu« 4. decembra t. l. o tem lep članek, v katerem tudi pravi to-le: »Naša vera je taka, kakršna je naše časopisje. Dvema gospodoma ne more nihče služiti. Človek bere, kakor misli. List liberalcev je liberalen. List komunistov je komunističen. List katoličanov je katoliški. S časopisjem izpoveduješ svojo vero. Naše ljudstvo ne bo brez berila. Na more biti brez njega. Če ne bo imelo katoliškega, bo seglo po nekatoliškem. Naše spanje lahko postane zločin izdajstva. Naše krščanstvo ne sme biti več spalna dvorana, temveč na boj pripravljena armada. Res je, prižnica tiska ne more nikoli nadomestiti prižnice v cerkvi. Od sv. Duha postavljena učeniška stolica Cerkev bode ostala vedno poklicna učiteljica in vzgojiteljica narodov. Toda nobenega dvoma ni, da bo danes tisti

najhitreje pridobil svet, kdor ima najmočnejši tisk.«

Za katoliške časnike! Za »Slovenskega Gospodarja«!

Zavedajmo se važnosti katoliškega časopisja! Iz njega črpamo pouk v dobrem in koristnem ter pobudo za dobro. Ako torej gre za katoliški časnik, gre za nas, gre za našo blaginjo. Za blaginjo posameznika, družine in vsega ljudstva. Za časno in večno blaginjo. Gre za naše interese, za življenje in smrt. Kdor kupuje nekrščanski in protikrščanski časnik, tak meče svoje vinarje v Judežev mošniček. Danes, ko hudobni duh z mogočnim zamahom zvoni svoj zvon po svetu, je treba, da verni katoličani zvonijo z zvonom, ki je Bogu prijazen, in to je katoliški časnik. Podpirajmo torej glasilo našega katoliškega ljudstva — »Slovenskega Gospodarja«! Dolgo dobo 65 let že stoji naš list na braniku verskih in narodnih interesov našega naroda. Ne odtegnimo mu svoje gnotne in duševne podpore! Ostanimo mu zvesti naročniki ter mu pridobivajmo nove! V vsako hišo naš list!

*

V NAŠI DRŽAVI.

Kralj odpotoval v inozemstvo. Belgrad, dne 15. decembra. AA. Današnje »Službene novine« priobčujejo ta-le ukaz: Mi, Aleksander I., po milosti božji in narodni volji kralj Jugoslavije, smo sklenili in odredimo na podlagi čl. 40 ustave kraljevine Jugoslavije, ker želimo nekaj časa prebivati izven mej naše domovine, naj nas v izvrševanju naše ustavne kraljevske oblasti od dne odhoda pa do povratka v domovino zastopa naš ministrski svet v mejah ustave. G. predsednik našega ministrskega sveta, naš notranji minister, naj ta ukaz izvrši. Aleksander I. r., 15. decembra v Belgradu. Predsednik ministrskega sveta, notranji minister Peter Živković I. r. Slede podpisi vseh drugih ministrov.

Naš kraljevski par se mudi v Parizu.

Skupščina je overovala vse mandate razven enega. Dne 16. decembra so poslanci tudi prisegli.

Kandidati za senat v Dravski banovini so sledeči gg.: dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik v Ljubljani; dr. Miroslav Ploj,

bivši veliki župan v Mariboru; dr. Jan-ko Rajar, veterinarski delegat na Du-naju; dr. Fran Novak, odvetnik v Ljub-ljani. Namestniki: dr. Alojzij Goričan, župan v Celju; Jakob Zdravec, indu-strijalec v Središču; Ivan Sancin, bivši kmetijski načelnik v Ljubljani; Ciril Pirc, župan v Kranju. Volitve v senat se bodo, kakor znano, vršile dne 3. jan. 1932. Volilno okrožje tvori vsaka bano-vina za sebe, volilno pravico pa imajo vsi narodni poslanci, vsi člani banovinskega sveta in vsi župani v dotični ba-novini. Dravska banovina voli štiri se-natorje in štiri namestnike.

Ustanovitev nove stranke. Na seji enotnega kluba narodnih poslancev, izvoljenih na državni listi predsednika vlade g. Petra Živkoviča, je bila sklenjena ustanovitev nove stranke, ki se bo imenovala »Jugoslovanska radikal-na kmetijska demokracija«. Sprejet je že program stranke.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Socijalni demokrati v Belgiji so skli-cali izreden strankin zbor, na katerem so sprejeli resolucijo proti državni pod-pori katoliškim šolam, za katere pri-speva država letno iz javnih sredstev 800 do 900 milijonov frankov.

Nova vlada na Španskem. Španska republika je dobila zadnje dni novo vlado pod predsedstvom Azane. Vlada je sestavljena republikanske levice, ki šteje 250 do 270 glasov in bo imela v zbornici večino 16 do 36 glasov.

Maršal kitajske republike odstopil. Svetovno javnost je presenetil nenaden odstop maršala kitajske republike Čangkajšeka, zunanjega ministra Wel-lington Kooa, finančnega ministra Sun-ga in generala Čangsulijanga. Angleško časopisje je mnenja, da bo položaj Čangkajšeka izven vlade močnejši, ka-kor do sedaj, kar je velikega pomena za sedanji zapleteni položaj.

Položaj na Daljnem vzhodu. Japonske čete bodo stale kmalu tik pred ve-likim zidom, ki brani nekdanjo kitajsko prestolico Peking. Prišlo bo v kratkem do odločilne bitke med Japonci in Ki-tajci. Japonci so začeli južno od Mukde-na ustanavljati veliko industrijsko in trgovinsko cono in mrzlično dograja-jo železnico iz Kirina v luko Saizen, ki bo predstavljala zelo hudo konkurenco Vladivostoka. Obenem so proglasili po-polnoma ravnopravnost vseh inozem-cev v mandžurski trgovini in se poga-jajo z generalom Ma z namenom, da se organizira neodvisna mandžurska dr-žava, v kateri bodo tudi Kitajci uživali popolno enakopravnost.

★

„Betnava“ ali „Vidmava“?

Da li je komu znano, kako je prišlo v Mariboru k poimenovanju »Betnavska cesta«, ne vemo in tudi ne, kdo je »iz-umitelj« tega imenskega nestvora. Ce-sta k gradiču »Vidmava« (v občini Rad-vanje) bi se namreč morala glasiti pra-vilno: V i d m a v s k a

Kar pisec pomni, se je rabilo samo le ime »Vidmava«, samo nekateri doma-čini, posebno pa tujci, so izgovarjali to

V DOBI NAHODA

kadar kašljamo in smo zasluženi, kadar nam preti gripa, takrat je Fellerjev bolečine po-mirjujoči Elsafluid, to odlično sredstvo in kozmetikum prava tolažba v hiši. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din po-vod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din franko pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341. Savska banovina.

ime nekako nejasno tudi kot »Vidnja-va«, ker ni bilo brati nikjer takega slo-venskega napisa, in nemško ime »Win-denau« je ono jasnost motilo še bolj. — Ko sem se skozi leta z očetom po po-čitnicah vračal v Maribor v šolo, je oče krenil skoro običajno pri Vidmavskem drevoredu od Tržaške ceste in pripom-nil: »Peljiva se čez V i d m a v o; je si-ker mali ovinek, toda prištedim si mit-nino!« Smatram zgolj le to obliko kot udomačeno in tudi kot zgodovinsko opravičeno.

Podlaga temu imenu je namreč sta-roslovenska beseda »videm«. Ni sicer tu mesto za širje razpravljanje o na-stanku in razvoju tega izraza tekom ti-sočletij, pač pa moramo podati tukaj vsaj kratko zgodovinsko sliko tega v našem slučaju, ker je že davno vse po-zabljeno in v kolikor še ne, pa krivo tolmačeno.

Kot »videm« so označevali naši dav-ni predniki pred vsem vso ono zemlji-šče, katero so občinarji izločili kot traj-no službo v kulturne namene vsej ob-činski skupnosti. Na tem je stala cer-kev in župnišče kakor tudi šola, ako so jo imeli. Na vzvišenem prostoru je bilo z obzidjem utrjeno mesto v obrambne svrhe v slučaju sovražnega napada in kot zavetišče stanovalcev, ako ni bilo drugega varnega mesta za nje. Obenem je bilo tu tudi pokopališče. Razvidno je to razmerje še skoro danes pri vsaki cerkvi v Sloveniji, če imamo tudi raz-meroma malo občin z župnijo, katere bi imele ime »Videm« še danes. Druga-če je to na Tirolskem; tam se imenuje vsak »župnijski grunt« (»Pfarrgrund«) še danes kot »vidum«.

Razlikujejo se ta imena v ljudski go-vorici v tuintam posvetna in cerkvena. Tako gredo Haložani na žegnanje k Sv. Vidu, ali živinski sejem je pa »na Vid-mu«. Slične razmere smo ugotovili tudi v srednjeveških latinskih listinah. Pri krajevnih podatkih so rabili čisto slo-venski mestnik še vedno pri že davno ponemčenih krajih, ker izraza »videm« niso Nemci več razumeli, zatoorej: »na Widmi«, »na Widme (leta 1452), »na Widmem« (leta 1424) in to radi tega, ker se je v slovenščini ime v imenoval-niku redko rabilo. — V našem slučaju je bila zgradba »Vidmava« prvotno tu-di le kako močnejše utrjeno mesto kot ena izmed postojank zunanjega obram-bnega pasa mariborske trdnjave.

»Vidmava« služi še danes kot »vi-dem« lavantinskemu vladiki, in je mo-rala biti od davnega v tem razmerju, ker so tudi protestanti leta 1587 to po-sestvo kot tako cerkvenega značaja ta-koj zasedli in na njem zgradili cerkev, šolo in hišo za pastora in cerkovnika, ter si ogradili tam tudi lastno pokopa-lišče. Po protireformaciji (leta 1600) je prišlo posestvo sicer iz cerkvenih rok v posvetne, toda leta 1863 je bilo zopet

oddano lavantinski škofiji, iz česar raz-vidimo, da je moral biti prvi »vidmar« vsekakor kak višji cerkveni dostojanst-venik, in da je imela cerkev gotovo ne-kake utemeljene dedne pravice na to. O znameniti zgodovini nekdanjih slo-venskih »vidmarjev« hočemo pozneje enkrat podrobneje pisati; danes ome-nimo samo, da nosi še danes na stotine slovenskih rodbin ime »Vidmar«, kate-rim se često še danes pozna, da so mo-rale biti nekda v kakem višjem prav-no-socialnem položaju.

Če je našim javnim uradom resno zato, da se naša krajevna imena, kate-ra so potvorili sčasom deloma iz neved-nosti dotične preteklosti, popravijo, po-tem se naj prekrsti »Betnava« v »Vid-mava«, »Betnavska cesta« v »Vimav-ska« in »Betnavski log« (»Windenaue Wald«) v »Vidmavski«. — Poskus pre-kstitve tega v »Slovenski log« po po-lomu se ni obveljavil, ker je to ime kar brez vsake jezikovno-zgodovinske pod-lage in dejstveno le nasilna izmišljoti-na, kajti nemški »Winden« je v tem slučaju le pokvečeni slovenski — »vi-dem«!

D. Žunkovič.

★

Katoliška šola in socialisti. Svojo mržnjo proti katolicizmu in katoliški vzgoji v šoli so zadnji čas javno doka-zali socialisti v Belgiji. V tej mali, pa jako kulturni in napredni državi je vpe-ljan način svobodnega šolstva, to je, ne vlada državni šolski monopol, država ne vsiljuje državljanom svojih šol, mar-več jim prepušča ureditev šol po lastni uvidevnosti in volji. Država ne vzdržuje svojih šol, marveč podpira javne-občin-ske in zasebne-svobodne šole v razmer-ju s številom učencev. Vsakomur je da-no na voljo, kam hoče poslati svoje otroke: ali v občinske ali v svobodne-katoliške šole. Ta šolski sestav je našel posnemovalcev v Angliji, v Nizozemski in celo v Franciji, kjer skoro polovica šolo-obveznih otrok obiskuje zasebne katoliške šole. — Prosehi katoliških šol pa je vzbudil zavist in mržnjo bel-gijskih socialistov. Ker so svobodne-ka-toliške šole vzgojile krščanski naraščaj, ki je vstopil v krščanske mladinske or-ganizacije in strokovne zveze, so se so-cialisti v svoji znani »svobodomiselno-sti« začeli bati za lasten naraščaj. Nji-hov stari voditelj Vandervelde — mimo-grede povedano večkratni milijonar — je zadnjikrat vrgl v javnost geslo: »Dr-žavna podpora svobodnim šolam mora prenehati!« Država za katoliške šole preveč troši, danes pa je čas štednje, to-rej se mora podpora države katoliškim šolam ukiniti: tako je začel propovedo-vati Vandervelde. — Da je to navadna demagogija (hujskanje in zapeljevanje ljudstva), je državna uprava takoj s številskimi dokazala. Belgijska država izdaje za šolstvo veliko manj nego dru-gre države, kjer je uveden šolski mono-pol, ker ne gradi in vzdržuje ljudskih

šol, marveč jih samo podpira. Leta 1924 so imele javne občinske šole 422.000 učencev, svobodne-katoliške pa 388.000, leta 1927 so imele občinske šole 429.000, katoliške pa 405.000 učencev. Iz teh števil se vidi, kako obisk svobodnih-verskih šol narašča. In to ravno bode v oči framasone in socialiste. Isti pojav je tudi v Franciji, kjer starši ne marajo svojih otrok dati v vzgojo svobodomiselnim in socialističnim učiteljem. Podpore je država dala občinskim šolam 332 milijonov frankov, za katoliške pa 193 milijonov frankov. Vsak učenec občinskih šol stane državo na leto 792 frankov, katoliških šol pa 504 frankov, torej 288 frankov manj. Potemtakem prihrani država pri svobodnih-katoliških šolah napram občinskim nad 110 milijonov frankov. Te uradne številke najboljše osvetljujejo, koliko je vredna socialistična trditev, da katoliške šole državo preveč stanejo. Res je nasprotno: pri katoliških šolah država vsako leto prihrani nad 110 milijonov frankov. Na vsakega stvarnega človeka morajo te številke imeti vpliv, samo na socialistične zagrizence ne. Na zborovanju delegatov belgijske socialistične stranke je bil z veliko večino sprejet predlog, ki zahteva, da se mora državna podpora katoliškim šolam ukiniti. S tem socialistična zagrizenost še ni bila potolažena. Sprejet je tudi bil dodaten predlog, da morajo pristaši stranke ne samo v parlamentu, marveč tudi v pokrajinskih skupščinah in v občinskih zastopih glasovati proti podpori katoliškim šolam. Poslednji predlog bo imel še dalekosežnejše posledice nego prvi, ker bo dovel do razbitja zveze med krščansko in socialistično stranko po mnogoterih občinah. Tako so belgijski socialisti dokazali, da so vredni učenci židovsko-nemškega pisatelja Marksa, ki je skupni duševni oče nekrščanskega socializma in boljševizma. V sovraštvu zoper katoliško Cerkev si socialisti in boljševiki podajajo roke.

Dober katoličan. To je predsednik španske republike Alcala Zamora. Ko je bil izvoljen od ustavotvorne skupščine z ogromno večino za predsednika, ni pozabil Bogu se priporočiti za pomoč v svoji težki in odgovornosti polni službi. Drugi dan je bil pri slovesni sv. maši, da izprosi sebi in španski državi božjega blagoslova. V soboto nato mu je diplomatski zbor (zbor poslanikov in zastopnikov tujih držav) čestital. Govor je imel papežev nuncij monsignor Tedeschini, ki je izrekel čestitke tudi v imenu sv. Očeta ter želel mladi španski republiki, da nadaljuje katoliške tradicije (izročila) Španije. Ker je predsednik republike veren katoličan, se nadejajo katoličani, da bo ublažil proticerkveno politiko liberalno-socialistične vlade.

Postopanje boljševikov s po nedolžnem zaprtimi duhovniki. Dr. Kindermann je izdal knjigo pod naslovom »Dve leti v moskovskih hišah smrti«. V tem delu opisuje pisatelj tudi ta-le dogodek: »Nikdar ne bom pozabil pretresljivega prizora, kateremu sem bil priča ob priliki sprehoda po dvorišču jetnišnice. Dvorišče je bilo spojeno z drugim potom majhnih vrat, a drugi dvor je že

**Predpranje perila
je jako zamudno!**

Henko, obče priznano sredstvo za namakanje perila, varuje vaše perilo in olajšuje vsako pranje.

Raztopite 1 zavitek „Henko“ v 50—60 litrov vode in v tej raztopini namočite perilo

Tako odpade vsako težavno predpranje. Sami se morate prepričati o najboljšem uspehu.

**Kdor rabi
Henko
pere poceni!**

spadal k ženskim zaporom. Nekega dne so odprli ta vrata. Kar za tem so porivali 4 jetniki težak voz, ki je bil naložen z gnojem ter vsakojako nesnago. Dva od porivačev sta bila katoliška duhovnika. Spoznal sem ju takoj po črni obleki. Eden od obeh gospodov je že bil precej v letih. Imel je že čisto belo glavo in dolgo brado. Ker je bilo breme pretežko, so jetniki nekoliko prestali s porivanjem. Na sprehodu sem se približal obema duhovnikoma in sem ju pozdravil. Rad bi se bil z njima spustil v razgovor, a straža ni trpela nikakih bližanj. Eden od vojakov je stopil pred me in mi je zabrusil v obraz: »Kaj ne, Kindermann, kaj takega še ti pač nisi videl? Ti popovski lopovi morajo nositi pri nas gnoj in snažiti stranišča. Pri takem poslu pozabljajo na svojo peklenško kramo. Mar li veruješ tudi ti v Boga? Ako je Bog, naj pomaga tema dve-ma. Le poglej, eden zgleda kakor stari Peter, kaj ne, očka?« Oba zasmehovana nista črhnila niti besedice. Uprla sta se v voz in ga porivala dalje. Pozneje so mi povedali, da je v zaporih v Botyrki veliko duhovnikov, katere silijo k najbolj umazanemu delu.

*

Vlom v blagajno. Svedrovci so vdrli v Mariboru v Krekovi ulici v blagajno skladišča tovarne »Kokra« in odnesli 3000 Din.

Gospodarsko poslopje pogorelo. Dne 13. decembra zvečer ob 10. uri je pogorelo gospodarsko poslopje posestniku Vinko Gostečniku, po domače Renarju v Podgori v Mežiški dolini. Le s težavo so rešili živino in stanovanjsko hišo. Isto poslopje je uničil požar pred petimi leti. Škoda znaša 50.000 Din.

Trem posestnikom je uničil požar 15. decembra poslopja s premičninami vred v župniji Sv. Rupert v Slovenskih goricah.

Osumljen potvorbe 1000dinarskih bankovcev. Orožništvo je izročilo v zapore v Murski Soboti 30letnega čevljarja Antona Lebarja. V hiši aretiranega je

našlo orožništvo večjo množino 1000dinarskih bankovcev, ki so bili izgotovljeni le na eni strani, druga pa je bila še bela.

Naboj je raznesel puškino cev in je težko poškodoval Mihaela Bratuška, posestniškega sina iz Malega Okiča pri Ptujju. Poškodovanega so prepeljali v ptujsko bolnico.

Cigani pred sodiščem. Sedem ciganov je sodil mariborski senat 16. decembra, ker so prirejali vlome po ptujski okolici in izvršili še gnusni napad na Marijo Drevenšek v ptujskem gozdu. Skoro vsi obtoženci so mladi potepuhi, ki so imeli pri Ptujju pravo tolovajsko taborišče. Obsojeni so bili: Baranja Adolf na 4 leta robije in pet let izgube častnih pravic, Baranja Janoš na pet let robije, Baranja Jožef I. na 2 leti robije, Baranja Štefan na dve leti šest mesecev robije in štiri leta izgube častnih pravic, Baranja Jožef II. na pet let robije, Baranja Jožef III. na dve leti robije in tri leta izgube častnih pravic, Horvat Ivan na šest let robije in trajno izgubo častnih pravic. Razen tega morajo plačati Baranja Adolf, Janoš in Jožef III. ter Horvat Ivan Drevenšek Mariji 10.000 Din odškodnine.

Z nožem ga je obklal. V celjsko bolnico je bil prepeljan 27letni mesar Alojzij Pungartnik od Sv. Primoža pri Ljubnem, kateremu je neko prizadjal z nožem hudo rano v desno pleče.

Padel 150 m globoko. 65 letni delavec Franc Šket, iz Gaberja pri Celju, je delal 15. decembra v gozdu na Pečovniku. Po končanem delu se je napotil na večer domov, a mu je na strmini spodrsnilo, je padel v 150 m globoki prepad in obležal mrtev.

Preparan trebuh. Posestnik Franc Deželak iz Slivnega pri Sv. Krištofu n. Laškim je kahal žganje in je pri tem poslu zaspal. Sosedov hlapec Ivan Žugelj se je splazil v izbo, kjer je spala posestnikova žena, ki je pa začela klicati na pomoč. Deželak se je prebudil in je pognal nasilneža čez prag. Kmalu za tem je stopil posestnik pred hišo, kjer mu je prepiral hlapec z nožem trebuh. Težko poškodovanega so prepeljali v bolnico v Celje.

Nevarno je poškodovala cirkularka prste Viktorju Zemljiču iz Ljutomerja,

ki je zaposlen na žagi mlinarja in posestnika Martina Brica v Gradiških Lazih pri Litiji.

Za usta in zobe dnevno par kapljic blagodišečega Fellerjevega Elsafluida v kozarec vode, to je vžitek in obenem tudi preizkušena zaščita proti mnogim obolenjem grla in vrata, proti hripji itd. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din franko pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341, Savska banovina.

Obrtniki, ali poznate obrtni zakon? Vsak obrtnik mora vedeti, kake pravice in kake dolžnosti ima glede svojega obrta. Sedaj je izšel novi obrtni zakon. Dobite ga v prodajalni Tiskarne sv. Cirila v Mariboru po Din 20.— in poština. Naročujte ga, ker je zaloga majhna!

Jaslice, papir in vse druge reči za Božič dobite najceneje v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 6 in Walvazorjeva cesta 36.

Kaj naj prinese Božiček našim malim? Slikane povesti Male knjižnice. Vsaka povest ima nad deset slik. Povest stane samo Din 2.—. Doselej je izšlo 8 povesti. Ali knjižico »Šumi Drava«, pohorske in mariborske pripovedke, ki stane Din 5.—. Vse se naroča v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Če imaš vsaj malo več denarja, da si lahko kupiš več knjig, tedaj ti priporočamo roman v treh knjigah: Winnetou. Tega boš bral kar naprej, tako je zanimiv! Vse tri knjige obsegajo 12 zvezkov po Din 13.—. Vezana knjiga stane vsaka po Din 65.—, celo platno Din 70.— in z barvano sliko na prednji strani po Din 75.—. Knjižnice in čitalnice ne bodo imele za to zimo lepše knjige kakor je Winnetou. Naj poizkusijo, bodo videle, kako jo bodo ljudje radi brali! Zato naj vsa društva, ki še niso te knjige naročila, brž pišejo po njo, sedaj je že na razpolago. Člani društev zahtevajte v svojih knjižnicah roman Winnetou! Knjiga se naroča pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kmetiskim gospodarjem in gospodinjam toplo priporočamo koledar, ki je izšel res za nje. Za gospodarje je Kmetiski koledar, za gospodinjne pa Gospodinski koledar. Vsak stane s poštino vred samo 10 Din. Najceneje je za vas, da pošljete znamke v pismu naprej z naročilom Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kaj naj vam dá trgovec za Božič in novo leto? Gospodarju Kmetiski koledar in gospodinjji Gospodinski koledar. Recite trgovcu, kjer stalno kupujete, da naj piše po nje v Tiskarno sv. Cirila v Mariboru.

Velika izbira za ženine in neveste: sukno, svila, platno itd. v Tekstilnem bazarju, Maribor.

★

Radovedneži lastnega pogreba.

O španskem kralju Filipu II. (1555—1598) pripovedujejo, da je pustil prirediti v svoji zadnji bolezni generalno vajo za svoj lastni mrtvaški oder. Pustil se je položiti v krasno posteljo kakor mrlič in je nadziral od tam vse priprave, jih kritiziral ter odobral, da je bilo vse urejeno po njegovem zamislu. Še le tri tedne po tej generalni vaji je pomirjen umrl, da se bo izvršil pogreb natančno po njegovih navodilih in da ni ničesar prezrl.

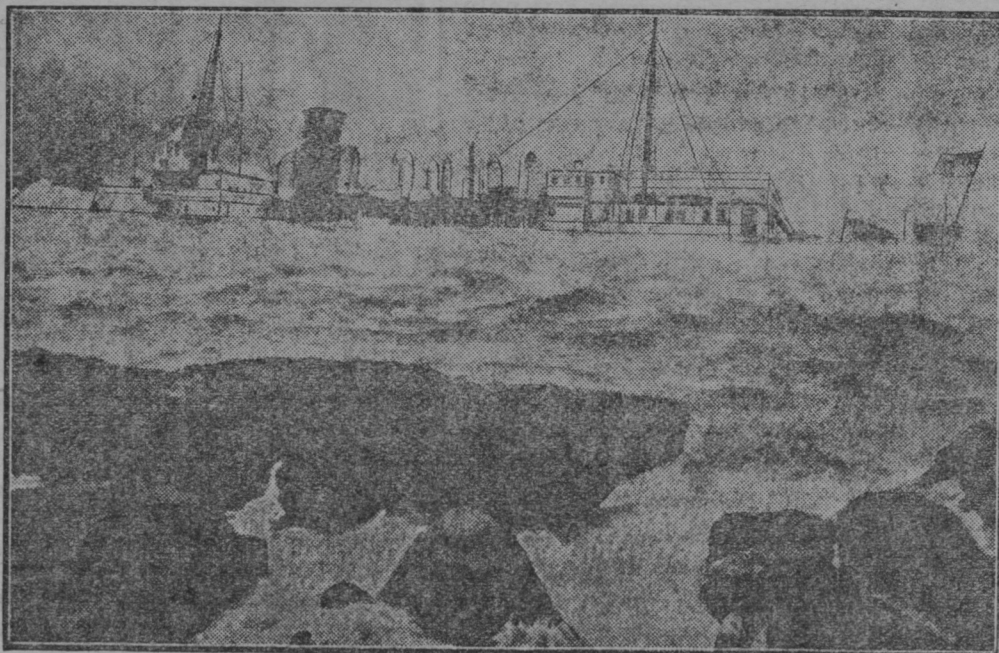
Podobne govorice krožijo tudi o vojskovodji Wallensteinu (1583 do 1634). Ko je bival še na svojih posestvih na Češkem, se ga je lotila želja, da bi videl samega sebe kot mrliča. Sklical je svojo služinčad in zapovedal, naj priredijo eno od sob kot mrtvaško sobo. Sam je

Japonski oklopni vlak na mandžurskem bojišču.

Mednarodna preiskovalna komisija ob sporni železnici v Mandžuriji.

Angleška ladja »Petersfield« je za dela v kitajskih vodah ob skalo in se potopila.

legel v obleki kapucina na ležišče. Igalci, katerih je bilo več na njegovem imanju, so morali prednašati latinsko nagrobni govor, katerega je bil sestavil sam Wallenstein. V resnici pa je bilo ob njegovi smrti pozneje čisto drugače. Tedaj še Wallenstein ni znal, da bo umorjen, sicer bi bil vpletel tudi ta prizor v predčasno pogrebno svečanost.

V Bukarešti v sodno-medicinskem zavodu je videti fotografijo profesorja Trandabiresca, kako počiva na okrašenem mrtvaškem odru med cveticami ter venci, s križem med sklenjenima rokama ter z zaprtimi očmi. Po fotografiranju na mrtvaškem odru je živel ta učeni Rumun še dva tedna. Ko je pa videl na lastne oči, da se je fotografija posrečila, si je vzel sam življenje.

Isto hrepenenje je objelo leta 1890 bolj neznatnega slikarja Leopolda Hufnagel. Lepega dne so ga našli ustreljenega v delavnici. Ko se je ukvarjala sodna komisija s preiskavo, ali gre res v tem slučaju za somomor, je zdrknilo zagrinjalo s slikarske table. Navzoči so videli na sliki prizor ustreljenega slikarja, ležečega na sredini delavnice.

Enako zgodbo pripovedujejo o izza svetovne vojne dobro znanem ruskem velikem knezu Nikolajeviču. Med vojno je dal slikarju povelje, naj naslika njega kot padlega generala v sredini med modernimi vojnimi grozotami. Povelje je bilo izvršeno, dobro izdelana in velika slika je bila Nikolajeviču v izredno veselje. Sliko so uničili boljševiki ob izbruhu revolucije. Tudi v tem slučaju je odločilo življenje povsem drugače. Ruski veliki knez ni padel na bojišču, ampak je mirno zatisnil oči leta 1926 kot izgnanec v San Remo.

*

Izborne vino novo in staro prodaja ali zamenja za suha, bukova drva in rezan les Franjo Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Pozor na tisočdinarske bankovce! — Ko se je razglasilo, da se bodo prihodnje dni začeli zamenjavati 1000dinarski bankovci, so ti bankovci naenkrat prišli na dan. Dozdaj so jih ljudje imeli doma skrite, a zdaj jih hoče vsak izdati in zamenjati za 100- in 10-dinarske. Opozorjamo, da bo med temi Jurji več ponarejenih, ki jih Narodna banka seveda ne bo zamenjala, ampak konfiscirala.

K spremembi vlade na Japonskem. (Zgoraj:) Bivši japonski ministrski predsednik Wakatsuki. Spodaj: Novi predsednik Inukai.

Mnogi so na ta način že bili oškodovani. Zato nasvetujemo, da si vsak da s podpisom potrditi, da je »Jurja« št. 7. . . . z dne? . . . dobil od tega in tega iz . . . in sicer za to, da lahko zahteva drugega »Jurja«, ako bi se mu zaplenil ponarejeni. Torej previdnost!

Uradovanje denarnih zavodov dne 24. decembra 1931 v Mariboru. Mestna hranilnica v Mariboru, Posojilnica v Narodni in Spodnještajerska ljudska posojilnica v četrtek dne 24. decembra t. l. in dne 2. januarja 1932 ves dan ne uradujejo.

Ponikva ob južni žel. Sadna razstava, ki jo je priredil g. Slavko Žličar pod okriljem naše Kmetijske podružnice, je uspela imenitno, saj je bilo razstavljenih okrog 50 vrst jabolk, ki so dozorela na ponikovskih jablanah. Izbira je bila dobra, zato nismo niti opazili kvarnih posledic letošnje toče v juniju. Obiskovalci razstave, med njimi smo opazili tudi več tujcev, so se laskavo izrazili o okusni razstavi v prostorih posojilnice, ki je lahko v ponos Ponikvi. Zlasti šolarjem so se iskriale oči ob pogledu na rdeče in okusne sadeže. K uspehu moramo g. Slavku le čestitati z željo, da nam kmalu zopet priredi kaj podobnega.

— —

Vinska razstava v Ljutomeru.

Vinarska podružnica v Ljutomeru priredi v torek dne 12. januarja 1932 vinski sejem in razstavo v dvorani g. Julija Strasserja, gostilničarja v Ljutomeru.

Na poskušnjo bodo vina iz vsega ljutomerskega sreza in sicer iz vseh njegovih vinarskih okolišev: gornjeradgonskega, ljutomerskega in štrigovskega. Pa tudi sosedni ormoški okoliš bo zastopan. Ljutomer je po svojem starem slovesu kot center vinorodnega sreza in kot vozlišče železnic za tako prirediteljev zelo pripraven. Zaradi tega vlada za vinski sejem in razstavo že veliko zanimanje med vinogradniki ter med tu- in inozemskimi kupci.

Vabijo se vsi vinogradniki iz ljutomersko-ormoškega, gornjeradgonskega in štrigovskega okraja, da razstavijo svoja vina, kajti na ta način jih bodo vinski kupci mogli poskusiti ter se prepričati o izvrstni kakovosti letošnjega ljutomerčana.

Vsi producenti v omenjenih okoliših, kateri žele svoja vina razstaviti, naj to prijavijo najkasneje do dne 1. januarja 1932 v pisarni mestne občine Ljutomer. Istotam se sprejema vino za razstavo, ki se mora poslati do 8. januarja 1932, in sicer od vsake sorte tri steklenice a sedem desetink litra. Kdor nima primernih steklenic, jih dobi pri mestni občini Ljutomer, kjer se dobe tudi vsa natančnejša pojasnila.

Grozdje je povsod lepo dozorelo, trgategv je bila pozna in tako smo dosegli res izredno fina in stanovitna vina, kakršnih ne pomnimo že dolgo vrsto let. Na izbiri bodo izvrstna vina mešanih nasadov, kakor tudi vse vrste najfinejših specijaliteta iz vsega sreza.

Opozorjamo vse interesente, vinske trgovce ter gostilničarje, da si ogledajo vinsko razstavo ter se sami prepričajo o izvrstni kakovosti tukajšnjega pridelka in enako tudi o zelo ugodnih cenah.

*

„Karitas“ — darilo za Božič.

V sedanjih težkih časih si mnogi družinski očetje in matere belijo glave, kaj bo z otroci po njih smrti. Mnogo je danes družin, ki niti pogrebnih stroškov ne morejo poplačati. Mnogo teh skrbi so družine rešene, če se zavarujemo pri posmrtninski zavarovalnici »Karitas«, ki se je nedavno ustanovila potom dobrodelnih organizacij (Karitativna zveza) v Ljubljani in za njo jamči naš najmočnejši domači zavarovalni zavod »Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani.« Smisel tega zavarovanja, ki je na isti način močno udomačeno v Nemčiji in Ameriki, je, da se izplača takoj po smrti zavarovanje osebe preostalom celo vsoto, za katero je bil umrli zavarovan. Če se pa dotični smrtno ponesreči, pa se izplača njegovim svojcem celo dvojna vsota. Ako sta zavarovana oče in mati, dobijo otroci po smrti roditelja po 700 Din vsak. Če se pa roditelj ponesreči in vsled tega nastopi smrt, dobijo otroci izplačane celo dvojne zneske. Zavarovalnina se plačuje mesečno. Ako si star 65 let, se izplača Tvoji ženi ali

Angleška paroplovna družba Cunard je gradila največjo ladjo. Gradnjo so morali prekiniti radi denarne krize.

širokom, oziroma osebi, ki jo določiš, cela zavarovana vsota takoj po smrti, če si bil zavarovan tudi samo en teden dni. Za osebe od 65. do 80. leta pa velja enoletni čakalni rok. Če nastopi smrt v prvi polovici čakalnega roka, se povrne plačane premije. Ako pa nastopi smrt v drugi polovici čakalnega roka, se pa izplača že polovica zavarovane vsote. »Karitas« sprejema tudi osebe do 80. leta starosti v pošmrtninsko zavarovanje, kar mnoge druge slične ustanove ne storijo. Pri mnogih enakih zavarovalnicah se mora čakati po več let, predno stopi zavarovanje v veljavo, a pri »Karitas« se zavarovana vsota izplača takoj po smrti, četudi je zavarovanec bil zavarovan samo nekaj dni. Za mladino je to zavarovanje posebno koristno. Mladi zavarovanci plačajo zelo nizke mesečne prispevke, dočim je zavarovalnina pri starejših razmeroma višja. Če vstopiš z 24. leti, si z mesečnim plačevanjem po 20 Din zagotoviš za Tvojo ženo ali kogarkoli lepo posmrtnino 11.760 Din. Če se ti pa zgodi nesreča in vsled tega umrješ, pa dobije Tvoji takoj po smrti lep znesek 23.520 Din. V slučaju, da imaš otroke, dobi še vsak, ako je star nad 7 let, 1000 Din. Ako si pa star 50 let in pristopiš k temu zavarovanju, pa dobijo svojci ob Tvoji smrti, ako si plačeval mesečno 20 Din, tudi lepo vsoto 10.000 Din brez ozira na to, ali si plačeval en mesec ali deset let zavarovalnino. V zavarovanje se sprejmejo zdrave osebe od 7. do 80. leta. Mesečni prispevki so vedno enaki in se ne povišajo, če slučajno umrje v enem mesecu več članov. Pri sprejemu se plača samo 10 Din sprejemnine. Priporočamo našim čitateljem, da za Božič in Novo leto preskrbijo svojcem zavarovalno polico »Karitas« v Ljubljani, Masarykova cesta 12, ali pa glavni zastopnik za mariborsko okrožje Žebot Franjo v Mariboru, Loška ulica 10. Sprejemajo se tudi pošteni in marljivi zastopniki. Zadostuje, da pišete dopisnico in navedete starost osebe, ki bi se zavarovala in znesek, katerega bi se naj po smrti izplačalo.

Franjo Žebot.

★

Gospodinja, čuvaj svoje zdravje! (Konec.)

Koliko moči potroši gospodinja po nepotrebem pri pranju, ker dela z upognjenim hrbtom, globoko se sklanjajoč nad nizek žehtnik. Sto in stokrat se skloni in zravna, kri sili v glavo in vroča sopara jo duši. Pripogibanje zahteva brezprimerno mnogo sile. Prihranimo si jo na ta enostavni način, da postavimo posodo, naj si bode žehtnik ali vedrica, na dovolj visok podstavek ali klopico tako, da se lahko držimo popolnoma zravnano pri delu. Isto velja za druga dela, kakor pripravljanje prašičje in kokoške krme, za pomivanje posode, snaženje oken in obešanje perila.

Ne precenjuj svoje moči, saj tudi še prenapeta struna počí. Ne dvigaj težkih bremen, češ, saj zmorem. To ni za ženske. Posledice prevzdignjenja se velikokrat pokažejo šele čez čas in imajo hude bolezni za seboj. Žal, mora v današnji hudi stiski gospodinja prevzeti marsikatero težko delo na svoje rame,

Pišite natančne naslove!

Naša uprava bo z novim letom začela pisati naslove na stalne majhne tablice, ki vsaka stane 1 Din. Zato nas bo vsaka izprememba naslova v bodoče stala 1 Din že samo za to tablico.

Da ne boste pozneje po nepotrebem popravljali svojih naslovov, vas prav aljudno prosimo:

Pišite natančne naslove!

Natančen naslov se tako-le napiše: Ime in priimek . . . , kraj . . . , hišna številka . . . , pošta Letos imate povsod nove hišne številke. Napišite jih!

Pisava naj bo razločna in jasna! Zato pišite s tinto!

Prepričani smo, da bomo letos dobili samo natančne naslove, zato se vsem tistim prav iskreno zahvaljujemo!

Uprava »Slov. Gospodarja«.

ker ni denarja za posle ali dninarje. Vendar naj ima vedno pred očmi, da si s preneglenostjo včasih več škoduje kakor koristi.

S tem, da gospodinja varčuje v pravi meri s svojimi močmi, koristi ne samo sebi, ampak predvsem svojcem.

Vsako delo se mora izvršiti pravočasno ali brez hlastanja. Večno hitenje, ki nikdar ne pusti prav dokončati eno delo, ker ga že drugo prehiteva, ne privoščí gospodnji niti urce miru in nobenega pravega počitka. Vsak delavec ima en dan v tednu svoj počitek ali vsaj delni počitek. Če gospodinja, ta uboga para, je vprežena petek in svenek, in čim večji so prazniki, tem več dela se nakopiči. Nikdar si ne da počitka, in to je rak-rana naših gospodinj. Predčasno opešajo. Sili se in sili, dokler ne obmore popolnoma. Kar nič ne porajta na svoje zdravje in ko začuti bolezen, se tolaži, da bo že prešla. Nekaj časa se res še vleče, potem pa moč kar nenadoma odpove.

Tolikokrat se sliši od naših gospodinj, ko se to ali ono opozori, naj gleda na svoje zdravje, in naj ne gara bolna: »Moram, kdo bo pa delal?« Vprašam Vas, kdo bo pa potem delal, ko se zrušiš in obležiš, ko hiraš mesece in mesece, priklenjena na posteljo in gledaš s krvavečim srcem plašne otročiče in žalostne, morda celo jezne oči moža. In te tare skrb za gospodinjstvo, ko gledaš brez moči ves nered in rešetari po kuhinji in shrambi tuja ženska. Takrat si beliš glavo: zakaj, oh zakaj si nisem čuvala ob pravem času svojo moč in ljubo zdravje, ko me je bolel križ in bodlo, me spreletavalo vroče in mrzlo, me dušil kašelj in šumelo po glavi, bi se bila rešila nadloge s počitkom in domačimi zdravili. Sedaj pa že tedne in mesece ležim brez upanja na zboljšanje kljub dragim zdravilom.

Že kratka bolezen stane več kakor delavna moč onih par dni, ko se nisi počutila dobro, ali ko si prezgodaj vstala iz otroške postelje.

Gospodinja! Tvoje zdravje je Tvoj zaklad, je bogastvo cele hiše. Zato ga čuvaj najskrbneje s tem, da si olajšaš delo z zbranostjo in prevdankom. Tako štediš svojo moč, ki jo lahko uporabiš drugod. Grdo in neodpušljivo je, če se zdrav, krepak človek mehkuži in lenuhari, odteguje vsakemu delu. Treba je delati, delati po svojih močeh, ker delo krepi človeka. Kakor se ne sme podcenjevati svojih moči, tako se jih tudi ne sme precenjevati v škodo zdravja.

Gospodinja, čuvaj svoje zdravje! Tvoja moč je moč hiše in Tvoje zdravje — zdravje naroda!

★

Vprašanja in odgovori.

F. S. v V.

Prodal sem prašiča po 6 Din 1 kg, kupec pa se je pozneje skesal in mi hoče dati le po 4 Din. Aro je dal. Kaj naj storim?

Odgovor:

Kupec je kupil. Ker ni pod polovično vrednostjo, mora vzeti po 6 Din. Gre zdaj le za to, če imate priče za pogodbo, ali imate pismo. Brez dokazane pogodbe se pa ne da nič napraviti.

J. J. v R.

Šestkrat na leto točim v romarski gostilni. Ali smem med tem z isto točilno pravico točiti tudi doma?

Odgovor:

Ako plačate celo takso na romarski gostilni in j) vaša hiša v isti občini, tedaj plačate samo še 250 Din, pa lahko točite tudi v svoji hiši. Prošnjo je poslati na finančno ravnanstvo v Ljubljani.

I. P. v P.

Prevžitkarica ima pisano sobo, kjer stanuje. Večinoma pa je pri hčeri. Ali sme svojo sobo imeti zaklenjeno?

Odgovor:

Seveda sme! Le v slučaju požara ali oblastveno se sme odpreti, sicer bi to bilo motenje posesti, ako je soba pisana.

T. K. v P.

Zidam gnojno jamo. Bivši oblastni odbor v Mariboru je dajal podporo za gnojne jame. Ali in kje se sedaj dobi?

Odgovor:

Vložite prošnjo (kolek 5 Din) na bansko upravo v Ljubljani, morebiti je še kaj denarja za gnojne jame.

J. M. v G.

Ali lahko dam drugega zavarovati za življenje in plačujem ter dobim sam zavarovalnino, če je dotični že zavarovan?

Odgovor:

Lahko. Pišite celi slučaj zastopniku Vzajemne zavarovalnice g. Žebotu v Mariboru.

★

Dvojčka.

Našim čitateljem je dobro znan belgijski profesor Piccard, ki je dosegel letos z balonom višino 17.000 m in se je proslavil s tem poletom po celem kulturnem svetu. Profesor Piccard ima brata dvojčka, ki je profesor kemije v Lausanni.

Dvojčka sta študirala skupno v Monakovem. Oba sta izredno visoka cela

2 m, njuni glavi sta bili v mladostnih letih podobni svetniškim, lase sta nosila zafrkane in seveda oba iste obleke. Hodila sta skupaj in sta postala kmalu neka posebnost za Monakovo.

Ako sta srečala na cesti kakega prijatelja, sta se postavila pred njega, zresnila obraza in vprašala: »Kedo sem jaz?« Ako je uganil pravo ime, sta se smehljala ter rekla: »Še daleč boš spravil, ker znaš razložiti dve jajci.«

Ako je pa vprašani slabo pogodil, kar se je zgodilo največkrat, sta mu izjavila: »Vrana nesreče, slabo si pogodil, jaz nisem jaz, ampak on, in on ni on, ampak jaz.«

Dvojčka pri obedu.

Lepega dne je povabil profesor Pylot svojega asistenta Jeana Piccard k sebi na kosilo. Dobro uro pred obedom je nalletel profesor na ulici na Avgušтина Piccarda. Ker pa profesor ni znal, da je njegov pomagač ter gost dvojček, je pozdravil srečanega kot asistenta in mu je rekel pri slovesu: »Kaj ne, danes pridele gotovo k meni na kosilo?«

Avguštin Piccard je sprejel vabilo in je bil ob določen uri na profesorjevem stanovanju. Jean Piccard je seveda tudi prišel. Oba brata sta se pozdravila prav pristrčno. Gospa profesorjeva je bila vsa začudena, ko je videla pred seboj moževega asistenta v dvojnem izvodu.

Avguštin je zapazil to presenečenje, se je začel smejati in je rekel: »Kakor vidite, milostna, vsak izmed naju je tukaj pri vas v dvojnem izvodu. Midva sva namreč dva, četudi se pokaževa kot eden. Imava seboj boljše in slabše polovico, da lahko voli vsakdo po svojem okusu in da ne trpita najuni polovici pri tej izbiri.

Dvojčka pri brivcu.

Nekega dne je stopil Jean Piccard z močno brado k brivcu. Ko je sedel na stolcu, je razkladal brivcu: »Opozarjam vas, da raste meni brada neverjetno naglo.« Brivec se je smehljaj in objubil, da bo opravil delo vestno. »Ako bi vam

Za

čiščenje krvi

Protiv

slabi prebavi želodca in čreves

izvrstno deluje

Planinka zdravilni čaj

Dobiva se v vseh lekarnah ter zahtevajte izrecno

„Planinka čaj - Bahovec“

v zaprtih ter plömbiranih paketih ter z napisom izdelovatelja:

Apoteka Bahovec Ljubljana
Kongresni trg

pa brada zrasla še tekom tega dne, vas bom drugič obril zastoj.«

Sveže obrit je zapustil Jean brivnico, da bi jo zopet obiskal po preteku ene ure. Ves preplašen je gledal brivec: »To je pač nemogoče!« je vzkliknil plaho, »kaj takega je pač izključeno pri navadnem človeku.«

Avguštin, ki se je bil oglasil pri brivcu mesto Jeana, mu je rekel smeje: »Jaz sem človek, ki zmore tudi nekaj tako posebnega. Vprašujete, kako sem to učinil? Popoldne nekoliko zaspim. Spal sem dobro. Med spanjem sem se dvignil visoko v zrak, ko sem priletel iz višin zopet na zemljo, sem že bil ves kosmat. Pretekla je komaj ena ura, ki je bila zame cela večnost.«

Zadnjo dogodbico je povedal profesor Piccard, ko je srečno pristal z balonom letos v tirolskih gorah.

*

Molitve po maši z novim besedilom, kakor ga določa novi katekizem, so izšle v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena dosedanja.

Marijina družba pri Mariji Snežni priredi na Štefanovo dne 26. decembra, ob treh popoldne igro »Domen«. Vsi uljudno vabljeni!

Sv. Anton v Slov. gor. Novic imamo dovolj, le v Mariboru nimajo takšnega slušala, da bi jih slišali, in s pomočjo tiskarskega stroja podali javnosti v pogled! Kakor povsod, se tudi pri nas opaža splošna gospodarska kriza, ki tlači ubogega kmeta in delavca. To gorje preti tudi našemu Prosvetnemu društvu. Mladina zajema izobrazbo iz društvene knjižnice že 38 let. To društvo je torej najstarejše, kar jih je pri nas. Ne pozabite pa, da ne more jemati denarnih sredstev iz zraka. Dolžnost je vsakega člana, da poravna zaostalo naročnino in tudi plača za prihodnje leto. Obenem se obračamo z iskreno prošnjo do vas, ob času svojih prireditev. Ne zapirajte svojih denarnic, ko je treba kaj prispevati. Sedaj pripravljamo, da vam vzbudimo v srcu živ spomin na blagoslovitev našega Društvenega doma, igro: »Mala pevka,« s katero smo pred tremi leti otvorili ta dom. Datum prireditve bo objav-

Pasja zvestoba.

Miha je vstopil, zaloputnil vrata, potegnil nož in zakričal: »Vendar enkrat! Sedaj bova obračunala!«

Ivan je bil zaposlen v kotu svoje sobe s čiščenjem lovske puške. Takoj je prepoznal prišlecevo glas, ko se je obrnil, je bil zelo blede.

»Kaj hočeš?« je vprašal.

»Prišel sem, da te pozdravim«, je odgovoril Miha. »S tem-le«, je pripomnil in pokazal nož.

Oba moža sta se zakadila eden v drugega in sta pričela molče borbo. Naenkrat se je zgrudil Ivan na tla z nožem v prsih, ves voščen v obraz. Kri mu je curljala iz grla in začelo je v njem grgljati. Na zadnje vzdihne je priskočil bundaš, pes, ki je sedel doslej mirno v kotu in je gledal boj iz neposredne bližine. Žival je pogledala ubijalca, mahala z repom in se je oblizavala po gobcu. Čisto jasno je bilo, da pes krvavega obračuna ni razumel.

Miha si je potegnil z roko po čelu,

vzdihnil globoko in poslušal. Od zunaj mu je udarjalo na uho le kokodakanje perjadi in brenčanje čebel. V izbi sami pa je bila grobna tišina. Miha si je bil izbral za obračun dober dan. Mica, postrežnica, je bila z doma, nobeden ne bo mogel sumiti, kedo da je zagrešil — uboj.

V okolici jih je mnogo verjelo, da sta Ivan in Miha še vedno dobra prijatelja kakor nekdanj. Nobeden ni znal o ljubosumnosti, koje vzrok so bile malenkosti: košček zemlje, voda grabe, sadje ob meji stoječega drevesa. Povod za izbruh je bilo 15 hrušk. Slednjič se je zgodilo najstrašnejše!

Brez iskric sočutja se je približal morilec zaklanemu, potegnil mu je okrvavljen nož iz prs, ga je umil v skledi in obrisal s cunjjo. Nato je pregledal samega sebe, da bi ne odnesel s seboj kakega znaka boja, ali kakega krvavega madeža. Ni bilo treba ničesar čistiti. Da bi pa vzbudil sum na roparski umor — je odpahnil vse omare, prevrnil pohištvo in je raztrosil po tleh nekaj srebrnikov. Na samega sebe in na lastno

varnost skoraj niti mislil ni; neprestano mu je begalo po glavi onih petnajst hrušk.

Slednjič se je odstranil, glavo ponosno dvignjeno, stisnjene pesti v žepih. Zunaj je čakalo nanj široko, samotno polje. Z velikimi koraki je šel Miha najprej ob robu in je zavil nato na pot, ki je vodila proti njegovi hiši.

Čeravno je bila pot dolga 3 km, se mu je dozdevala neskončna. Neprestano je moral misliti na ono grgranje žrtve in na voščeni obraz. Celi prizor se je ponavljal v njegovem spominu z vztrajnostjo, ki je dobila naenkrat pečat grozote.

»Sedaj bova obračunala — kaj hočeš — prišel sem, da te pozdravim — s tem le!« Nato nekaj trenutkov odmora tema, pa zopet grgranje in voščeni obraz.

Neskončna osamljenost kraja ga je težila liki mora. Bilo je toliko solnca, toliko luči, in po živih mejah so brnele žuželke... Morilcu se je dozdevalo, kakor bi mu nekdo sledil.

Miha je pospešil korake, je pogledal plašno na levo ter desno, da bi se pre-

ljen. Ker se čisti dobiček naših prirediteljev uporablja za nabavo novih knjig in društvenih stroškov, zato pričakujemo za tokrat mnogoštevilne udeležbe. — Novo leto se bliža, čas naročitve raznih časopisov. Skrbimo, da bodo v naše družine prihajali samo dobri časopisi, predvsem naš nadvse ljubljene »Slovenski Gospodar« in po možnosti tudi »Slovenec«. Slabi časopisi, ki se žal tudi pri nas precej vsiljujejo, naj izginejo iz naših hiš! Če boste to storili, vam bo, dragi Antonjevcani, pisec teh vrstic še marsikatero novico, veselo ali prijetno, napisal.

Ljutomer. V nedeljo dne 27. t. m. gostuje v Ljutomeru Ljudski oder iz Maribora. Ob polštirih popokdne vprižori v Katoliškem domu svetovnoznano Gogoljevo komedijo »Ženitev«, katero so te dni vprižorili tudi v mariborskem narodnem gledališču. Gostovanje Ljudskega odra v Ljutomeru bo nudilo brez dvoma gledališki užitek, katerega tudi okoličani naj ne zamudijo! — Na Štefanovo pa priredi v isti dvorani domače tamburaško društvo svoje običajno tombolo.

Konjice. Tukajšnje Katoliško izobraževalno društvo, ki je v zadnjem času uprizorilo lepo število dobro uspešnih gledaliških predstav, nam za božične praznike pripravlja veliko rimsko igro »Quo vadis«, katere vsebina je vzeta po znamenitem istoimenem Sienkijevčevem romanu. Igra poteka v devetih slikah ter z dodatkom uvodne slike po svetopisemski legendi srečanja Kristusa s Petrom, ter zaključno skupino kot simbol zmage krščanstva nad poganstvom. Oprema navedene igre obeta presegati lansko leto uprizorjeno igro »Ben-Hur«, posebno glede oblek, ki bodo za podeželske odre naravnost razkošne. Pri igri sodeluje v celoti nad 50 oseb, ter so nekateri prizori dejanj spopolnjeni z glasbenimi in pevskimi točkami, kar bo dalo dejanju posebno lepoto in privlačnost. Predstava se vrši na praznik sv. Štefana, dne 26. in v nedeljo dne 27. decembra, točno ob peti uri popoldne v prostorih Katoliškega društva doma. Vsem, ki nameravajo posetiti predstavo, toplo priporočamo prednakup vstopnic od 23. tega meseca v trgovini Anton Valenčak, na praznike pa po vsakokratnem cerkvenem opravilu pri blagajni v društvenem domu. S prednakupom vstop-

AKUTNI REVMAZEM V SKLEPIH

je posebna infekcija karakterističnih mikroskopskih malih grč. Po prestni mrzlici je treba vzeti dnevno obkladke z Pistyanskim zdravilnim blatom. Blatne kocke in gotove komprese dobite v drogeriji Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

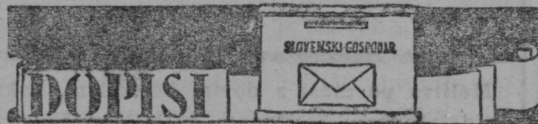
nic se omogoči točni pričetek predstave. Ne zamudite užitka, ki se vam bo nudil! Bog živi!

Prosvetno društvo na Ponikvi ob južni žel. je imelo dne 6. t. m. svoj redni občni zbor, na katerem se je razmotrivalo, kako bi poživili društveno delo. Treba bo predvsem prirediti moško mladino, da bo ostala verna in značajna. Predvsem imajo dolžnost starši, da navajajo svoje sinove k poštenemu življenju in k sodelovanju v Prosvetnem društvu. Če kdaj, je zlasti dandanes nevarnost za mladino, da se izpridi v verskem in nraavnem oziru. In kaj potem? Zato se naj novi odbor krepko poprime dela na polju prosvete!

Vojnik. Na dan sv. Štefana, dne 26. tega meseca v vojniško posojilniško dvorano, kjer bodo člani Katoliškega prosvetnega društva uprizorili Jurčič-Govekarjevo igro »Deseti brat«. Igra je v petih dejanjih in dveh spremembah. Sedaj v božičnih praznikih se za trenutek odtrgajte od doma ter pohitite v posojilniško dvorano. Gospodarska kriza naj ne bo vzrok vaše neudeležbe pri tej igri, saj je vstopnina znižana. Katoliško prosvetno društvo je prvo v Vojniku, ki čuti z vami in vam je omogočilo, da se tudi vi boste lahko udeležili te zanimive igre. Torej na svidenje v posojilniški dvorani na sv. Štefana! Bog živi!

Laško. Izobraževalno društvo v Laškem prireja ob četrtkih popoldan v nadžupni dvorani kmetijska predavanja. Do sedaj sta že predavala gg. dr. Ogrizek in inženir Janko Dolinar iz Celja. — Imenovano društvo ima v soboto dne 26. decembra ob 8. uri dopoldne občni zbor v kaplaniji.

★

Remšnik. Treba je, da se tudi mi zopet oglašimo z naših zasneženih hribov, da ne bi kdo

misli, da smo zaspali v zimsko spanje. Temu pa ni tako. Naša šolska mladina je priredila dne 29. novembra in dne 8. decembra povelja prekrasen Miklavžev večer. Prirediteljev je stala mnogo truda, zato je bil tudi sijajen uspeh.

Sv. Primož na Pohorju. Razrešen je bil z odlokom kr. banske uprave županskih poslov Alojz Peruš. Imenovani je bil izvoljen županom, ko je leta 1924 bivša SLS zmagala nad socialisti. Za dobrobit občanov ves vnet je vodil vsa ta leta občino z razumom kakor le malokateri, pa tudi skrajno nesebično in neutrudljivo. To so tudi občani kmalu spoznali. Ko so bile leta 1927 nove občinske volitve, in se je vložila samo ena kompromisna lista, je bil vnovič izvoljen županom. Poleg navadnih občinskih poslov je ustregel rad vsakemu, kdor je prihitel k njemu po nasvet ali pomoč. Koliko sporov je poravnal s preudarno in prepričevalno besedo in koliko potov in tožbenih stroškov tako prihranil svojim občanom! Bog mu povrni vse, kar je storil dobrega! — Županom je bil imenovan Alojz Strasser, kovač in posestnik.

Podgorje. Gospod urednik! Ne vem, ali ste nas popolnoma pozabili ali pa Podgorja nimate na Vašem zemljevidu, da nas tako prezirate! Toda mi smo še tu in živimo kot drugi zemljani: zjutraj vstanemo, zvečer se vležemo k počitku, ko smo ves dan delali, kakor vemo in znamo. Tako preidejo dnevi, tedni in meseci brez posebnih dogodkov. Le tu in tam se kaj posebnega zgodi, kar nas za nekoliko časa spravi iz ravnotežja. Za vse to pa bi morali Vi vedeti, da bi lahko v listu poročali. Svetujem Vam, da napravite pri nas telefonično ali radio-oddajno postajo, če pa to ne, pa potegnite vsaj vrv preko Pohorja, da bomo v zvezi. Zaenkrat Vam jaz sporočim par novic. Na praznik Brezmadežnega spočetja Device Marije je bila tu izredna slovesnost. Preč. g. duhovni svetnik in pisatelj Ksaver Meško iz sosednih Sel je pri večernicah sprejel v novoustanovljeno Marijino družbo 30 deklet. V svojem lepem in ginljivem govoru je spomnil dekleta na časti in dolžnosti, ki jih bodo imele kot Marijine hčerke in je na zgledih pokazal, koliko dobrega lahko storijo pridne Marijine družbenke v posameznih družinah in v celi župniji. So res blagoslov za družine in vso

pričal, če ga morda kedo ne opazuje. Naenkrat pa se je obrnil in kar streslo ga je po celem telesu. Ne po grmovju, ampak po potu je šel umirjenih korakov za njim — bundaš.

Bil je velik, črn pes z znaki različnih pasem, od katerih je bilo dve dobro spoznati. Imel je dolgo, kocasto dlako, velik in nekako odsekan gobec, iz glave pa je bliščalo dvoje plavkastih in vedno mokrih oči, ki sta razodevali izredno zvestobo ter vdanost. Čisto mirno je stopal v gotovi razdalji za možem.

Ko je Miha uvidel, da ne more odpoditi psa, je šel naprej še bolj urnih korakov. Skoro bežal je sto metrov in se obrnil. Olajšano se je oddahnil: bundaša ni bilo nikjer. Že se je tolažil Miha, da se je znebil preganjalca, ko se je ta zopet pojavil za ovinkom.

Miha je postal, kakor bi ga bil pribil, srce mu je razbijalo do vratu. Misel, da bi ga utegnil kedo videti skupaj s psom žrtve, mu je nagnala strah v vse ude.

»Proč od tod!«

Vendar pes se ni niti ganil.

Morilecu je prišlo na misel, da bi psa

ubil. Postal je med koruznimi stebli in je segel po nož v žep. Nož mu je vzdramil misli na zaklanega, na kri, na poslednje grgranje in na voščeni obraz.

Hotel se je umiriti, zagospodovati — nad strahom in trepetom, ki sta se ga oprijemala. Za trenutek je sedel v travo. Zopet je pritekel pred njega pes in ga gledal z mirnimi, plavkastimi očmi žrtve, z očmi, kojih pogleda Miha ni mogel prenesti. Govorile so mu: »Umoril si mi gospodarja — kaj naj počnem sedaj? Ubij še mene, le vzemi mi življenje!«

Na čelu morilca so se prikazale potne kapljice; ni mogel zbežati, ne kričati, ne poriniti nožnega rezila skozi mehko, črno kožo — Oči psa pa so govorile naprej: »Glej, pripravljen sem. Čakam na smrtonosni sunek. Ne bom se umaknil od tebe, dokler me ne usmrtiš.«

Šepetale so še: »Bil sem senca gospodarjeva . . .«

Miha si je želel koprneče, da bi odmevala daljina od trušča, od glasov, od klicev, osamljenosti na sredini molčečih polj ni mogel prenašati, obe plav-

kasti oči sta ga napolnjevali z nepopisno grozo. Da bi jih ne bil prisiljen gledati, je uprl pogled v nebo, kojega neskončna kupola je bila preprežena z mrežami zlatih žarkov.

Kmetje, ki so se vračali ob solnčnem zatonu proti domu, so slišali smeh. — Radovednost jih je gnala, da so se približali. Našli so Kajna, ki se je igračkal s kobilico in ni spoznal nikogar več. — Poleg njega je sedel pes in čakal mirno.

Prva ženska v tujski legiji.

Pred kratkem je bil beležen velik uspeh glede popolnega izenačenja obeh spolov v pravicah in dolžnostih. Javnost je zvedela, da je vršila ženska štiri leta vojaško službo v tujski legiji. Junaška zastopnica nežnega spola, ki je službovala kot legijonarka, opisuje svoje doživljanje, ki so izšli v posebni knjigi v Londonu. Pisateljica je prikri-

faro. — V nedeljo 13. decembra smo spremili k zadnjemu počitku Felicijana Zupanc, kmetkega sina, po domače Pistotnikovega pri Sv. Duhu. Dolgo časa je trpel na jetiki. Ves ta čas je prenašal svojo bolezen tako potrpežljivo in bogu vdano, da je nam lahko vsem za zgled! Bil pa je tudi v življenju priden in pošten. Naj mu bo Bog dober plačnik. — Dobili smo novega župana. V petek je menda z drugimi vred prisegel pri sreskem načelstvu. — V nedeljo po večernicah je bila v šoli prireditev s proslavo kraljevega rojstnega dne, ki je povsem dobro uspela. Čisti dobiček bo prišel v prid revnim šolarjem.

Sv. Andraž v Slov. gor. Dne 26. novembra sta obhajala zlato poroko pri Sv. Andražu Gregor in Marija Družovič, posestnika v Derbetincih. Zlatoporočenec je tudi 50 let cerkveni ključar in 50 let naročnik »Slovenskega Gospodarja«. Cenjeni družini želimo še obilo obilo sreče in zdravja.

Fram. 16. tega meseca smo spremili k večnemu počitku Nežo Mom ali Dogečevo mater. Bila je dobra mati svojim otrokom, dobrotnica revežem in obenem skrbna gospodinja. Bog ji bodi plačnik, preostalim pa naše sožalje!

Noršinci pri Ljutomeru. Prostovoljno gasilno društvo v Babincih je imelo običajno tombolo, katere čisti dobiček je namenjen za novo motorno brizgalno. Prosilo je pri radodarnih srcih za blagohotne prispevke z darovi, vsi so se temu vabilu radi odzvali, samo g. župan nas je odklonil. Tako poroča »Domovina« dne 26. novembra. To pa ne odgovarja resnici. G. župan občine Noršinci še nikoli ni preziral gasilnih društev, ampak jih vselej po svojih močeh podpiral, za kar mu gre vsa čast. To potrjuje naše nabiralne pole. Zlobni obrekovalec je mislil s tem člankom spraviti nadvse spoštovanega g. župana in gasilno društvo ob dobro ime in čast, kar pa se mu ni posrečilo. Kakor sumimo, ima ta zlobni obrekovalec že veliko podobnih grehov na svoji vesti, ker ga samo hujskarija na svetu veseli. Prostovoljno gasilno društvo v Babincih.

Murščak. V Murščaku pri Slatina Radenci je umrl, spreviden s sv. zakramenti, po kratki mučni bolezni nad vse priljubljeni 18 letni mladenič Štefan Žezdin, posestnikov sin. Kot najstarejši sin poštene krščanske hiše je bil edina podpora staršev ter je tudi vsem sose-

dom rad priskočil na pomoč. Vsi, kateri so blagega pokojnika poznali, jim ostane v trajnem spominu. Na zadnji poti ga je spremljala mnogoštevilna množica. Pokojniku naj sveti večna luč!

Sv. Tomaž pri Ormožu. Sprejmi, naš priljubljeni list, nekaj novic od nas. Ko je huda gospodarska kriza zajela tudi naš kraj, nas ti iskreno tolažiš, da ne obupamo. Noben naš pridelek ne gre v promet drugače ko po sramotno nizki ceni. Vse gleda s strahom v bodočnost. Zato pa so nekateri začeli kar na debelo krasti in nič jim ni več svetega, češ, kar je tvoje, naj bo moje. Poskušali so svojo obrt v Savcih v trgovini g. Cajnkota. Sreča jim ni bila mila. Imeli so pa lepši plen pri g. Mediki, trgovina v Veliki Nedelji. Zimski čas precej pobira tudi naše ljudi. Tudi gostij je bilo nekaj. Zaročila sta se še vrli mladenič Franc Žmavc, cestar v Bratonečicah, z Miciko Cajnkovo, sestro g. trgovca Cajnkota v Savcih. Bog daj srečo!

Ljutomer. Izdihnil je svojo blago dušo dne 15. tega meseca zvečer obče spoštovani gospod oskrbnik Ivan Perbil iz Gresovčaka pri Ljutomeru. Bil je vedno dobrega srca do vseh, posebno pa kot oskrbnik grofa Lamberga in Admontskega posestva do svojih viničarjev. Dolga leta je bil tudi obč. odbornik in svetovalec. Bil je še tudi odbornik Prosvetnega društva. Tebi, ki si bil delavec za čast božjo in ljudski blagor, dober oče svoje družine in do vseh, te naj ljubi Bog poplača obilno v nebesih in da večni mir in pokoj in večna luč naj sveti. Njegovi soprogi in otrokom v imenu vsega članstva Prosvetnega društva in vseh, pa naše iskreno sožalje!

Celje. Poročila sta se dne 12. t. m. v Celju g. Avgust Uršič, trgovec, in gdč. Jožica Plaušteiner, oha iz Sv. Jurja ob južni žel. Mlademu paru iskreno čestitamo!

Vojnik. V nedeljo zjutraj, dne 13. tega meseca je vsled srčne kapi v starosti 48 let umrl Ivan Kovač, posestnik v Lešju. Njegov pogreb se je vršil v torek dne 15. tega meseca dopoldne ob ogromni udeležbi ljudstva. Rajni je bil krščanski mož, dolgoletni naročnik našega lista in je bil do zadnjega diha odločno v naših vrstah, kakor tudi njegovi otroci. Zapušča žalujčo ženo in 10 nepreskrbljenih otročičev. Rajnemu bodi Vsemogočni milostljiv sodnik

in bogat plačnik! Žalujči vdovi in otročičem pa naše sožalje!

Ponikva ob južni žel. Gospodarska kriza nas stiska od vseh strani. Živina nima cene, zato jo gospodarji koljejo doma. O vinski kupčiji sploh ni govora, z drugimi pridelki pa je istotako križ. Odkod naj vzamejo ljudje za najnujnejše potrebščine denar, ki ga tudi pri manjkuje vsepovsod? Letošnji božični prazniki ne bodo preveč veseli, saj niti belega kruha ni povsodi za praznike. Pogled v novo leto pa tudi ni baš razveseljav. Značilno sliko današnjih razmer nam podajo sledeči verzi: »Kupil bi si kočo, v njej bi stanoval. Kaj bi s prazno kočo, v njej bi gladoval.«

Sv. Jurij ob južni žel. Kdor misli dati kaj v časopis, naj podpiše svoj lastnoročni podpis, ne pa drugega, kakor je sedaj naredil. Če nima za znamke, si pa naj kje izposodi, da ne bodo potem drugi ljudje dobivali dopisnic — nazaj.

Šmarje pri Jelšah. Moramo se malo pohvaliti z našim cerkvenim petjem, ki ga vodi organist Kidrič. Res, veselo pričakujemo nedeljo in praznikov, da se v cerkvi malo oddahnemo od naših vsakdanjih skrbi, ki tarejo male in velike posestnike, revne in tudi premožnejše ljudi. Res, hudi so časi. Poleg obilnega pridelka moramo dosti veliko pomanjkanje trpeti. Vsega še imamo za prodati: živine, vina, tudi jabelčnice, toda nihče nima denarja, da bi kupil. Davkarija je začela z rubeži. Posojilnice stojijo. Koliko kmetov bi si rado izposodilo denar za davek, pa kje, saj ga niti v posojilnicah ni. Posebno težko je za one, ki jih je Bog blagoslovil z večjo družino. Tam ne slišiš drugega, kakor: Kaj bo, kaj bo, če se v kratkem ne spremeni!? Ni druge tolažbe za nas, nego ona, ki jo dobimo v cerkvi. Apostolstvo mož pri nas dobro uspeva. Ljudje se samo sprašujejo: Kje so pa tržani? Tudi Marijini družbi dobro prospevata pod vodstvom g. kaplana Rančigaja. Dne 8. decembra popoldne je bila družinska posvetitev v Lešju pri sosedu monsignorja Vrežeta, pri Anderluhovih. Lepo pobožnost je izvršil gospod dekan.

Lešje v Šmarju. Pri nas si je lansko leto postavil hišo kovač Ivan Verk, kateri zasluži s svojim pridnim in vestnim delom, da izve tudi širša javnost za njega. Kmetovalci, kateri nameravate si nabaviti dobre pluge, se-

la svoje pravo ime in se je podpisala z izmišljenim kot Marija Ambree.

Mlada deklica, ki se imenuje Marija Ambree, je vzrasla med dečki. Bila je edina hčerka mnogoštevilne družine. Oblačili so jo kot fantka in se je igrala tudi v tej preobleki s tovarišicami.

V družini je občeval pretepač Ference Hogen, ki je postal vzor mlade dekline. Ko je izbruhnila svetovna vojna, je bila Marija ena prvih žensk, ki so se podale na bojišče. Med celo vojno je bila zaposlena na fronti kot usmiljenka. Proti koncu svetovne morije je dobila hrabra deklina čisto moške poteze in njeno obnašanje je bilo itak prikrojeno po vojaško. Kaj bi naj bila počela, ker je bila vajena na vojaško službo, po končani vojni? Sklenila je, da bo sledila vzgledu Ference Hogen in je poiskala v njegovi družbi pisarno za rekrutacijo tujske legije. Marija je zgleдалa tako moško, da ni sumil nikdo na kako prevaro. Spretno podtaknjen možki se je pustil mesto nje preiskati od zdravnika. Potvorjen potni list je bil istotako v »najlepšem redu«. Iz pisar-

ne za rekrutacijo je bila poslana v trdnjavo St. Jean, kjer je bilo zbirališče legionarjev. Ko je zapazil poveljnik zbirališča ročno torbico legionarke, jo je vrgel proč s pripombo, da taka ženska navlaka nikakor ne pristoja legionarju!

Marija je zašla v družbo oseb, ki so po navadi označene kot izvržek človeštva. Med legionarji je bil mož, ki se je ukvarjal s trgovino s sužnji, ki še vedno cvete na skrivnem, in se je ponašal, kako je prodajal zamorce iz Somali dežele za 50 do 80 angleških funtov, ženske za 40 do 60, otroke po 20 do 30 funtov. — Je, piše legionararka, med legionarji nepredpisana navada, da se ne izprašujejo med seboj o preteklosti. Ako pa zaupa kateri prostovoljno kak doživljaj, ga poslušajo vsi z največjo napetostjo.

Marijini tovariši so bili: mlad Nemec, trgovec, ki se je zatekel po polomu trgovine v tujsko legijo. Nadalje prav posurovel ameriški mornar in en Šved.

Življenje v tujski legiji je bilo vse

prej drugo nego prijetno ter udobno. Zbudili so jih zjutraj ob štirih in jim dali slabe kave. Uniforme, katero je podedovala Marija po padlem legionarju, niti očistili niso. Preiskava o zdravstvenem položaju v taboru je bila omejena edinole na zobe. Zelo se je prestrašila legionararka, ko jo je nekoč povprašal zdravnik: »Zakaj ste pa to storili?« Že je bila uverjena, da je razkrinkana. Pa zdravnik je menil, da je čudno in nekaj izrednega, kako da se je upala brez temne preteklosti v tujsko legijo.

Marijini utrjeni živci so jej omogočali družbo največjih pustolovcev iz celega sveta kot znosno. Udeleževala se je vsega v družbi tovarišev. Obiskala je grozne beznice v afriškem Alžiru ter v Tunisu in se je zapletla nekoč v krvav prepir z vojakom, ki je pretepel na zabavišču plesalko.

Naloga čete, kateri je pripadala legionararka, je bila: krotiti Arabce. Udeležila se je več bojov. Ni je bilo tolikanj strah pred krogami, pač pa se je bala

jalnike in okopalnike za drugo leto, oglasite se pri njem, ker dela res dobro in vestno. Hlšo ima pod hribčkom bivšega oblastnega poslanca in načelnika cestnega odbora Turka. Prevzema tudi večje število naročil. Svoji k svojim.

Kostrivnica. Po raznih krajih naše ljube slovenske domovine se obhajajo razni jubileji. Tako imamo tudi mi Kostrivničani letos dva jubileja, in sicer slavi Bralno društvo 40 letnico, fantovska Marijina družba pa 10 letnico. Najstarejša in najlepša fantovska organizacija je Marijina družba, saj že več kot 300 let družijo fante vseh stanov pod Marijino zastavo. Tem so sledili drugi, skozi 10 let jih je naraslo nad 70. Tako se lepo število fantov zbira pod Marijino zastavo. 8. decembra ob 10 letnici je bil zopet sprejem po novem obredniku, ki je posebej za fante ter je jako pomenljiv. Fantje, le po tej poti naprej, saj velja pregovor: »Fant Mariji vdan, vrl Slovenec, vrl kristjan!«

Brezje—Sv. Primož—Sv. Jurij ob juž. žel. Dolgo že ni bilo Brezja v časniku. Malo pa se le moramo oglasiti. Pri nas živimo mirno življenje, ki ga ne moti hrum in šum sveta. V tem mrzlem zimskem času pa je postala naša vas pravcato zbirališče takozvanih ponočnjakov, kateri vogle podpirjo in izzivajo surove besede proti našim mirnim fantom. Kaj takega ne pomnijo najstarejši v vasi, da bi se bilo kaj takega godilo, ker motijo nočni mir, da pošteni ljudje ne morejo spati. Kdo je tega kriv, domačini dobro vemo. Treba bo pravega recepta, pa bo bolezní konec.

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Dne 23. tega meseca nas je presenečila vest, da nas je zapustila za vedno gospa Marija Maček, rojena Čonč iz Rogaške Slatine, žena sodnega oficijala iz Rogateca. Bila je stara komaj 47 let. Blaga pokojnica je bila med tukajšnjim ljudstvom zelo priljubljena, kar je pokazal tudi njen pogreb. Na njeni zadnji poti jo je spremljalo tolika množica ljudstva, kolikor je že v naši fari dolgo nismo videli. Pokopana je pri Sv. Trojici v svojo rodbinsko grobnico. V tej grobnici smo tudi ob tej priliki videli krsto pred šest leti umrlega njenega brata, katera je bila še popolnoma taka, kakoršna so položili v grobnico. Pokojnica zapuša 10 letno hčerko, moža in žalujoče starše. Drugi dan pa ji je na isti pot sledila gospa Marija Stojisavljevič, po-

puščavske blaznosti, ki se je pojavljala med moštvom in kosila s koso smrti.

Neko noč je bila Marija na straži pred taborom. Naenkrat je čula iz teme neki glas, ki jej je pošepnil: »Hočeš živeti lepo življenje, posedati prostost, harem mnogo konj?« Na vprašanje: »Kedo tamkaj?« je prejela odgovor: »Priatelj, ki je bil svojčas tudi tako nespameten, da je služil kot legijonar, a živi sedaj kot bogataš.«

Marija, ki je hotela ostati zvesta svoji prisegi, je dvignila puško in — oddala strel. Drugo jutro so našli truplo moža, ki je bil v arabski preobleki in je bil zadet skozi sence. Bil je to Matevž Macquereau, ki je bil pred kratkem legijonar in nasprotnik Marijin. Po odkritju mrliča so brili legijonarji norce. Ustreljeni Matevž je trdno verjel besedam čarovnice, ki mu je bila prerokovala smrt iz ženskih rok. Nobeden od zasmevalcev ni niti slutil, kako se je uresničilo prerokovanje.

Kako se je pa Marija Ambree otresla tujske legije, tega noče izdati!

sestnica in gostilničarka v Rogaški Slatini. Stara je bla 50 let. Umrta je na posledicah črevesnega raka. Zapuša moža in več malih otrok. Obema družinama naše iskreno sožalje!

Laško. Pretečeni teden sta naš vznemirila dva slučaja nagle smrti. Na Marijin praznik dne 8. decembra je zadela kap gospo Petrino Trop, hotelirko v Laškem. Dne 10. decembra je naglo umrl od kapi zadet g. Melhior Dolinar, gostilničar v Vertečah.

Kje kupujejo naši naročniki?

V trgovinah, ki so tukaj havedene: V teh trgovinah je dobro in poceni blago. Vsakdo, ki kupi vsaj za 100 Din blaga v gotovini, dobi brezplačno Gospodarski ali Gospodinjski žepni koledar.

Te trgovine so:

V Mariboru:

Anton Macun, trgovina z manufakturo v Gosposki ulici.

Mariborski konsum, Glavni trg.

Franc Klajnšek, trgovec, Glavni trg.

V Št. Lenartu:

Tone Hrastelj, trgovina.

V Gornji Radgoni:

Jože Hrastelj, trgovina.

V Ljutomeru

Franc Senčar, trgovina.

V Ptuj:

Anton Brenčič, trgovina z železnino.

V Ormožu

H. Jurkovič, trgovina.

V Mali Nedelji.

Franc Senčar, trgovina.

V Celju

Franc Dobodičnik, Gosposka ulica 15. (pri nakupu za 300 Din.)

Franc Strupi, steklar.

Pod tem zaglavjem bomo objavljali te in druge trgovine, ki se bodo še prijavile, stalno do novega leta. Ta objava je za trgovce, ki odzamejo vsaj 10 komadov koledarja, brezplačna. Trgovci, pišite takoj Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Raznoterosti.

Številka 13. Družina Roberston v Čikagu je pred kratkim dobila nov naraščaj, krepko deklico. Ta deklica je 13. otrok v družini; rodila se je na petek dne 13. novembra, in soba v bolnici, kjer je prišla na svet, nosi štev. 313.

Brezprimerna skopost. Neki Aberdeneec je dolgo premišljeval, kaj bi naredil, da ga smrt ne bi nič veljala. Dolgo je ugibal, nazadnje je pa uganil to: Čakal je, da je umrl njegov bolni sosod. Ko

Pri slabosti je naravna »Franz Josefova« grenčica prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno. V dopisih hvalijo zdravniki za ženske soglasno prav milo učinkujoč način »Franz Josefove« vode, ki je zlasti prikladen za nežno rast ženskega telesa. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

je zvedel za njegovo smrt, je hitro šel v sosedovo kuhinjo in tam odprl sosedov plin, in se zadušil na — sosedove stroške.

Kolca se mu. Enega najbolj znanih meščanov v Mansfieldu (Združene države Severne Amerike) I. A. Kinga, je zadela čudna bolezen. Skozi celo vrsto dni se mu neprestano kolca. Uporabljal je že neštivilno množino raznih zdravil, ki so mu jih nasvetovali prijatelji od blizu in daleč, zdravniki uporabljajo nad njim vsa razpoložljiva sredstva, a kolcanje se noče ustaviti. Mož od dne do dne postaja bolj slaboten, ker mu zadnji čas sploh ni mogoče, obdržati v sebi kake hrane.

Svatba na Jutrovem. V Tripolisu se je poročila princesa Karamani Hanuma, hči tamošnjega župana, z nekim arabskim veleposestnikom. Pri poroki ženin in nevesta nista bila navzoča, temveč sta bila morala njiju očeta spregovoriti usodni »da«. Na svatbeni pojedini, do katere ni imela vstopa nobena ženska in tudi novoporočenca ne, pač pa mnogi dostojanstveniki, ni med njimi general Badoglio, tripolitanski governor, je serviral sam nevestin oče. Trajala je tri dni in trikrat na dan so morali gostje pospraviti jed. list, ki je sestojal iz juhe, bravine, riža, špinačnega štruklja s sirom, buše s faširano tetelino in testenino, arabskih slaščic, sadja, črne kave, sladkorne vode in kislega mleka. Pojedina je trajala, kakor že rečeno, tri dni in evropski gostje so izjavili, da je bilo dobrote — le preveč.

Višek praznoverja. Niso samo posamezniki praznoverni, ampak so temu podvržene celo cele trgovske družbe. Tako je Cunard linija objavila, da njen parnik »Aquitania« ne bo odplul iz пристanišča v Newyorku v petek, kakor to kaže vozni red, marveč bo preloženo odplutje do sobote zjutraj. Ta sprememba se je izvršila samo zato, ker je prišel ta petek na 13. dan v mesecu — namreč na 13. november.

Komunisti se polastili radio postaje. Na radio postajo v mestu Mehiki je nedavno ponoči vdrla četa oboroženih komunistov, zvezala operaterja in prevzela v popolno kontrolo celo postajo. Sledil je nato njih govor, v katerem so napadali mehiško in ameriško vladu. Ameriško vladu so obdolžili, da skuša izzvati vojno na Daljnem vzhodu med Kitajsko, Rusijo in Japonsko. Ko se je približala policija, so nepoklicani gosti izginili.

Zaklad kraljice iz Sabe. Znani angleški lovec Frank Hayter, ki hodi že leta in leta na lov na leve v Afriko, se je vrnil zopet v London, kjer pripoveduje, da se mu je posrečilo odkriti v notrajnosti Abesinije grob svetopisemske kraljice v Sabi in pa njene ogromne zaklade. Zaklad se nahaja, kakor trdi F. Hayter, v neki podzemski shrambi, ta pa se nahaja pod strugo neke reke. Hayter pripoveduje, da je našel tam na tisoče diamantov, rubinov in silne množine nekovanega zlata. S seboj je prinesel več dražih kamnov in nekaj zlata iz te zakladnice. Drugo leto, pravi, bo organiziral posebno ekspedicijo v Abesinijo, da bo dvignil ves zaklad.

Kako srečni so oni, ki imajo svoj dom! Zato pa je nesreča onih, ki jim dom pogori, huda nesreča. Nihče je ne želi, niti najhujšemu sovražniku ne! Pomoč v taki nesreči je znak največjega prijateljstva. Zato je »Slovenski Gospodar« kot star prijatelj naših kmetijskih domov vpeljal zavarovanje vseh celoletnih naročnikov. Zadnjič že smo objavili imena onih, ki so dosedaj prejeli po 1000 Din ob nesreči požara in tako je bilo že okrog 50.000 Din izplačanih. Danes pa objavljamo pravilnik, da bo vsak vedel, kaj mora storiti, da v slučaju nesreče dobi izplačilo.

Pravilnik.

§ 1. »Slovenski Gospodar« se zaveže, da prostovoljno po svojem zavarovalnem oddelku celoletnemu naročniku, ki je vplačal 32 Din za čas, ko je naročnina plačana, zavaruje njegovo stanovanjsko hišo, kamor »Slovenski Gospodar« prihaja, za 1000 Din. Gospodarska poslopja niso s tem zavarovana.

§ 2. Podpora se izplača, če pogori hiša tako, da ni mogoče v njej stanovati.

§ 3. Pravica do podpore se začne po polnoči tistega dne, ko je bila naročnina plačana, in traja do polnoči dneva, s katerim naročnina poteče.

§ 4. Podporo dobi izplačano tudi oni, ki ima vso hišo v najemu, pa mu je tako dom pogorel. Prevžitkar, član dru-

žine ali uslužbenec, ki je bil celoleten naročnik, ni deležen zavarovanja. Enako niso zavarovane gozdne in lovske kočice, ki niso v najemu, ampak v njih stanujejo lastnikovi nastavljeni. Viničar, ki stalno v viničariji stanuje, se smatra kot najemnik.

§ 5. Podpora se ne izplača: ako je naročnik sam zažgal ali po kaznjivi zanikarnosti povzročil požar; — ako zavarovalni odsek ugotovi, da je bila hiša do svoje polne vrednosti zavarovana in se je ta zavarovalnina tudi izplačala; — ako je povzročitelj požara (recimo železnica) škodo v celoti povrnil; — ako je požar nastal vsled vojne, upora, eksplozije javnih zalog smodnika. — Vsak spor rešuje samo zavarovalni odsek.

§ 6. Vlogo za izplačilo zavarovalnine je napraviti takoj po požaru. Kdor se tekom enega meseca ni prijavil, ne more zavarovalnine več zahtevati. Vlogi je priložiti potrdilo občinskega urada, kjer mora biti potrjeno: kdaj je nastal požar, vzrok, številka hiše, ki je pogorela, ali je naročnik lastnik ali najemnik, kje in za kako svoto je bila hiša zavarovana.

§ 7. Podpora se izplača v celoti brez odbitkov samo po poštni nakaznici.

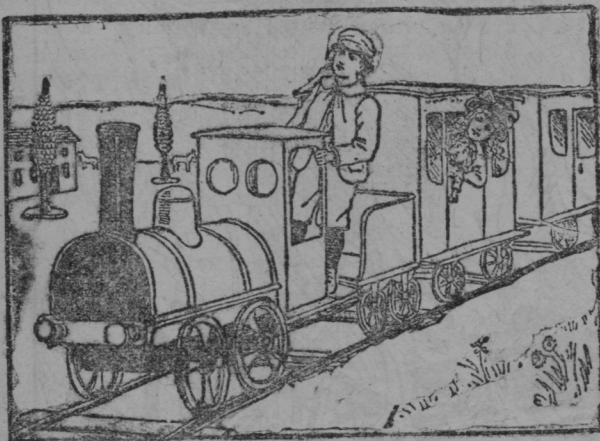
§ 8. Oni, ki je podporo sprejel, je dolžen dati pri cerkvi skupno z obč. oznaniti to objaviti, da je prejel zavarovalnino »Slovenskega Gospodarja« izplačano.

Za našo deco.

V čarobni zemlji.

(Dalje.)

»Tf, tf, tf!« Lokomotiva se je začela voziti ter je vlekla vagone po krasnem vrtu, postoječ pri vsaki postaji ter potem vozeč skozi predore in preko mostov. Zvečer se je ustavila pred postajo, čez katero je razširjal ogromen hrast svoje veje.

»Kam zdaj?« je vprašal Marko. Tedaj je začela žoga poskakovati pred otrokoma. Sledila sta ji. Kmalu sta prispela do visoke ograje od samega zimzelena. Ko sta tako hodila ob ograji, sta našla velika vrata, pokrita s samimi rožami. Na vratih je visela zanjka. Marica je zanjo potegnila in vrata so se počasi odprla.

Notri je bilo vse tiho. Po drevesnih vejah so visele raznobarne svetilke, okrogle kakor žoge. Zrak je vonjal po mnogoštevilnih cveticah. Blizu vrat je stala navadna miza, na njej sta bila dva krožnika, polna velikih, z maslom namazanih kosov kruha. Tudi dve čaši z mlekom sta bili tam. Otroka sta si takoj mislila, da je vse to jima pripravljeno. Zato sta se brez premišljevanja lotila svoje večerje.

»Kje bodeva spala?« je vprašal Marko, ko je bil vse pojedel.

Komaj je to izgovoril, pa se je že začela z bližnjega drevesa spuščati lestvica iz vrvi ter se je spustila do same zemlje. Marko je začel po njej stopati navzgor.

»Marica! Glej, tam je ena tudi zate! Lahko noč!« je rekel ter se je izgubil med vejevjem.

Marica se je obrnila ter je videla na drugem drevesu enako lestvico. Tudi ona se je povzpela po njej kvišku, tesno držeč svojo punčko. Na drevesu so bila prirejena tla iz desk, na njih je stala snažna postelj. Na postelji sta ležali dve nočni

srajci, ena za njo in ena za njeno punčko. Goste veje so zakrivalle prostor od vseh strani. Deklica se je vlegla in je kmalu zaspala.

III.

Ko se je v jutro zbudila, je bilo solnce že visoko na nebu. Ves vrt je bil izpolnjen z veselimi ptičjim petjem in z brenčanjem žuželk. Neka ptica je pela: »Ku-ku, ku-ku, ku-ku.«

Marica se je brž oblekla in se je podala po lestvi nizdol, kjer je Marko že sedel za mizo, na kateri je bil zajtrk. Po zajtrku sta se napotila do velikih vrat, katera so se odprla kar sama.

Zunaj je stala ista lokomotiva z vagoni. Oba otroka sta veselo zaploskala. Marica je stopila v vagon, Marko pa je sedel na lokomotivo. Napravila je: »Tf! tf! tf!« pa je začela voziti s polno paro. Vozila sta se celo do poldneva. Tedaj se je lokomotiva ustavila pod košatim drevesom in tam je bila zopet pokrita miza za obed.

Po obedu se otroka nista hotela več voziti, ampak šla sta do brega bistrega potočka in tam sta sedla.

Nista še dolgo počivala, kar sta videla, da je z bližnjega drevesa skočila veverica na trato. Živalica je sedla na zadnje noge, v sprednjih pa je držala lešnik, katerega je začela glodati.

»Oh, glej veverico!« je vzkliknil Marko. Pobral je suho vejo in jo je vrgel proti živalici. Veverica se je okrenila proti otrokoma ter ju je ljubeznivo posmatrala.

»Ujamem jo!« je vzkliknil Marko zopet in je skočil za živalico. Ali veverica je napravila par skokov, potem je zopet sedla, pogledala je prav smešno, kakor da bi hotela reči: »Taka igra mi prav ugaja. Daj, ujami me!« Pustila je, da se ji je deček približal na dva koraka. Tedaj pa se mu je prav zvijačno odmaknila. Tako ga je vodila za nos več ko dvajsetkrat. Deček je že bil ves poten, zaman se je trudil, da bi veverico ujel, kar mu je pomagal slučaj, da jo je le dobil v pest.

Za smeh.

Nevedni meščani. »Da, mlekarica, kje pa je vaš mož, da ga že tako dolgo ni bilo v mesto?« — »Ta prešmentana živina je zopet zbolela na slinovki, pa ni mogel od doma.« »No, pa sedaj je meda že zdrav?«

Za zdravje treba skrbeti. Gospa beraču, ki ji je voščil za god: »Tu imate 10 Din in izpijte liter vina na moje zdravje!« Berač: »Lepa hvala, gospa! Ali treba pomisliti, da en liter vina na enkrat bi utegnilo škodovati vašemu zdravju, zato mu bom malo žganja pri-mešal.«

Obiranje. Gospa Dalger je некоč povabila na večerjo svoje znanke in prijatelje. Jedli so zelo slabo, klepetali in opravljali pa mnogo. Nek gospod, ki je bil tudi pri večerji, je rekel, odhajajoč, svojemu prijatelju: »Res, če bi človek pri njeni večerji svoje ga bližnjega ne obiral, bi moral umreti za la-koto.«

Čudno. Nekemu gostu v kavarni je padel kozarec na tla ter se razbil na drobne kosce. Pristopil je kavarnar ter zahteval za kozarec 30 Din. »Kaj,« se je začudil gost, »30 Din za en kozarec, saj ne stane niti 10 Din.« — Kavarnar: »Motite se, ta kozarec je bil iz ne-zdrobljivega stekla.«

Čemu pa nosite ta kos opeke s seboj, prijatelj?« — »Svojo hišo prodajam in tole je pa vzorec od nje.«

Občutljivost. Stara mati se je dala po zdravniku preiskat. Ta jo je obračal, trkal na rebra, poslušal ter vedno bolj z glavo zma-jeval: »Gospa, prav nič se mi ne dopadete.« — »Ne, veste kaj, gospod doktor,« je odvrnila starka užaljeno, »saj vi tudi niste eden izmed najlepših,« in jezno zaloputnila vrata.«

Nemogoče. Gost: »Vaš natakar mi je včeraj posln krožnik juhe pilil po mojih hlačah.« — Sedaj imam velik ma-sten madež.« — Gostilničar: »Od vaše juhe? Nemogoče.«

Čingiskanov grob. Znani ruski raziskovalec P. Kozlov popisuje v listu »Times« Čingiskanov grob, ki ga je odkril blizu razvalin pod peskom pokopanega »mrtvega mesta« Karahota v notranji Mongoliji. Veliki osvojevalec Čingiskan, ki je podvrget in opustošil Kitajsko, Perzijo, Turkestan, je umrl v visoki starosti leta 1227, ko je hotel napasti še Indijo. Kakor se je zdaj izkazalo, so mu izsekali grob v nekem hribu. Ta umetna votlina meri 12 kub. metrov. Na sredini stoji rumen lesen sarkofag, v njem pa se nahaja srebrna krsta. Pokrita je s kano vo rumeno svilen zastavo in stoji na 78 dragocenih kronah vladarjev, ki jih je premagal. Razen tega se nahaja v grobnici kano vo doprsje iz rožnatca nefrita, delo odličnega kitajskega kiparja, njegov prestol iz slonove kosti indskega izvora in lepo izrezljana omarica. V tej je shranjeno kano vo srebrno in zlato, z briljanti posejano orožje. Pred grobnico stoje iz črnega kamna v naravni velikosti izklesani lev, tiger in konj. Ta znameniti grob se nahaja v varstvu sedmerih lam (duhovnikov), ki vsakih sedem ur sedemkrat zazibljejo velik »mrtvaški zvon«. Vsako leto enkrat se vrši svečana budistovska služba, ki jo obiskujejo vsi glavari mongolskih rodov. 500 km daleč od tega kraja se nahaja bela marmornata grobnica kano ve prve žene, ki jo na sličen način varujejo. Polkovnik Kozlov je prvi Evropejec, ki je prišel na ta strogo zastraženi kraj. — Mongoli še vedno pričakujejo nekega znamenja, ki bo določilo Čingiskanovega naslednika, ki bo obnovil njegovo svetovno državo.

Iznajditelj vojaške kuhinje. Vojaske kuhinjo je iznašel francoski kuhar A. des Soyer. Tega moža je že zaneslo v njegovi zgodnji mladosti na Angleško, kjer je užival kot odličen umetnik svoje stroke velik sloves. Leta 1847 je zavladovala na Irskem huda lakota. Takrat se je ponudil Soyer angleški vladi, da bi rad organiziral v Dublinu (glavnem mestu Irske) ljudske kuhinje. Vlada je bila s to ponudbo zadovoljna in Soyer je v Dublinu v navzočnosti angleškega podkralja in dublinskega nadškofa odprl prvo ljudsko kuhinjo. Dal je postaviti na prostem osem velikih kotlov, v vsakem kotlu pa je kuhal — drugačno juho: grahovo, čebuljno, zeljnato, krompirjevo itd. Ljudska kuhinja se je ljudem tako priljubila, da so Soyerju pošiljali dan za dnem vence. Za časa krimske vojne pa je šel z angleško armado na Krim in tam iznašel »vojaško kuhinjo«, ki je sledila četam, spotoma pa so lahko kuhali za vojake, da so takoj dobili svojo menažo, čim se je četa ustavila.

Policaja hoče imeti za moža. Vdova Ana Luby v Čikagu je na večer poklicala policijsko postajo ter prosila, naj ji pošljejo kakega policista. Prišla ji je cela patrolja, misleč, da se je ženski kaj pripetilo. Ženska pa jih smehljajoč sprejme in jim razloži, da ni nič nevarnega. Nič drugega ni, kakor to, da ji je pred dvema letoma umrl mož in zdaj si želi novega moža. Ta pa mora biti policist ali ognjegasec. Slišala je namreč, da so ti hrabri možje najboljši

soprogi. Zato pa je poklicala policiste, da si iz njih izbere pravega. Eden policistov se je ponudil, da bo zadevo — vzel v roke.

»Mrivec« pred sodnijo. Dan Hofman je bil pred sodiščem v Bentonu v Zedinjenih državah Severne Amerike obsojen na globo 100 dolarjev in sicer na obtožbo »mrtvega«. Meseca julija je namreč nekega Tacketta udaril po glavi, da je izgubil zavest. Ker je mislil, da je mrtev, je izkopal zanj plitvo jamo ter ga zagrebel vanjo. Pokopani pa je prišel k zavesti, se odkopal in nastopil pot pred sodišče.

Trda glava. 34letnemu črncu L. Knightu v Čikagi je padel 200 funtov težek kamen na glavo. Zdravniki v bolnici, kamor je bil prepeljan, so obupali nad njim in mu naravnost povedali, da bo umrl. »Ne jaz«, se odreže črnc. In držal je svojo besedo, kajti v ponedeljek je že hodil okrog in ni niti najmanje mislil, da bi mu bila usojena smrt.

Ta pa je bila skopa. Neka ženska iz Aberdeena na Škotskem je šla v nedeljo popoldne k nauku, kjer je duhovnik ravno pridigoval, kako lepa čednost je krščansko usmiljenje in kako zaslužno delo je delitev miloščine. Duhovnik je pridigoval tako prepričevalno, da si je celo skopi Aberdeenčanki omehčalo srce, tako da je sklenila, da bo tudi ona odslej naprej reveže podpirala. Že naslednjega dne je zapel zvonček na vratih spokorne ženske. Žena odpre in zagleda berača. Prvi hip se je kar prestrašila, ker se je spomnila svoje dane obljube. Trenutek nato pa je rekla beraču: »Počakajte!« Naglo je skočila v sobo svoje najemnice, kjer je brž odrezala debel kos njene štruce in ta kruh je podarila beraču. Pri tem pa je mrmrala: »Bog ne gleda na prste, ampak na srce.«

*

„Naš dom“

brezplačna priloga »Slovenskemu Gospodarju«.

Saj živimo vsi skupno v družini! — Gospodar in gospodinja, pa mladi naraščaj, od nežnih do zrelejših let!

»Slovenski Gospodar« pa hoče biti list za vso družino! Gospodar ima v njem svoj pouk in zanimivost, gospodinja najde v njem nekaj za svoje delo, pa tudi mladina naj ima svoje mesto. V preteklem letu smo začeli s povestmi za šoloobvezno mladino. Znano nam je, da tudi odrasli radi čitajo te povesti. Treba je bilo še nekaj za našo odraslo mladino.

Naša odrasla mladina ima svoje — mladinsko glasilo »Naš dom«. Ta list je izhajal kot mesečnik, pa žal je radi težkih gospodarskih prilik zašel svoj čas v denarne težkoče. Nekaj časa ga je sedaj izdajala Tiskarna sv. Cirila. Število naročnikov je bilo sicer precejšnje, tudi cena 12 Din je bila nizka. Mladina pa ima mnogo idealizma, pa nič — denarja. Zato je težko zmagovala svoje lastno glasilo.

Pa to ni bil glavni vzrok za nov načrt izdajanja »Našega doma«. Naš glavni namen je, da bo odrasla mladina v vseh naših družinah čitela svoje mla-

PERILO ZA GOSPODE
PERILO ZA DAME

Srajce

in vse drugo perilo za gospode in dame kupite v dobri kvaliteti in po zelo nizkih cenah v tovarni perila

Trgovski dom R. STERMEČRI
Celje šte. 24.

Velika izbira kravat, žepnih robcev, naramnic, podvez, rokavice, nogavic in drugih modnih predmetov. Cenik z mnogimi slikami zastonj

dinsko glasilo »Naš dom«, da bo mladinski pokret prišel v vse naše družine. In se je posrečilo urediti tako, da bo v bodoče

»Naš dom« brezplačna mesečna priloga »Slov. Gospodarja«.

»Slovenski Gospodar« bo s tem gotovo ustregel ne le mladini, pač pa tudi ostalim svojim naročnikom. Uvodni članki bodo prinašali načelno jasnost v vseh vprašanih novodobnega življenja. Razvedrilu bo služila nova lepa povest: »Nazaj v planinski raj«. Povest se godi v Mariboru in na Pohorju, ter prikazuje bol in težave mladih ljudi, ki si v mariborskih tovarnah služijo grenak kruh in ki si želijo nazaj domov, kjer so obdelovali polja, sekali goščave in uživali lepoto božje narave. V »Našem domu« bo začela »Govorniška šola«, ki bo zlasti dobrodošla vsem, ki morajo kjerkoli kedaj nastopiti kot govorniki. Fantje se bodo zbirali in pisali pod zaglavjem »Mi smo fantje«, dekleta pa pod »Slovensko dekle«. Gledali bomo »Brate po duhu vsepovsod«, počevali se o »Dobrih knjigah«, zabavali se ob »Ugankah in smešnicah«. — Vmes pa bodo številne slike.

Poleg dosedanjega »Slovenskega Gospodarja« po 16 strani bode torej vsak naročnik prejel vsak mesec, po možnosti že pri prvi številki, brezplačno prilogo »Naš dom«.

»No, zdaj nam pa za teh borih 32 Din na leto res dajete poleg »Slov. Gospodarja« in njegovega zavarovanja za Din 1000 še »Naš dom« — če pa si bo kedo sedaj že pomišljal naročiti »Slov. Gospodar« je sam sebi — sovražnik!«

Tako govorijo naši naročniki! Prijatelji, upamo, da smo vam s tem prinesli lepo božično in novoletno darilo. Koliko naročnikov nam boste sedaj pridobili kot vaš dar »Slov. Gospodarju«? Vsaj enega!

*

MALA OZNANILA

V »Malih oznanilih« stane vsaka beseda Din 1.20. Najmanjša cena za oglas je 8 Din. Manjši zneski se lahko vpošljejo tudi v znamkah. — Upravništvo odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znamka za Din 2.— za odgovor.

Upravništvo.

Cepljeno trsje, okoreninjeni divjaki in sadno drevje ima Turin Anton, Modraže, pošta Studenice pri Poljčanah. 1745

Viničarja, popolnoma verziranega, treznega, za v Zagreb iščem. Pismo na Dolinšek, Kamnica pri Mariboru. 1743

Avto proda peccni: Davorin Tombah, Maribor, Zrinjskega trg 6. 1744

Naznanilo.

Usnjarno Jos. Bleha v Aleksandrovi cesti 24 sam odkupil in jo opuščam, vse tam oddane kože v strojenje s dobijo za naprej pri

JOSIPU PIRICH

trgovina usnja in nakup surovih kož

Maribor, Aleksandrova cesta 21

Potrudi se bom vstreti, vsako predelavo in strojenje kož, kakor tudi nakup po najvišjih dnevnih cenah. Usnje, jermenj vsake vrste v zalogi. S solidno in ceno postrežbo si upam pridobiti naklonjenost slavnega občinstva. — Se priporočam! 571

Karl Mayjeve povesti v letu 1932.

Najbolj čitana knjiga izmed vseh povesti je do sedaj in bo gotovo tudi ostala:

Povesti Karl Maya.

V založbi Tiskarne sv. Cirila v Mariboru so dosedaj izšle sledeče knjige:

Križem po Jutrovem,
Po divjem Kurdistanu,
Iz Bagdada v Stambul,
Winnetou vse tri knjige.

Vsaka knjiga obsega štiri zvezke po 160 strani. Zvezek stane Din 13.—, v polplatno vezana knjiga stane Din 65.—, v celo platno vezana Din 70.—. Winnetou z večbarvno naslovno sliko Din 75.—.

V letu 1932 bodo izšle sledeče tri knjige, katerih vsaka ima po 4 zvezke, skupno okrog 2000 strani:

V gorah Balkana,
V deželi Škipetarjev,
Žuti.

Te tri knjige lahko nazivamo:

Karl May potuje po Jugoslaviji,

kajti vse tri knjige pripovedujejo o živahnih in za nas še posebno zanimivih doživljajih Karl Maya v južni Srbiji, ko je bila še pod turškim gospodstvom.

Vsakega prvega v mesecu izide en zvezek, tekem leta torej 12 zvezkov po 160 strani. — Vsak zvezek stane Din 13.—. Kdor se priklasi vsaj do konca januarja kot celoleten naročnik, ali pa pozneje, tako da doplača vse za nazaj, dobi vseh 12 zvezkov, plača pa samo 10 mesečnih obrokov po Din 13.—. Kdor hoče dobiti v celoplatno vezane knjige vsako četrtletje eno, skupno tri knjige, vplačuje skozi 10 mesecev po Din 17.—. Dosedanji naročniki lahko dobijo tudi same platnice z originalnimi slikami po Din 10.— — Vsak tak naročnik ima nadalje tudi pravico do 25% popusta na vse knjige, ki jih je izdala in založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Za naročila se priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Ugoden nakup!

vsled znižanih cen pri zimskem manufakturnem blagu nudi 1691

Anton Macun, Maribor, Gosposka ulica 10

Oglejte si izložbe tudi v hodniku.

Na droknol

Na debelol

KOTLE

(najboljše »Marija-Celjske«) iz litega železa, pocinkane in bakrene za perilo, zadnje tudi za žganje, brzoparilnike (Alfe), štedilnike in peči, stroje za meso in slanino kakor vse ostale potrebščine za jesen in zimo ima stalno in v veliki izbiri na zalogi trgovina z železnino 1652

ANTON BRENCIČ, PTUJ.

Zaloga in samoprodaja znanih »ZEPHIR«-peči za Ptuj in okolico.

Najnižje dnevne cene!

Točna postrežba!

DENAR

si prihranite. ako kupite sukno za moške obleke, volneno za ženske obleke, platno za vsa kovrstno perilo, svilene rute, srajce, ovratnike, kravate, dežnike, nogavice itd.

„PRI SOLNCU“

Celje, Glavni trg 9

Za obilen obisk se priporoča 318

ALOJZ DROFENIK

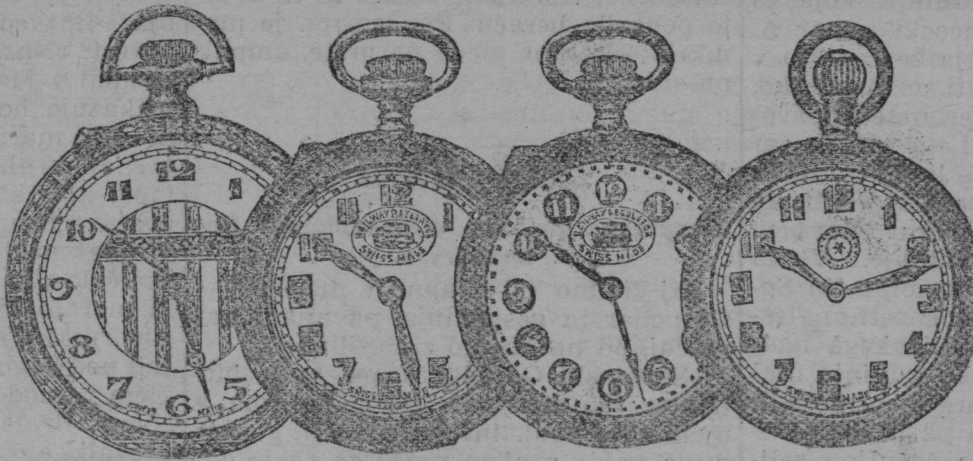
To morate videti!

Nemogoče je tukaj popisati, kakšno izbiro prekrasnih pravih švicarskih ur za gospode in dame, verižice, prstane zlate in srebrne vsake vrste nudi veliki ilustrovani krasni cenik, ki ga dobite povsem brezplačno. Evo, samo mali primer:

Št. 331. Anker ura, švic. stroj dobre kakovosti, lepa škatlja, poniklana, z lepo izdelanim kazalom Din 95.—.

Št. 350. Anker ura, švic. stroj, dobre kakovosti, lepa poniklana škatlja s panti Din 108.—.

Št. 351. Isti kazalec in kazalo svetleča z radijem Din 120.—.

Št. 331.

Št. 350.

Št. 352.

Št. 355.

Zahtevajte cenik brezplačno od tvrdke:

H. SUTTNER, Ljubljana, št. 992.

Za vsako uro 3 leta pis-
meno jamstvo.

Št. 352. Anker ura, švic. stroj, dobre kakovosti, lepa poniklana škatlja s panti, z lepo izdelanim kazalom Din 115.—.

Št. 355. Anker ura, švic. stroj, dobre kakovosti, škatlja poniklana Din 64.

Št. 354. Isti kazalec in kazalo svetleča z radijem Din 79.—.

Noben riziko! Izmenjava dovoljena, ali denar nazaj!

Razpošilja se po povzetju ali pa ako se pošlje denar naprej. Prave švicarske žepne ure že od Din 44.—. Ure zapestnice že od Din 49.— v ceniku.

Novosti Žepna ura od Din 45.—, budilka za Din 45.—. Obe so dobri!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor, Aleksandrova cesta št. 6

V lastni, novozgrajeni palači

Pred frančiškansko cerkvijo

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. -- Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. -- Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

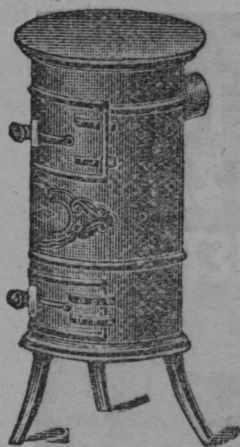
Cene padajo!

Po novi znižani ceni
dobite vso železnino pri

Ivan Koražija, Maribor

Aleksandrova, vogel Meliška

V zameno vzamem deželne
pridelke na račun nakupa

Najcenejši nakup

različnih ur, budilk, stenskih
ur, zlatnine, srebrnine, očal

poročnih prstanov
v zlatu in srebru.

Popravila se izvr-
šijo hitro, dobro
in poceni. 1716

ALOJZ PINOSA, urar, PTUJ

Širite „Slov. Gospodarja“!

Mlin z lepo dobro zla-
dano hišo. Njiva, trav-
nik, prometni kraj, se
zaradi izselitve takoj po
ceni proda. 1739

Naročite za fante,
ki se odpravljajo k vo-
jakom, knjižico:

Moj tovariš.

Molitvenik za mlade-
niče in še zlasti za vo-
jake.

Cena z rudečo obrezo
16 Din, z zlato obrezo
18 Din. Po pošti 1 Din
več.

Starši, botri in zlasti
ve botrice! Vaš fant
bo tiste dinarje, ki si
jih je s težavo prihra-
nil, pri vojakihih nujno
potreboval in si ne za-
more kupiti molitve-
nika. Kupite mu ga vi
ter ga mu podarite kot
pobožen spominek, ki
naj ga obvaruje v tu-
jini vsega hudega! —
Tako se vam pripo-
roča:

Tiskarna sv. Cirila,
Maribor.

Bolni na pljučih!

Tisoči že ozdravljeni! — Zahtevajte takoj
knjigo o moji

novi umetnosti prehranjevanja,
ki je že marsikoga spasila. Ona more poleg
vsakega načina življenja pomagati, da se bo-
lezen hitro premaga. Nočno znojenje in kašelj
prenehata, teža telesa se zviša ter po poap-
nenju sčasoma bolezen preneha.

Resni moške

zdravniške vede potrjujejo prednost te moje
metode in jo radi priporočajo. Čim prej pri-
čnete z mojim načinom prehranjevanja, tem
bolje. 1733

Popolnoma zastoj in poštnine prosto

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali
mного koristnega.

Pišite takoj,

zadostuje tudi dopisnica na naslov: Nabiral-
no mesto pošte:

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln,
Ringbahnstrasse 24. Abt. 494.

Pridna dekla tudi s triletnim otrokom za ži-
vino in priden hlapec se sprejmeta. — Otto
Svaršnik, Majšberg. 1726

Prvovrstno vinsko trsje z garancijo dobite pri
drevesnici bratov Dolinšek v Kamnici, po-
šta Maribor. Zahtevajte naš cenik! Cena 1
Din za trs. Na željo plačilne ugodnosti. 1694

Otroške nogavice par 4.50 naprej, moške no-
gavice od 4 Din naprej, ženske nogavice od
8 Din naprej. Eksportna hiša Luna, Mari-
bor, Aleksandrova 19. 1670

Ženske pletene obleke Din 180, iste fine kako-
vosti Din 240, moški puloverji od 65 Din na-
prej: Eksportna hiša Luna, Maribor, Ale-
ksandrova 19. 1670

Peči na žagovino izdeluje in pošilja na osem-
dnevno poskušnjo ter plača vse tovarne
stroške trrdka, ako peč dobro ne deluje. R.
Jakelj, Slovenjgradec. 1599

Prvovrstne selekcijonirane trte cepljenke naj-
boljših sort, cepljenih na razne podlage, Din
1.20 za komad nudi Banovinska vinarska in
sadjarska šola v Mariboru. 1693

Cepljene trte eno in dveletne na različnih pod-
lagah po zelo znižani ceni, nudi I. trsničarska
zadruga v Sloveniji, Pošta Juršinci pri Ptuj. Zahtevajte cenik. 1718

250 Din dnevno zaslužite z obiskovanjem ljudi
v Vašem okraju! »Kosmos« Ljubljana, poštni
predal 307. Znamko za odgovor. 1579

Iz lastne pletarne puloverji za deco od 19 Din
naprej, za dečke od 25 Din naprej, ženske jo-
pice od 50 Din naprej: Eksportna hiša Luna,
Maribor, Aleksandrova 19. 1670

Denar naložite najboljši in najvarnejši pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z. n. z.

Ulica 10. oktobra

Najugodnejše obresti za vloge in posojila. Stanje hranilnih vlog
nad 62,000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih
kmetov in posestnikov, z vsem svojim premičnim in nepremičnim premo-
ženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev. 1

Denar lahko vlagate po položnici. Pišite po nje!

Vajenca sprejme pekarna Franci, Taborska ulica 16, Maribor. 1715

Služba cerkovnika in organista, ki bi opravljal tudi tajniške posle pri občini, se odda. Ponudbe na upravo Msta. 1742

Vajenca v trgovino mešanega blaga z dvema razredoma srednje šole in iz dobre hiše sprejme Jos. Lah, Osluševci pri Ptuj. 1741

Lisičje in druge kože od divjačine kupuje I. Ratej, trgovec, Slov. Bistrica. 1701

Otvoritev nove trgovine z mešanim blagom Ivan Brover v Rogoznici pri Ptuj priporoča svojo zalogo špecerijskega blaga po najnižji ceni. Zamenjava bučnega olja. Nakup deželskih pridelkov po najvišji dnevni ceni. Se priporoča Ivan Brover. 1717

TUDI VI BOSTE
VESELO PRESENEČENI IN ZADO-
VOLJNI ČE VAM PRINESE LETOŠNJI

BOŽIČ

NAJPRAKTIČNEJŠE DARILO:
ČEVLJE VODEČE DOMAČE
ZNAMKE

Peko

V TAČASNIH PRILIKAH
KUPUJTE SAMO

PRAKTIČNE DAROVE.

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrirani zadrugi z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 100.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poročivo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.

BOŽIČNA PRILOGA 1931

SLOV. GOSPODARJA

„Pojdimo v Betlehem“, Luk. 2, 15.

Besede, ki tvorijo napis članka, so prvi izgovorili pastirji, stražeči svojo čredo na betlehemijski poljani. Z njimi so drug drugega izpodbudili k potu v Betlehem, kjer je bil po angelovi napovedi rojen „Zveličar, ki je Kristus Gospod.“

K Kristusu Gospodu, ki je Zveličar sveta, vodi pot vse narode. Zgodovina Kristusa je zgodovina sveta. Kot Zveličar pripada Kristus vsem narodom in vsem časom. On je temeljni kamen in fundament, ki na njem počiva svet. On je vez, ki združuje med seboj vse narode in vse čase.

Kdor površno prosmatra svetovno zgodovino, bo samo beležil pokrete strasti in od njih povzročene duševne prevrate in politične revolucije. Ja ne bo zagledal na dnu vsehi dogodkov vekovitega osnovnega načrta, ki ga je načrtal sam Bog. Kdor pa zgodovino pojmuje temeljitejše in globlje, bo prodril do prvega vira in vzroka.

Kdo bi mogel zgodovino pojmovati izčrpno brez Kristusa in kdo bi mogel Kristusa pojmovati in tolmačiti brez vere v njegovo božanstvo? Ose dobe z velikimi dogodki, ki so se v njih zgodili, kažejo na Kristusa. Kdor noče iti po poti, ki kateri so pastirji drug drugega opominjali, kdor ne gre v Betlehem, noče iti k Kristusu, izgubi tisto pot, po kateri so med seboj zvezana velika razdobja svetovne zgodovine.

Isti, ki hočejo Boga in njegovo previdnost odstraniti iz zgodovine, pretvarjajo zgodovino v kaos in zmedo, ki je nihče razumeti ne more. Kdor pa priznava božjo previdnost in nadsvetovno vodstvo v zgodovini, bo tudi priznal Kristusa, edinorojenega Sina Boga Očeta, porojenega na svet od presvete Device v Betlehemu.

S strahom se danes povprašujejo posamezniki in narodi: „Koliko kaže svetovna ura?“ Veliki kazalec svetovne ure kaže vedno na Kristusa, Zveličarja sveta. Čim bližje je kdo, posameznik in osobito ves narod božjemu svojemu Zveličarju, tem boljše zanj. Kdor pa ne najde poti v Betlehem, ker je noče najti ali jo zanemarlja, tem več gorja in zla je na njegovi življenjski poti.

Zborujejo zastopniki vede in znanosti. Pretresajo stvarstvo in stvari. Priznajo samo — ne vsi, največji in najboljši med njimi so globoko verni — stvar, to je to, kar se more videti in otipati. Ne priznajo pa ne duše ne Boga. Ne dovolj izobraženi pisarji pretiravajo potem po časnikih in knjižicah te takozvane znanstvene izsledke. In kam merijo ti izsledki? Človeku kažejo pot ne v Betlehem, marveč v pragozd, kjer prebiva tisti, ki je baje človeku praded, orangutang ali gorila ali kdorkoli iz opičjega rodu.

Na vse kriplje se trudijo boljševiki, da bi okrenili kazalec svetovne ure od Kristusa ter ga nastavili pri Leninu, svojem duševnem poglavarju, kojega mrtvo truplo počiva v sijajnem katafalaku v Kremlju v Moskvi. Lenin in Kristus — bogokletna prispodoba! Naj se boljševiki še toliko trudijo, naj po svojih komunističnih odposlancih po celem svetu razvijajo še tako brezbožno, protiversko in proticerkveno agitacijo, ne bo se jim posrečilo kazalec svetovne ure odmakniti od Kristusa.

Kam petje pot, ki vodi proč od Kristusa, dokazujejo razmere, ki vladajo danes na svetu na gospodarskem in družabnem polju. Povzročil jih je kapitalizem — nekrščanski gospodarski sestav. Da jih bo popravil: to poudarja komunizem. Dejansko pa vleče človeštvo v isto in še hujše brezdnost kakor kapitalizem, ker zamezuje Kristusa, brez katerega se nobena trajna, ljudi osrečujoča družabna zgradba ne more zgraditi.

Koliko kaže svetovna ura? Čas je, da se ljudje in narodi vrnejo k Kristusu. Pojdi-
mo v Betlehem! Nazaj k Kristusu! Drugače bo gorje na svetu še večje in propad človeške družbe neizogiben. Le pri Kristusu je rešitev ne samo z ozirom na zveličanje duš, marveč tudi z ozirom na zemsko blaginjo. Kot največje zlo v socialnem življenju se smatra siromaštvo. Kje je rešitev tega zla? Na potu v Betlehem! Jamkaj teži Sin božji kot majhno dete ne v postelji, marveč v jasticah, obdan od revščine. Zveličar je odrešil zlega tudi uboštvo in siromaštvo. Od njega priporočena in zapovedana ljubezen do Boga in bližnjega, ne pa sebičnost in trdosrčnost more sedanjí svet rešiti.

Januš Golec:

Zaplankana nevesta.

Blagopokojni g. župnik Gašper Zrnko je bil goreča duhovniška duša. Pri vsej resnosti je rad zakrožil kako šaljivo, ki je posebno zalegla, ker je bila povedana premišljeno, počasi ter resnega glasu. Nikdo ne bo tajil, ki je poznal g. Gašperja, da je dobri gospod pri vsej nežnosti in rahločutju rad koga potegnil, četudi je bila dotična oseba njemu v pastirovanje zaupana ovčica. Rajni mi ne bo zameril kritike, saj je istinita in njemu je bila resnica nad vse.

Bogamolni gospod je bil pri vsem vzglednem in večkrat na šaljivo plat prikrojenem življenju uboga para. Nепrestano je bolehal, dokler ga ni rešila smrt mučne bolezní želodčnega raka. Bolj proti koncu je iskal v mariborski bolnici pomoč zoper trpljenje in pri tej priliki sem ga obiskal. Dasi shujšan do onemoglosti, se je nasmehnil od srca, ko me je zagledal in mi je zatrjeval, da mi še mora zaupati, predno ga objame majka smrt, eno iz dobe prevrata, ki zasluži, da jo zve tudi širša javnost. Naročilo že nekaj let v Gospodu počivajočega g. župnika izpolnjujem letos in bom skušal povedati njegov doživljaj po možnosti tako, kakor mi je bil zaupan ob priliki bolniškega obiska v mariborski bolnici.

»Veš,« je razlagal bolnik, »ta nesrečna vojna nam je izpridila vse, celo nekaj dobra dekleta, matere in zakonske žene. Denarne podpore, katere je delila pokojna Avstrija ženam in materam, kojih može in sinovi so bili razkropljeni po frontah, so rodile več gorja, nego so hasnile. Kmet je lahko med vojno in posebej še zadnja leta prodal vse zelo dobro. Kmečki domovi so bili tudi brez mož ter fantov ne samo podprti, da celo — založeni z denarjem! Državna podpora ženam in materam je bila le nekaka napitnina, ki se je tolikokrat zlorabljala za popivanje ter razuzdanost. Po izplačilu podpor so si ga nekatere naših dobrih ženkic preveč privoščile, govorile, pele in se obnašale, kar nikakor ni spadalo v tedanji za vojake hudi in resni čas. V očigled stran poti našega ženskega spola sem moral nastopiti tudi, s prižnice zoper Slovenkam pred vojno tuje vedenje. Potrebni so bili resni ter ostri opomini, da nam niso zarajale Evine potomke v prenapli polki krog zlatega teleta.

Po vaseh meni zaupane župnije se je bila razpasla med vojno razvada, da so

ženske ne samo gledale prerade preko plotov, da se celo po cele ure naslanjale nanje in se zanimale za vsako moško osebo, ki je morala skozi vas. Če je pa usmerjal korake skozi selo kak vojak, so bili polni vsi ploti mlajših, priletnejših in celo starih radovednic. Zijala preko plota so me bolela. Toliko in toliko pridig ter naukov sem sklenil z opominom: »Ženske, ne glejte preveč preko plota!«

Koliko so zalegle moje besede, ne vem. To je gotovo, da jih je razumela in dobesedno izpolnila Bogu in cerkvi mnogo let udana Čelofigova Reza.

V čedni vasi poseda hišo z vrtom in posest glede njiv ter travnikov, da bi se lahko preživljala večja družina. Rezi je uravnala že mati korake po samski stezi. Ko je pa ta umrla, je bilo malodane prepozno, da bi se bila uspešno potegnila za moško uporo skozi življenje. Naša Rezika je ostala brez moža in sta jej bila radi tega prihranjena jok in žalost ob izbruhu vojne. Ni prejemale nobene podpore in vendar so jej segle moje besede o gledanju preko plota prav globoko in v dobesednem pomenu v srce.

Lepega dne me je zanesel opravek na vas in mimo Rezine hiše. Videl sem na lastne oči, da ima obit plot pred vrtom in hramom z deskami po dolžini, da doma sploh ni bilo videti. Skraja sem menil, da ima za ograjo popadljivega psa ali kako drugo opasno zver, katero je zaplankala iz posebne previdnosti tako nesrečno visoko. S palico sem pobrusil po plotu, a se ni oglasilo nobeno ščene, pač pa je pribrzela izza ograje Rezika in mi utešila radovednost. Pojasnila mi je, da so priklicali pošast plota uprav moji nauki v cerkvi in na svetem mestu, kjer sem rohnol zoper gledanje in naslanjanje preko plota. Na tihem mi je plesalo srce, a sem se le zatekel k Bogu s toplo zahvalo, da še čuvam v župniji v najhujših časih ovčice, ki se ravna po mojih opominih in onemogočajo vnaprej že tudi senco nedovoljenega. Si lahko misliš, da sem pohvalil Rezo radi njene vnete čuječnosti; a vendar sem jej svetoval ob slovesu, naj skrajša dolgost plank, da ne bo sosedom v posmeh ter zabavo, ko je itak njena krepost utrjena in daleč naokrog na najboljšem glasu.

Bable hempasto je pustilo deske po vsej dolžini še naprej, ne meneč se za krohot domačinov in tujcev, ki so se čudili in pomilovali čuječnost modre Reze Čelofiga.

Tromba prevrata je pozdravila tudi naše vasi. Kar preko noči je pričelo novo, živahno življenje, premikanje in nekako hlastno tekanje sem in tja. Vojaki so se vračali. Po kmetih nastanjeni ujetniki so brželi v naročja svojih domov.

Majka Rusija je klicala na povrat že nekaj let na Dravskem polju živečega ruskega ujetnika Vasilija Bogomilova. Celó on je obstal na povratku ves začuden pred Rezino leseno trdnjavo. Gnala ga je radovednost, kaj šment se skriva za tako visokimi deskami. Po dolgotrajnem tipanju, iskanju ter klicanju si je priboril vstop in ni ga bilo več na svetlo ... Rus je pozabil na Rusijo, na dom, na ženo in deco in se vsi dral pri Rezi. Minuli so tedni in že je cela fara javno govorila, da bosta zaplankana Reza in Vasilij postala mož in žena pred Bogom in obrekljivim svetom.

Ljudski glas — božji glas. Reza in Rus sta se res tudi zglasila pri meni s prošnjo, da bi uravnal Vasiljevo pravoslavlje po katoliškem tiru, ker bo ostal za vedno na Dravskem polju kot mož že davno nad zakonskim življenjem obupane Reze Čelofiga. Niti najmanj nisem dvomil glede istinitosti ženitninske napovedi. Bil sem že vesel, da se je odločil Rus za vstop v katoliško cerkev. Pri vsej resnosti položaja se le nisem mogel premagati, da bi ne bil vprašal neveste: »Rezika, kako za božjo voljo in pet ran Križanega pa si ga vlovila preko tako nazerensko visokega plota?« »Ne, ne, gospod,« si je pomagalo ženšče iz zadrege, »nisva se pogovorila po nedovoljenem preko plota. K meni v hišo je prišel, ni maral več stran in mi zagotavljal, da sva baš midva ustvarjena eden za drugega. Le pogledajte ga, kako dobra in resna duša je. Še materini veri se bo odpovedal, samo da dobi mene. Toliko sva se že tudi domenila, da še bo pred gostijo z menoj vred zapisan v sodnih bukvah kot sosesestnik na polovici hiše in sploh celega imanja.«

Zakaj bi odgovarjal bableta od nepričakovane sreče, sem si mislil. Določil sem Rusu dneve za poduk o katoliški cerkvi ter njenih resnicah pred sklepom zakona. Vasilij je bil poslušen učenec. Prisegel bi bil, da bo dasi tujec dober mož in skrben gospodar.

Nekaj dni pred poroko se je raznesla po fari kakor naznanilo o požaru vest: Čelofigin Rus jo je odkuril bogznaj kam, a ne sam! Ni pa vzel seboj ljube Rezike, ampak njeno precejšnjo gotovino in toliko drugih za veselo ohcet pripravljenih dobrot. Smatral sem ta prvi ljudski glas za škodoželjno obrekovanje in hajdi osebno na izvid.

Kaj misliš, pri kakem poslu sem dobil preko ram objokano in kot oso razdraženo srdito Rezo? Lastnoročno je bržela z žago preko sredine plota, da je rskalo, pelo in odmevalo po celi vasi. In ko me je zagledala ta poprej brumna in tolikanj skromna duša, me je kar naravnost nahrulila: »Ne zamerite, pa Rus in vaš nauk spadata v eno torbo! Ko bi ga bila videla in spoznala po stari navadi kar preko plota, bi že bila razbra-

la: ali je pravi ali pa goljuf. Po vaših besedah se nisem smela povspeti do pravega spoznanja preko plotu. Pogled v moško dušo skozi špranje plotu me je zapeljal, da sem ob ženina, denar in saj veste, kako in kaj bo z menoj pri sosedih!»

Jesensko priletna Reza je bila resna, ko je poslušala moja svarila preko plotu. Bila je sigurna, da bo postala žena skozi špranje izredno visokih plank in — sedaj se je nižal in padal pod neusmiljeno žago plot v stare meje — vendar brez trohice upanja, da bo še sploh kateri moški lepo in resno pogledal pred celo faro tako presneto na debelo osmešeno Rezo Čelofiga.

Ni mi prišla na um niti ena tolažljiva beseda. Premetavanje po moji notranjosti na smešno stran je uvidela Reza, pognala z nova žago, jo tirala po čez po dolgih deskah in se prepustila prebriski usodi zmote nad previsokimi plankami ...

Vrnil sem se v zavesti, da sem prav učil, ko sem zabičaval razposajenemu ženskemu spolu: Ne glej preko plotu! Nisem pa prerok, da bi bil uganil vnaprej, da bo pozabila baš Reza Čelofiga na svetopisemsko istino, da črka ubija in le duh je oni, ki oživlja!

Kako in kaj je bilo nadalje z Rezo? Životari za navadno visokim plotom. Že davno ni več Reza Čelofiga, ampak — zaplankana nevesta!»

— — —

Januš Golec:

Desni razbojnik.

Med prvimi je moral na vojno Podhrustov Tinča iz Cundrovca. Niti žena in deca niso prehudo žalovali ob slovesu, sosedu in sploh cela fara mu ni želela vrnitve. Manjši posestnik je bil Podhrust, a sosed za plašenje zlodeja. Izzvati je znal prepir, pretep in nato je zasukal na sodišču zadevo tako, da so odrezali njemu krivičnemu kos pravice!

Kolikor mu je primanjkovalo sporov v soseski, jih je iztaknil doma v zakonskem ter družinskem življenju. Niti posebno povdariti ni treba, da je bil poleg prepirljivosti in surovosti še skregan z Bogom in Cerkvijo. Pri yseh grajevrednih lastnostih je igral vlogo vaškega modrijaša. Vojake je služil tri leta. Bil je pismen v dveh jezikih. Kot zagriženemu pravdarju se mu je uklonil ali izognil vsakdo, s katerim se je srečal. Posest mu je obdelovala žena z otroci, Tinča sam je bil še pred vojno napreden — gosposki kmet.

Zgorajna slika naj zadostuje, da bo razumel vsakdo, da Podhrustovo vojno slovo ni bilo prisrčno, doma le na videz solžno, od sosedov in znancev pa spremljano v upravičeni želji, da bi ga le ne bilo več nazaj, potem bo vsaj mir med vaščani!

Kopriva ne pozebe, tudi Tinča je bil eden prvih, ki si je ogledoval kot neranjen avstrijski ujetnik neizmerno obsežno majko Rusijo. Še udobno ter dobro mu je šlo med Rusi, med katerimi je že tedaj na tihem vrelo na prevrat in upor napram gospodi. Podhrust je bil zopet prvi doma iz ruskega ujetništva. Druge vrnule so kmalu poslali na soško fronto, le on se je znal postaviti tako, da so ga počastili s službo rekvizitorja že itak iztrebljene živine, krme in raznega drugega blaga, s katerim so zavlačevali svetovno morijo. Že predvojno kmečko strašilo v osebi Podhrustovega Tinčeta se je prelevilo po prestopu rusko-boljševiški šoli v pravi strah in trepet, kjerkoli se je pojavil. Navzgor se je prilizoval ter ovajal, navzdol je šuntal in pri vsem tem je izhajal dobro ter zalagal znatno svoj dom z denarjem.

Pa je vendarle prikreval v deželo tolikanj zaželjeni prevrat! Kedo drugi je bil med prvimi revolucionarji, če ne daleč naokrog najbolj osovražen Podhrustov Tinča iz Cundrovca. Zaslužil bi bil, da bi ga bil narod linčal in mu požgal domačijo, a baš nasprotno! Postal

je kolovodja prevratnega gibanja. On je odločal v spodnjih krajih: ali bo ta bogataš in vojni dobičkar obdržal preobilno imovino, ali jo bo delil z bolj potrebnimi. Tinča je organiziral z izvojne vrnulimi delamrzneži in postopachi sicer ponesrečen napad na trgovine v Sv. Petru pod Sv. gorami. Prišlo je med napadalci in branitelji pošteno pridobljenega imetja do izmenjave strellov. Zasedi in ranjeni so bili nedolžni! Podhrust ni odnesel niti najmanjše praske. Zagorci so izropali in upostali znano graščinsko pristavo Novi dvori pod Klancem. Kolovodja napada je bil Tinča. Ko je pa obračunavala poznejša zakonita vojaška oblast z nahujskani opustoševalci s kroglo na sredini Klanjca, je bil Podhrust davno na varnem preko Sotle in niti na odgovor ni bil pozvan.

Po ustaljenju prevratnih razmer po naših krajih in po vrnitvi naroda pod zakon ter red je zacvetelo še večje blagostanje nego med vojno. Cene so rasle, vse se je lahko prodalo za gotov denar. Treba se je bilo le nekoliko pripogniti ter zagrabit, siromak ter nepridiprav sta tolikokrat obogatela z eno potezo. Popivali so teč j ljudje, rajali, skoro nič delali in bili prepričani, da mora trenutno povojno blagostanje trajati vedno.

Z bliskavico se menjajoče povojne razmere so bile voda na Podhrustov dobro idoči mlin. Bil je v onih rajskih časih trgovec, mešetar, švercar in kričče napreden Jugoslovian, da se je vse balo njegove narodnosti in ljubezni do novega položaja.

Tinča je posedal tedaj lepo urejen dom, pitano denarnico, a bil je brez vere v Boga in ljubezni do tako bližnjega kakor mu je bila žena z deco. Dejstvo, da so imeli kruha in obleke, pa vse telesne dobrrote so bile pomešane s kletvijo iz očetovih ust in z odvračanjem od vsega, kar bi jih bilo osrečevalo v verskem in nravnem oziru. Žena ni smela v cerkev, otroci ne moliti na glas, da

Fr. Ks. Meško:

Drama izza davnih dni.

»Polno potepinov in razbojnikov lazi zdaj po deželi. In ni nič varno pred temi capini,« je ozlovoljen godrnjal postarni, širokopleči brodar Matija Vidovič, ko je plal z majhno vevnico vodo iz čolna in je na vse strani pregledoval čoln, kje bi vendar imel tisto razpoko ali luknjico, skozi katero voda vanj prihaja.

In ni bil samo izliv njegove nevolje, kar je godrnjaje trdil, ampak čista resnica. Bili so nemirni, malo varni časi. Zlasti tistega poletja 1572 je bila dežela prepolna temnih, poltajnih govoric, vse ozračje prepojeno in nasičeno z nekim nejasnim, zato tem bolj težečim pričakovanjem. Haloze in Slovenske gorice so se sicer zdele zadnje čase mirnejše. Površnemu opazovalcu bi se morda celo zazdelo, da je te pokrajine Bog sam s svojim širokim plaščem skrbno zakril, in da narod pod tem varnim zavetjem mirno dremlje, pokojno in brezskrbno sanja. A je v resnici pod pepelom nevarno tlelo. Na zunaj se je ljudstvo res kazalo mirno, vdano in pokorno. To pa zato, ker so še na vnuke in pravnuke padale krvave sence izza leta 1515, izza žalostnega poraza kmetske vojske in sledečih mu grozovitosti.

A na skrivnem je nevarno tlelo. Netili so žerjavo pod pepelom kupci, popotniki, krošnjari in berači, od vseh vetrov prihajajoči: s Hrvatskega, kjer so ljudski srd zbudile in razvnele krivice in grozovitosti krvoločnega Tahyja, gospoda na Susjedgradu, od Save in Sotle, z Bizeljskega in Krškega. Ti so na tihem in skrivnem z gorečo besedo opisovali bedo ljudstva, krivice, ki se mu gode. Tako so netili v ljudstvu mržnjo in srd do gospode, pripravljali ga na obračun z gospodo, na kravaj upor.

A lazili so po deželi tudi ogleduhi, izdajice, od gospode in graščakov najeti in plačani. Ljudstvu je bilo to dobro znano. Nezaupni že od narave, po raznih žalostnih skušnjah bridko izučeni, so si ljudje vsakega tujca in neznanca po desetkrat in večkrat dobro ogledali, preden so mu zaupali, preden so bili z njim prijazni in domači.

Tudi brodar Matija Vidovič, ki je prevažal že nad pol stoletja popotnike, prihajajoče iz Slovenskih gor, iz Ptuja ali Ormoža, čez Dravo približno tam, kjer je moral leta 1587 napraviti Jakob Sekely, gospod ormoški, završki in borlški, po nalogu visoke vlade navzlic ogromnim dolgovom završki brod, ni bil izmed tistih, ki svoje zaupanje vsakemu že od daleč naproti prinašajo. In ni bil prav nič vesel, ko ga je ob prvi jutranji zori nekdo poklical iz kuhinje, kjer je pravkar ogenj netil, da bi stara žena zajtrk

Gospa Verona je sama sebe občudovala v ogledalu, ko je pomerjala nov klobuk. — »Kaj pravite, kako mi pristaja klobuk,« se je obrnila do vstopivše znanke. »Tega sem si sama prislužila.« — Gospa Tatjana: »Prav dobro vam pristaja. Toda, kako, na kakšen način pa ste si ga prislužili?« — Verona: »Moža sem odvadila kajenja.«

Zdravniška. Nekaj mož je nenadoma obolel. Poklicali so k njemu domačega zdravnika, da bi pa bolj držalo, še nekega drugega zdravnika. Oba gospoda sta slučajno istočasno prišla k bolniku. Stopila sta vsak na eno stran postelje in vsak

bi jih bil čul oče, kateri se je bil vrnil iz boljševiške šole, ki je napovedovala boj Bogu in njemu na čast organiziranim ustanovam. Kjer ni v družini vere in prave ljubezni, tamkaj je prokletstvo, četudi je denarja v izobilju!

Da bi bil kedó posvaril Podhrusta, ker ni na pravi poti, Bog varuj! S takim drznežem bi bil obračunal na divjaško surov način, saj je bil hrust in ne izmozgan od dela in telesnega trpljenja.

Pokora — da, šiba božja je bil ta nedogatreba za domačo župnijo in celo okolico na Štajerskem in Hrvaškem.

Leta 1927 je bil Podhrustov Tinča najboljševiziral domače v toliko, da niti prav misliti niso upali na kristjanu najljubše — božične praznike. Ženinemu brezverstvu ni prav zaupal, radi tega je je zagrozil s temeljitim dejanskim obračunom, ako bi obhajala z deco sveto noč z jaslicami ali s posetom polnočnice, ko mora on baš popoldne pred svetim večerom na Hrvaško k prijatelju po nujnih opravkih. Zagotovil je, da se bo vrnil kmalu na noč s polnim cekrom najboljših slivovke, katero mu je pripravil vojni tovariš ter zvest somišljenik Blažičkov Viktor iz Mačkovega grabna pri Sv. Kati.

Res niso postavili pri Podhrustovih v ket Betlehema, pač pa so zmolili vse tri dele rožnega venca, ko so bili na sigurnem, da hišnega strahu še dolgo ne bo domov. Goreča molitev matere z deco je spominjala družino na blaženo noč, v kateri so prosili le za mir in omehčanje očetovega srca v toliko, da jim bo dovoljeno sodelovanje pri povzdigi slave božje.

Tinča je dobil hrvaškega brata doma pri žganju, mesu in pipi tobaka. Kovala sta načrte za šverc na veliko in se čutila vzvišena nad onimi, ki so delali zadnje priprave za dostojno proslavo Božiča. Tinča se je bahal, da bo naletel Božiček na njegovem domu na skrbno

zaklenjena vrata in vzgled njegove hiše bodo začeli posnemati kmalu tudi drugi. Že precej na noč je šlo, ko je zložil Podhrust polne steklenke v ceker, se poslovil od zagorskega kumeka in zavil v božično mrzlo in nekoliko zasneženo temo. Pil je bil toliko, da ga ni trosil mraz, sicer pa nikakor ni bil pijan in mu je šla hoja z lahkoto izpod nog. Tira po snegu ni rabil, snežena odeja je bila pretanka, da bi bila ovirala potnika. Ko je imel za seboj brv preko Sotle in okrajno štajersko cesto, je krenil po bližnjici v gozd, da bi si okrajšal pot za več nego polovico. Presek skozi šumo mu je bil znan bolj nego ovinek po cesti. Ni pomnil ure po dnevu in v noči, ko bi se ne bil poslužil bližnjice. Nekaj časa je peljala steza po ravnem preko gozda, nato se je vzpela precej navzgor in se je na vrhu zopet zravnila. Hosta je ozka, pač pa zapotegnena zelo na dolgo. Ko se je sopeč vlekel po zmrzlih tleh navzgor, mu je počila na cekru ena ruča. Obstojava je resna nevarnost, da mu zdrkne žgano blago s palice preko rame po hrbtu na tla. Postal je na vrhu, odložil breme in pretilpal ceker, če bo držal do doma. Pri ponovnem otipanju tovara se je zasukal parkrat na okrog in kresal sklonjenega hrbita naprej po ravni. Ni stopal dolgo, ko se je zatekel občutno v bukev in pogledal okrog sebe. Bilo je sicer močno temno, toliko pa je le razložil, da je zašel s steze na stran med grmičje in večje drevje. Nikakor ni bil zmešan od alkohola, a tema je tema in zašel je v noči marsikdo, ako ni pogodil koj začetkom zablode prvotne in prave poti. Določil je po lastni zavesti kot star vojak: vzhod, zapad, sever in jug in se podal v zapadno smer, ki je morala biti pravilna. Eden grm za drugim mu je prikrival prejšnjo pot, da se je ogibal le s težavo nadležnega vejevja. Čim dalje je korakal, v večjo goščavo je zašel in sicer ozkega gozdnega pasu ni bilo ne konca ne kraja. Pot mu je že zalival obraz in hrbet, še vedno ni bilo nobe-

nega izgleda, da bi ga izpustil začarani gozd iz objema. Da bi se ogibal lažje drevja, je vzel ceker pod pazduho in tako je šlo hitreje nekam med debli in po gošči, ki ga je šibala po rokah in po obrazu. Ves je že bil prepoten in izmučen od naporne hoje in vražje hoste ni hotelo biti konec na nobeno stran! Predolgotrajna zabloda mu je naglala v notranjost besnečo nevoljo, da je robantil ter klel sam nad seboj v popolni onemoglosti. Neštetokrat je že bil postal, ubral drugo smer, ki pa je bila tudi napačna in je vodila dalje v goščavo, mesto iz nje na plan! Dobri dve uri se je motal po grmovju, vil ter smukal med bukvami, ko se je oglasil s farnega zvonika zvon ob enajsti uri in pričel vabiti vernike k spominu rojstva Zveličarjevega. Šele glas bronaga je podučil, da je nekaj korakov proč od točke, odkoder je bil nastopil prehod preko gozda. Krenil je le nekoliko navzdol in res je bil na plani, po kateri je vodila njegova ter prava steza skozi šumo in proti domu.

Slišal je že mnogokrat o nočnih blodnjah, sam je doživel temeljito zgrešitev pota na sveto noč. Obrisal si je ves zapoteni obraz, odmašil steklenko in pil v dolgih požirkih, da bi se ne premrazil ter prehladil po nepotrebnem. Jezilo ga je do ostudnih kletvic, ker je zvodila noč njega — prosvitljenega Podhrusta, ki je veroval le v to, kar je videl, otipal ter slišal, vse drugo mu je bila farovška sleparija, ljudska zaslepljenost, praznoverje in po domače — babjevernost! Da bi ne zmogel tako ozkega gozdnega pasu mož — doslužen vojak, bi bila resnično sramota! Tako se je hrabil Tinča ob vabljenih in milodonečih zvokih farnega zvona in sklenil, da se poda še enkrat preko gošče, četudi bi ga hotel speljati na stran sam zlodej, se bo držal na pravo in dosegel dom ne po ovinkih, ampak po bližnjici. Sklenjeno — storjeno!

Tinča je zaklašturil nazaj v gozd. Resnično, stopal je pravilno po stezi,

je segel z desnico pod odejo, z levico pa držal uro. — »To je tifus,« pravi prvi zdravnik čez nekaj časa. — »Meni se pa zdi je škrlatinka,« pravi drugi. Nekaj časa sta se prerekala, potem pa sta sklenila, da bolnika preiščeta. Ko pa sta odgrnila odejo, sta držala za roko drug drugega.

Nepreviden šofer je podrl mesarskega vajenca, ko je ta raznašal meso. — »Ali sem te zelo? Si morda ranjen?« ga je vprašal šofer sočutno. Vajenec po tleh pobiraje vsebino košare): »Ne vem, tu je srce in stegno, ampak kje je moj jezik?«

On: Jaz sem svoj živ dan le goveje meso rad

skuhala. Še manj prijazno je gledal, ko je zagledal pred kočo gosposko oblečenega mladega človeka, ki ga je poprosil v hrvaškem kajkavskem jeziku, s tujim naglasom govorenim, naj ga prepelje na haloško stran.

Še huje se je stemnilo starcu lice, ko je stopil k čolnu, pa je videl vse dno z vodo preplavljeno.

»Polno potepinov in razbojnikov lazi zdaj po deželi. In ni nič varno pred temi capini,« je godrnjal ozlovoljen. »Sedite tja na klop. Voda je v čolnu in jo moram izplati. Le kako je v čoln prišla, bi rad vedel. Luknje vendar ne more imeti, ni še star. Kak cigan mi je naredil to, kak potepin.«

Tako nekako je godrnjal to, kakor bi hotel reči tujcu: »Eden takšnih, kakršen si ti.«

S trama izpod nizke slamnate strehe je vzel precej sirovo obdelano vevnico in je pričel plati vodo iz čolna. Vmes je oprezoval na vse strani, kje bi bila kaka razpoka, kaka luknjica, ki vodo propušča. Za tujca se ni kaj posebnega zmenil.

»Kaj bi se jezili, oče,« je veselo miril ta, ko je snel širokokrajnati črni klobuk z glave, ga vrgel na klop pred hišo in še sam tik njega sedel. »Najbrž so je kdo z vami malo pošalil. Saj deževalo ni. Poškodovan pa čoln menda tudi ni.«

»Ni videti. Jezi pa to človeka vendarle.«

»Kdo se naj jezi zaradi vsake malenkosti! Posebno še ob tako čudovitem jutru.«

In je stresel z glavo, da so mu dolgi črni kodri zavalovali. Oči, iskreče se od mladosti in zdravja, nekako opijanjene po krasoti jutra in lepote okolice, so mu prekipevale od radosti, ko so objemale in božale lesketajoče se telo reke in na drugi strani se dvigajoče haloške griče.

Nenadoma se je naglo obrnil proti brodarjevi koči — zaslišal je zaškripati težka vežna vrata, ki jih je bil starec poprej zaprl.

In bolj, kot se je čudil krasoti solnčnega jutra in prirode naokrog, se je začudil lepoti deklice, stopivše baš tedaj na prag koče. Rdela so ji še lica od spanja — je v trenutku videl — in v sinjih očeh je bilo še toliko sanj in zaspanosti, da ga ni takoj opazila.

Zdajci je pa, kakor bi ji bil skrivnostni glas prišepetal, da jo nekdo opazuje, ali kakor bi bila nenadoma začutila na licih žgoči plamen vso jo objemajočih in božajočih pogledov, uprla te čudovite sinje oči v tujca. Razširile so se ji v začudenju, in je strmela nekaj trenutkov vsa zavzeta vanj. Kar jih je zmedena povesila in se je naglo, preplašena umeknila v vežo. Ni zaprla vežnih vrat; a mladenič je slišal, da so zaškripale duri v koči: zbežala je pač v sobo.

»Vstopiva?«

dokler je klenkal zvon iz temnih lin. Ko je zapel v noč zadnji in na umirjenje zapotegnjeni — bam — —, se je nenadoma prestrašil, da ga je potreslo po celem životu in je ulovil komaj in komaj ceker, da se mu ni izmuznil izpod pazduhe na tla. Kaj ga je bilo presenetilo, sam ni znal in mu prestavilo misli s hoje po pravi stezi na od njega tolikokrat smešeno — sveto noč. Da bi se otresel rahlejših in njega nevrednih razglabljanj, je stopil trdo in se pognal z vso naglico naprej. Že po par daljših korakih je tako treščil s čelom ob deblo, da se mu je zablislilo pred obema očesoma, ga odbilo nazaj in še klobuk mu je smuknil z glave. Precej časa je tipal po tleh za pokrivalom, ki je nekako bežalo pred njim in ga je dohite globoko v grmovju. Težko najdeni klobuk si je pritisnil na glavo, ceker zasilgural trdno pod pazduho in sedaj je šele uvidel, da je ponovno proč od prave steze med vražjim grmovjem ter gostimi debli. Določal je jug, sever, vzhod in zahod, vse zaman! Naj se je obrnil, kakor je hotel, vleklo ga je nazaj po dolgem — mesto počez! Besnel je od jeze. Pošepetalo mu je, da se ne bo zavedel poprej, dokler ga ne bo otel blodnje glas stona, ki bo oznanil s trjančenjem pričetek polnočne službe božje. Kljub zavesti naj čaka mirno na mestu, dokler ga ne vzdrami zvon, ga je tiral užavljeni ponos naprej po grmovju in med drevjem navzgor ter navzdol. Po celem telesu je že bil oblit od znoja, ko je zadel pri kobacanju navzgor ob verigo, ki je zarožljala. Oprijel se je železa z roko, potegnil zanj, moralo je biti za nekaj pritrjeno, ker se ni udalo. Načrnil je par korakov ob verigi navzgor po hribu. Stopil je krepko na nekaj prav trdega, ki je odnehalo pod pritiskom noge, počilo in ga zgrabilo z bogznaj koliko peklenjskimi zobi krog glečnjev desne noge. Tina se je prestrašil, da je spustil ceker, kričnil strahovito v noč in farni zvonovi so zaigrali s prvim mičnim pritrkavanjem k bla-

ženi — polnočnici. Polnočni zvon in grozni zgrab za nogo sta poklicala Podhrustu v spomin, da mu pritrkava vabilo k polnočnici k zadnjim trenutkom na tej zemlji. Tičal je z nogo v najmočnejši pasti, katero je nastavlil bogznaj kedo pred lisičje luknje in jo še celo priklenil z močno verigo za smrekovo deblo, da bi mu ne ušel plen.

Po celi župniji so bili znani lisičji brlogi pod Meljem v graščinskem gozdu. Prav v tale zverjadi prepuščeni podhrib je bil zašel na sveto noč po svoji lastni, trdovratni in izprijeni volji! Da bi bil sam lastnoročno razkrenil za bivola dovolj močno past, ni bilo niti misliti... Noga je bilo zdrobljena, železno zobovje se je prežrlo skozi in skozi, odtok krvi mu je oznanjal z mravljinici po celem telesu, da bo po njem prej nego bo končana polnočnica. Zakričal je obupno parkrat, a slišala ga je noč, drevje in grmovje, ki ga je bilo zločilo v past in v tako strašno smrt. Ali je bila zabloda v past slučaj — — — mar li ne očitna kazen od zgoraj?

Trjančenje se je bilo razblinilo, popolna tišina krog in krog — — —. Le kri je curknila v več curkih iz ujetnikove noge... Vest, koje glas je dremal in spal toliko let, je zavpila v obupani notrajnosti in na mah se je odprla pred njim črno popisana knjiga življenja — list — za listom — — —. Hujše nego noga je bolelo očitjanje, da ga je zgrabilo Ono nad njim, v čemur je bil vzgojen — podučen; a ga je tajil vsled trme in izprijenosti! Nikoli v življenju ni bil resno bolan. Iz bogznaj koliko smrtnih nevarnosti se je izmotal smehljaje. Prezirana in oklevetana sveta noč bo njegova — zadnja — — —.

Misli, spomini in očitki so se mu podili z bliskavico po glavi, brez tolažbe, brez upanja, le z grožnjami, da bo Ono višje, ki ga drži in mu pije kri na smrt, izjelo od njega še tudi odgovor in obračun! Pri vsem obupu nad življenjem in strašno — večno prihodnostjo se mu je storilo milo, ko je bil na sveto noč

med polnočnico sam v gozdu in v zadnjih izdihljajih — — —. Vera se mu je poživila, vera v večno — posmrtno življenje, katerega je skušal zanikati od mladeniške dobe naprej. Zahrepenel je vsaj po enem živem — človeškem bitju, ki bi mu privoščilo besedico tolažbe, da bo drugače nego ga straši vest. Mraz ga je potresaval vsled izgube krvi, zvoniti mu je že pričelo po ušesih in nekako ušel mu je v bližajočem se smrtnem boju vzdih: »O Jezus! — Jezus! — Komaj je bil ta zadnji glasni tip poslan v sveto noč, mu je zdrknila mimo oči slika med dvema razbojnikoma umirajočega Zveličarja — —.

Kakor razsvitlen se je spomnil prošnje desnega razbojnika: »Gospod, spomni se me...« Že je bila to molitev najglobokejšega kesanja, najgorečnejša prošnja za milost, katere naj postane deležen, če je še mogoče, on največji nevrednež — —. Kesanje, brepenenje po milosti odpuščanja mu je zbralo zadnje noči, da je molil k na sveto noč rojenemu, k njegovi Materi —. Ni več čutil bolečin, ni se zavedal počasnega pojemanja telesnih moči, duša je prosila krčevito za milost popusta, saj ni grešil toliko iz lastne hudobije kakor iz prevzetne trdovratnosti, v katero je bil zapeljan od slabe in pekvarjene družbe. Predno ga je poljubil angel smrti, se mu je razlila po notranjosti nepopisna blaženost, da On, ki ni zavrgel nobene grešnice, če se je skesal, tudi njega ne bo pahnil od sebe v noči, v kateri se je prvič razlegla po betlehemskih livadah nova in Njegova pesem o miru, bratski ljubezni in božji slavi — —.

Ko je bila pri fari polnočnica pri kraju, je znal že tudi Tina, da od njega preganjani Jezus neskončno usmiljenje in večno življenje!

Šele tretji dan za tem, je prinesel graščinski lovski paznik v vas novico o strašni smrti Martina Podhrusta v pasti pod Meljem. Nikdo ga ni pomiloval. Celo žena ga ni pustila prenesti

Zdrnil se je. Neprijetno ga je zadelo hladno povabilo, skoro povelje. Ljubše bi mu zdaj bilo, ako bi mogel ostati kar tukaj; še ljubše, če bi bil prijazen glas povabil, naj stopi v bajto, v sobo. A brodar je že krepko stal v čolnu, z dolgim drogom v roki, da potisne čoln od obrežja.

Nekam okorno je mladenič vstopil; kar videlo se mu je, kako nerad se loči. In ga ni več zanimala lepota mladega jutra, ne krasota reke, ki se je kakor živo bitje samoljubno pozibavala v strugi, se blesteče svetlikala v pravkar zbuženih, v skrivnostnih kristalnih vodah nanovo umitih, zato še hladnih solčnih žarkih. V svečani jutranji mir prirode, ki je bila še tiha in zbrana, kakor bi molila jutranjo molitev, v enozvočno šumenje valov in v nenadno molčečo zamisljenost tujčevo so krepko zveneli enakomerni udarci vesel, ki je z njimi rezal brodar valove navzlic starosti z močno, vajeno roko.

Matija je zrl navidezno malomarno v reko in na vesla. A je večkrat z naglim, bistrim pogledom pomeril tujca, ozirajočega se zdaj nazaj na poljsko stran, zdaj gor proti Borlu, ki je kipel kakor mogočna krona iznad visokega skalovja, padajočega navpično proti Dravi, puščajočega med seboj in med reko prostor samo za vozno cesto.

»Najbrž pojde v grad?« je ugibal starec in krepko veslal.

Že sta se bližala desnemu bregu, kar se je popotnik zgenil, da se je čoln zazibal. Matija se je nevoljno obrnil proti njemu in je videl, kako ves zaverovan stirmi nazaj na kočo. Tam pa stoji njegova vnučinja in zre sem za čolnom.

Najbrž je popotnik ujel mračni brodarjev pogled, opazil skrb in nevoljo na njegovih licih, ker se je nenadoma prijazno obrnil k Matiji in pričel ljubeznivo se smehljaje malo zanimiv pogovor:

»Lepo je tukaj pri vas.«

»Ni sile. Po vsem svetu je lepo, pravijo.«

»Res. A te kraje obseva nekaj poseben čar, kakor bi zrlo nanje oko božje mileje in mehkeje. Mislim, da se jim bom lahko in v kratkem privadil.«

»Ostanete, gospod, tukaj med nami?«

Nekaj lokavega in prežečega je bilo v vprašanju. A mladi popotnik tega ni opazil: drugod so mu blodile vznemirjene misli.

»Ostanem, nekaj časa. Na Borlu.«

Starec se je ozrl gor proti gradu. Mračen je bil ta pogled, nič tiste tople vdanosti in ljubezni ni bilo v njem, s kakršnimi so gledali podaniki na grad za gospodstva mogočnega in blagega Luke Sekelyja.

Čoln je postal ob bregu. Začudil se je Matija, ko mu je stisnil tujec v roko prevoznino, kakršne ni dobil že od časov, ko je prevažal čez Dravo barona Luko, plemenitega in blagega očeta slabega sedanjega

užival. — Ona: »In mi stiš, da ti je to koristilo?« — On: »Seveda mi je, čutim se močnega kot vol.« — Ona: »Čudno, jaz sem pa nekoč tri mesece ribe jedla, pa še danes ne znam plavati.«

Notar: »Gospa, vi se ne morete zopet poročiti. V oporoki vaš pokojni mož izrecno določa, da, ako se poročite, pripade premoženje njegovemu bratranču.« — Gospa: »Saj ravno tega bratrance hočem vzeti.«

Zgubljeni paradiz. — Mirko (ki je bil ravnokar od očeta tepen): »Oh mama, kako srečno bi mi lahko živelo, če bi se ne bil oženil!«

na dom, ampak v mrtvašnico. Ljudje so se čudili ter hudovali, ko se je oglašil zvon, kakor da bi bil preminul vzgleden faran. Nad mežnarja so prišli župljani radi zvonjenja čitnemu brezvercu. Izgovoril se je, da se je tudi on ustavljal, je pač moral klenkati na izrecno povelje g. župnika.

Hi pogrebu se je zbrala malodane celotna odrasla župnija, saj še ni bila priča kako pokopljejo bogokletnika brez duhovnika in blagoslova groba. Zmotili so se radovedneži! Župnik je opravil mrtvaške molitve. Po končanem pogrebem obredu je pokazal dušni pastir v odprti grob in pozval navzoče k molitvi za dušni mir pokojnika z besedami: »Ne sodite, da sami ne boste sojeni! Gospod je odpustil prešestnici in očitni grešnici, celo razbojniku na križu, ko se je obrnil nanj skesane ga srca. Nobeden izmed vas ni bil priča Podhrustove smrti. Nikakor ne moremo trditi, da bi ne bil umrl kakor desni razbojnik, kateremu je bilo zasigurano v poslednjih trenutkih svidenje z neskončno usmiljenim Gospodom v raj — — — Odpuščanje ali obsodba sta v božjih rokah. Mi smo danes ob odprtem grobu, da se poslovimo od smrtno ponesrečenega ne z oponašanjem grehov in krivde, ampak z Gospodovo molitvijo!«

Duhovnik je molil tri Očenaše in vero. Eni so ganjeno odgovarjali na glas in s prošnjo za pokojnikov dušni mir in blagor; drugi so pa popolnoma pozabili na Tinčeta in zamerili dušnemu pastirju, ker je poškopril onega, kateremu niso privoščili poslednjega glasu zvona, blagoslovljene vode in molitve za njegov večni pokoj!

Minulo je od pogreba nekaj tednov. V Cundrovcu sta še bila vedno dva tabora. Eden in manjši je odobral milostno postopanje g. župnika; drugi pa so bili glasnega mnjenja: zakaj neki je na pokopališču oni neblagoslovljeni del

zemlje, če ne za očitne brezverce in dušne tolovaje! Med strogimi sodniki župnikove popustljivosti sta bila tudi oba cerkvena ključarja. Ponašala sta se javno, da bo že čul gospod njuno in mnjenje večine resnih faranov ob priliki, ko bosta povabljeni v župnišče na podpis cerkvenih računov. Vse je bilo radovedno, kaj bosta opravila cerkvena moža in kako se bo opravičil g. župnik. Po stari navadi sta bila res poklicana h gospodu Anton Trunk in Jurij Bostijančič in celo povabljeni po pregledu računov neko zimsko nedeljo na večerjo.

Nobeden od trojice se ni prav upal načeti mučnega vprašanja, glede katerega so krožile po župniji vesti, da bo došlo med delom faranov in g. župnikom do razkola. Kjučarja sta dobro večerjala in pila, a Anton je pričakoval, da se bo lotil fajmoštra o Tinčetovi zadevi Jurij in obratno. Duhovnik je dobro zapazil zadrego in oklevanje, vendar ni bil toliko nepreviden, da bi bil sam podregal v žerjavico.

Govorila in razpravljala je trojica o vsem dobrem in slabem v fari, le o blagoslovljenem pokopu Podhrusta ne! Vince z gore je ogrevalo vedno močnejše srca, ura se je že bila pomaknila preko enajste. Kjučarja sta se začela motati na odhod. Vsak je že bil pobral svoj klobuk izpod stola. Nekaj je še vendarle moralo na dan, sicer ju bodo nazvali sožupljani za figovca. Tona je suval na skrivoma Jurja, Jurij Antona, župnik je že molel vsakemu po eno roko v slovo, ko so slišali vsi, kako so se odprla na glas težka večna vrata. Razlegli in odmevali so po lopi krepki koraki, obstali pred obednico in vsak od zbranih je pričakoval, da bo potrkal pozni prišlec na duri. Mesto trkanja je zagnal tujec z vso silo po amenitih tleh težek železen predmet. Vrata v obednici so se stresla in zaklepetala vsled odmeva udarca, težka veriga je zacingljala po tlaku — — — Vsi so razbrali glas po-

kojnega Martina Podhrusta: »Hvala lepa, gospod župnik!« Nato zopet moški koraki proti vežnim vratom, ki so se zaprla in polnočna tišina je pretresla do dna srca prebledelo trojico — — — Nobeden ni spregovoril poslovilne besede. Vsak je izginil na svojo stran. Ni znal ne Tona in ne Jurij, kako in kod se je vračal ono nepozabno noč na svoj dom.

Kjučarja sta poskrbela kmalu, da je bilo postopanje gospoda župnika pri Tinčetovem pogrebu odobreno od cele župnije. Od onega večera je privoščil vsakdo Martinu Podhrustu iz Cundrovca večni mir v blagoslovljeni zemlji. Cundrovčani so trdno verjeli, da se je izpolnila na njihovem sofaranu zgodba o desnem razbojniku!

Skrivalnica.

Kje je kupovalka božičnega drevesa?

Obrni sliko na desno: Kupovalka se kaže na desno nad hišami.

Zasolil mu je. Mlad gizdalin je stopil v brivnico, v kateri je čakalo polno kosmatincev in je imel brivec polne roke dela. Nevoljen je dejal fant: »Koliko časa pa bom moral čakati?« — Brivec si je gizdalina ogledal in ko je videl, da ima še »mišjo dlako«, je dejal mirno: »Najmanj še dobri dve leti.«

Če se ne ve, s kom se govori. Višji sodni uradnik je moral iti nadzorovat kaznilnico, in si najme avto. Pri vratih kaznilnice, ko mu je plačal, pravi šofer: »Pridite zopet po mene.« — »Bom!« pravi šofer. »Kako dolgo pa boste sedeli?«

Prav. Učitelj: »Kdo mi zna povedati, kate-

gospodarja, krivi veri in strastem vdanega Jakoba Sekelyja.

»Pa zdravi in na svidenje, oče,« se je prijazno in ljubeznivo poslovil mladi mož.

»Bog poplašaj!« — A nikakega veselja ni bilo v ti zahvali. — »Le preveč je, gospod.«

Tujec je odkimal z glavo in se zamišljeno nasmehljaj.

Sredi reke je že veslal brodar, ko se je oglašil z desnega brega visok, zategel klic: »Ho! Oho! — Nazaj, Matija!«

»Če to ni krojač Krivec, res ne vem, kdo bi naj bil,« je mrmral starec, zaobrnil čoln in napenjal stare oči, da bi spoznal novodošlega popotnika, ki je prav tedaj stopil iz smrečja, rastočega ob cesti proti gradu, in je glasno klical čez reko.

»Se mi je zdelo, da boš ti, Valent,« je godrnjal starec, ko je porinil čoln k obali, da bi popotni vstopil. »Malo prej bi bil prišel, bi te bil lahko kar s seboj vzel. Si ga najbrž spet kje pil.«

Suho obličje krojačeve se je nakremžilo v nasmeh.

»Zakaj ga ne bi, če ga je Bog dal! In če mi je dal tako žejo, pa malo dela.«

»Delo bi že bilo, le delati je treba.«

»Delo bi morebiti bilo, a plačilo ne. Zastonj pa še smrt ni, pravijo. Pa bi se naj zastonj vlekel Valen-

tin Krivec, he? A zdaj pojdem res delat, tja na polje. Tukaj, glej, imam s seboj vse svoje inštrumente.«

Vrgel je iz debelega domačega platna šito torbo na klop v čolnu in je sedel tik torbe. Brodar se je molče uprl v vesla.

»Matija, slabe volje si danes, vidim. A nekaj te vendar smem vprašati. Ali poznaš to gosposko šemki si jo zdajle čez reko prepeljal?«

»Kdo je, ne vem. V grad pojde, je rekel.«

Krojač je zaničljivo in strupeno zarezgetal.

»Seveda, kam bi pa šel, če ne v grad. A ker sva si prijatelja, Matija, ti povem to: baronov predikant je, kalvinski pastor.«

Starec ga je pomeril z neprijaznim pogledom.

»Odkod veš?«

»Žiga, grajski hlapec, mi je zaupal. Dva predikanta sta že nekaj dni na gradu, danes pričakujejo tretjega. Tudi gospod baron Jakob je stikal te dni spet po naših krajih — za kmetskimi krasoticami, seveda. Predikanti mu pri tem bogoslužnem delu pomagajo.«

Spet je zarezgetal rezko in strupeno.

»A kako, da je prišel že tako na vse zgodaj?«

»Morda ni maral, da bi ga v Ormožu videli. Stari gospod baron je na te ljudi ves divji. Morebiti je trosil ponoči kje po polju, svoje krive nauke — satan svetopisemski, ki je prišel, ko so čuvaji spali,

»Težek bogatin mora biti pred vratmi: Sv. Peter me je določil za pomočnika pri preizkušnji s kamelo skozi uho živanke.« (Lažje je priti kameli skozi šivankino uho, ko bogatinu v nebesa.)

Januš Golec:

Doživljaji šparovca.

Ze nekaj let govorijo, pišejo in jadu-kujejo vsi od najvišjega do najnižjega o gospodarski krizi, druginji in o pomankanju denarja. Kljub vsem krizam ter revščini vidimo po vseh krajih naše kulturne matere zemlje, da eni štedijo ali »šparajo«, kakor bi menili trobiti sodnemu dnevju; drugi pa zapravljajo s pijačo, obleko in raznovrstno drugo potratnostjo, kakor bi moral biti že jutri konec vsega. Svet se noče v splošnem ničesar naučiti. Kakor nekda je tudi danes resen človek štedljiv, lahko miselnež pa razsipava in je potraten. Tudi to je v današnjih časih istina, da je mnogo več pristašev potratnih nego pravih učencev pametne štedljivosti.

V moji ožji domovini na Razdrtem je že od pamtiveka mnogo več zapravljivcev nego šparovcev. Pretežna večina živi iz rok v usta in se ne zmeni za glasove vpajočih iz — puščave štedenja.

Ni moj namen, da bi priporočal cenj. čitateljem »Slov. Gospodarja« v božični prilogi varčnost in svaril pred razsipnostjo. Hočem jim le zaupati, kaj se je pred par leti doigralo med zapravljivcem ter šparovcem iz našega ljubelega Razdrtega.

Na deželi naletimo tolikokrat na manjšega trgovca, mesarja ali krčmarja v eni osebi. Toda podeželsko orodje za splošno barantijo je bil in najbrž je še Pondelakov Gustl iz Razdrtega. Sovasčane preskrbuje z obleko in špecerijo, jim toči vino in seka meso. Pred

leti, ko je imela živina še bolj pravo ceno, je prodajal bolj na veliko teleta v bližnji trg, kjer je sedež dekanije, sodišča, davkarije in povrh so tamkaj še tudi žandarji in financarji.

Neciga poletnega jutra, ko je obetal že prvi posin jutranjih žarkov dnevno vročino, se je odpravljaj Pondelakov Gustl z gajbo telet v trg. Poleg prodaje telet se je nameraval udeležiti slovesne proslave odlikovanja občje priljubljene in za naše spodnje kraje zaslužnega g. dekana.

V trg na počastitev dekanovih zaslug je bil namenjen tega jutra tudi Krum-pakov Marko, ki je bil občje znan pod imenom »oče šparovec«.

Gustl je kajpada naložil gajbo na me-sarski voz in uprezal vanj konja, ko je pristopical mimo Šparovec, ki je bil

in je med pšenico ljuljko natrosil. Tudi za druge zabave je noč kaj pripravna.

Brodar je molčal mračen in zamišljen. Krojač si je gladil redko rdečo brado, kakor bi napeto razmišljal. Pa je čez čas povzel:

»Pa ni zdaj Bratuševa Tilka, vajina vnukinja, pri vama? Pred tednom je šla z bratom pri nas mimo. Za trenotek sta se oglasila.«

»Je. Hudo je zdaj pri Bratuši, kar je umrla gospodinja, najina edinica. In otrok je toliko, da sva sama. Zato sva jo vzela.«

Umolknila sta moža, kakor bi ju težile neprijetne misli in slutnje. Valovi so se lovili ob lahko se zibajoči čoln, reka je šumela v mož resni, skrbi polni molk.

»Pazi, Matija. Poznaš dovolj našega mladega gospoda in njegove prijatelje. Nobeno dekle, nobena mlada žena ni več pred njimi varna... Videl sem pravkar tega gosposkega oblizanca, kako je kakor gladen jastreb oprezoval sem proti tvoji hišici, kjer se je Tilka umivala... Pazi, škoda bi bilo dekleta!«

»Poskusi naj!«

»Ne bi bilo prvikrat! Poznam jaz precej te kalvinske svetnike! In gospodar je z njimi — a mi, kaj smo?«

Brodar je zavihtel vesli, da sta zaječali, in je

pognal čoln z mogočnim sunkom proti obrežju, kakor bi tam že nevarnost pretila in bi se pomagat mudilo.

* * *

»Kaj je bilo to?«

Sladkosti in tesnobe je bilo prepolno vprašanje, ki je obvladovalo vse zbegane misli Matijeve vnukinje Tilke. Slonela je ob malem oknu tesne čumnate, ki je v nji spala. Strmela je s sanjavimi, nemirnimi očmi v jasno noč, na reko, vso z mesečino obliko, lesketajočo se v drhtečem, mehkem luninem svitu kakor čarobni biseri.

»Kaj je bilo to?«

Vpraševalo je srce in je v nerazjasnivi tesnobi plahetalo kakor ptička, ko nenadoma začuti mrežo, ki se je vjela v nji.

»Kaj je bilo to?«

Strmela je duša in je trepetala v še nikdar okušani radosti in sladkosti.

Drhteča v nemiru in sreči je zakrila mladenka razžarjeno lice v roke in je v mislih še enkrat preživljala tiste trenotke, vso pot gori od Zavrča do Drave dol.

Popoldne — dedek je odšel že dopoldne po opravkih k fari, k Sv. Marjeti — se je prepeljala z babico čez reko, da ponese daljni sorodnici onkraj

ra žival najbolj služi za hrano?« — Učenec: »Pišče; to lahko pred njegovim rojstvom in tudi po njegovi smrti jemo.«

Primerjava. Mačev-žek je čital, da se divjaki pozdravljajo tako, da si drgnejo nos ob nos. Nekoč priteče k materi z vprašanjem: »Mamica, ali sta naša Malči in gospod učitelj klavirja divjaka?« — »Zakaj neki?« — »Ker si vedno drgneta nos ob nos, če tebe ni v sobi!«

On: Ti, draga moja, nek velik znanstvenik trdi, da ženske potrebujejo več spanja ko moški.« — Ona: (sumljivo): »No, in?« — **On:** »Zato, — hm — ja zato, bo najbolje, da nočjo na čakaš name.«

dolgoleten cerkveni ključar in v tem dostojanstvu je bil povabljen h gospodu dekanu na obed. Oba vaščana sta imela isti cilj. Eden je hotel v trg na vozu, drugi je sklenil iz prirojene škrtljivosti, da bo kresal peš. Oče Šparovec je bil imovitejši, uglednejši in mnogo — mnogo starejši od Gustla, ga je ta pač povabil iz dobro preračunane spoštljivosti k sebi na voz, ki je imel spredaj dva udobna sedeža. Šparovec je sprejel radovolje vabilo, zavedajoč se starega pregovora o razliki med najboljšo hojo in slabo vožnjo. Med potjo je prisedel zadaj na prostorni voz še sodni iztirjevalec ali po naše eksekuter, ki je prebil noč nekje na deželi in je moral biti predpoldne v uradu.

Šparovec in Gustl sta se pogovarjala o trgovini, zapravljivosti in tolikanj potrebni štedljivosti. Šparovec se je odrezaval dobro, priporočal vsestransko pritrgovanje, štedljivost in je svaril resno Gustla pred potratnostjo. Ako sta brečala kakega avtomobilista, motociklista ali celo kolesarja, je obsojal očka presnete novotarije, ki samo kvarijo ceste, plašijo konje ter ogrožajo življenje resnih potnikov. Gustl se je režal iz polnega grla Šparovčevemu nazadnjaštvu, ki bi bilo morda na mestu kje v srednjeveški dobi, a ne v časih bujno se razvijajočega prometa in dnevno nabredujoče tehnike.

Eksekuter zadaj je molčal. Kako tele v gajbi na sredini voza je včasih bolešno zabolilo po materi, sicer je bilo pa krasno mirno jutro, ki je obetalo pekočo vročino.

Vožja iz Razdrtega v trg na proslavo je bila dolgotrajna. Gustl je imel med potjo vsemogoče krajše ter daljše opravke pri trgovcih, mesarjih in krčmarjih. Naša deteljica se je pritresla v trg tako, da je še bilo dovolj časa za slavnostni obed, ki je bil itak glavni cilj za Šparovca in Gustla.

Gostoljubni gospod dekan je bil povabil duhovne gospode iz cele dekanije, zastopn. uradov, imovitejše ter ugled-

nejše može iz spodnjega okoliša. Med obedom so frčale po stari slovenski navadi napitnice in zahvalnice sem ter tja. Slednjič se je pomaknila proslava le do proste zabave in bolj obilne pijače. V prosto besedo so posegli tudi negovorniki, postalo je precej živahno. prijetno, a seve vroče, da je bilo za skoprneti in gosti so pili in zopet pili. Kmalu sta si bila za šalo v laseh pri tujem vinu zgovorni oče Šparovec in Gustl. Stari je nabijal po bobnu štedljivosti, kramar se je pa pehal za naprednostjo, pri kateri se ne sme gledati trenutno na večje izdatke, ki se kmalu obrestujejo stotero. Na smešno plat zaokroženo prerokanje med Šparovcem in zapravljivcem je prekinjal slavljenec z opominom na pokrepišo s pijačo, da bo še več židane volje. Šparovec ga je cukal ter vlekel, a kar naenkrat ga je začel zalivati pot in hudomušni Gustl mu je oponesel, da preliwa dekanove in ne svoje potne srage. Saj na lastne stroške še ni Šparovec nikdar švical v celem svojem dolgoveznem življenju. Dobro ubrani zbadljivosti se je krohotalo iz polnih grl celo omizje. Glede jezika uglajeni Šparovec je bil res v zadregi z odgovorom. Da bi ga prešinila kaka pametna misel, je segel v naglici v žep na suknji, da bi se obrišal z veliko plavkasto ruto po žgeče zapotenem obrazu. Ko je tlačil po temljitem otiranju robec v žep, pa je buknilo vse v tak smeh, da so zaklepetale šipe na odprtih oknih. Šparovec se je silno prestrašil, kaj za božjo voljo naj bi bil zagrešil s tem, da se je obrišal po običajni navadi, kar so že bili bogznaj kolikokrat storili vsi zbrani pred njim. Krohot se je stopnjeval v urnobesnost. Celo resni in čestitljivi g. dekan se je pokal od smeha z obema rokama po kolnih. Prvi si je opomogel od smeha Gustl toliko, da je navdušeno vstal in kriknil med družbo: »Sedaj vidite gospodje in kmetje na lastne oči razliko med Šparovcem in zapravljivcem. Gruntar, bogataš, cerkveni ključar itd., po

domače oče Šparovec si hladi ob naj-slovesnejših prilikah glavo in obraz z onim, kar živinorejci mečejo na gnoj; kramarji — nemaniči in mešetarji pa še le zmoremo toliko, da si nabavimo vsaj za slavnostne obede žepne robce!»

Govornikove besede so poživele z nova krohot. Oče Šparovec ni znal v največji zadregi druge pomoči, da je potegnil z lastno roko po preplašenem obrazu, kjer je otipal, da se ga mora držati nekaj posebno smešnega. Ogle dal si je roko in groza, vsa je lila omazana od živinskega odpadka. Segel je v žep po ruto, a tam je bila kar cela zaloga zanj do smrti smešne nesnage!

Dasi 60 letnik je hušnil z mladeniško naglico izza mize in ven na dvorišče k štepihu med donečo muziko posmeha.

Šparovca ni bilo več med povabljenih. Omizje je bilo uverjeno, da mu je vtihotapil in podtaknil Gustl kravje blato v žep. Kramar je prisegal nedolžnost, pa kedo bi verjel mešetarskemu zaklinjanju na sicer krščeno dušo. Rahločutni gospod dekan je bil po deloma poleglen smehu mnenja, da je šala res prerobata, očka jo bo zameril in zbrani bodo imeli na zabavo celotne javnosti opravka pri sodišču.

Naključje in običajna huda žeja nižjega uradništva je zanesla pred odhodom gostov od obilno obložene mize v župnišče eksekutorja. Gustla je že obletavala resna bojazen, da bo trpel tokrat čisto po nedolžnem, ko je zagledal iztirjevalca, ki se je vozil današnje predpoldne z njim in Šparovcem. Po natančno razloženem dogodku, ki je bil onemogočil Šparovcu nadaljnji obstanek pri mizi, je podal eksekutor resnično tolmačenje, da ni bila kriva krava Šparovčeve polomije, ampak telet brez Gustlove vednosti ali celo krivde. Priča očitivdec je celo razlagal, ko se je pokrepil z izvrnjenim kozarcem, takole: »Oba gospoda sta sedela spredaj na mehkih sedežih in bila zapletena celo vožnjo v živahne razgovore. Koj za njihovim hrbtom so bila stoje v gajbi tri

Teta: »Daj mi poljubek, Jožek, pa dobiš dinar: = Jožek: »To je premalo, saj toliko dobim, kadar me silijo ribje olje piti.«

Bila je že nad 40 let stara, a še vedno se je smatrala mlado. Na neki veselici se je venomer držala nekega možkega, ki pa bi se je rad iznebil. Trenutek pomislil, potem pa pravi: »Gospodična, ali se spominjate onega dečka, ki je v šoli od vas naloge prepisoval? = »Tako, vi ste oni deček, lej no?« je dejala vsa vesela. »O ne, to je bil moj oče,« je odvrnil fant in šel naglo k drugimi mizli.

Molči v spanju. Mlader John, dober in plemenit meščan v Newyor-

Zavrča neka semena. Skrbna starka ji je naročevala nekaj kratki in zelo važno, naj hodi po najbližnji poti in se naj vrne kar mogoče naglo. Tja je šla res po bližnjici — poznala je vse te poti dobro, ker je bivala že poprej večkrat pri babici in dedeku po dneve in tedne. A domov grede je zavila proti cerkvi.

Ko je šla mimo završke graščine, sta stala prav pred vhodom v grad dva gospoda. In glej, eden izmed njiju jo pozdravi prijazno in spoštljivo, kakor bi šla mimo grajska gospodična. Pogledala ga je v naglici, vsa zmedena, in je spoznala z začudenjem in nemirom, da je mladi gospod, ki ga je dedek pred nekaj dnevi čez Dravo prepeljal.

Stopila je hitreje. Srce ji je pod lahko poltavo obleko utripalo, da je začutila bolečine in ji je postajalo vroče, da ni mogla več tako hiteti. Kar je začela za seboj nagle korake, in že je stal prijazen tujec tik nje.

»Ali domov, Tilka?«

Spominja se, kako se je začudila, da jo je nagovoril z imenom. In kako sladko, mehko in ljubeče je njeno ime izgovarjal!

»Domov, gospod. Mudi se mi, babica čaka.«

»Pa pojdeva skupaj, imam isto pot. Saj nisi huda, Tilka, če te spremljam, kaj? Pomeniva se kaj, in čas nama hitreje mine. In strah te ne bo same.«

Ni vedela nič odgovoriti. In braniti ni upala, ne

mogla. A tesno ji je bilo pri srcu, in strah jo je bilo huje, kakor če bi hodila sama.

In kaj je govoril potem! O Bog, o Bog! Kakor sanje se ji zde zdaj tisti trenotki, sanje s čudovitimi srebrnimi nitkami pretkane, z zlatimi pentljami v pravljico-krasno sliko povezane.

Kakor v snu je poslušala mehke, lepe besede, in se ji je zdelo, da sliši od daleč božičnih zvonov čudovito skrivnostno pesem. Kakor v omotici je drhtelo srce in je klicalo: »Čemu mi govori to, čemu?« Zaželela si je proč in je vendar čutila, da ne bi mogla zbežati, ne se ločiti, ne ga pustiti.

In kakor opojnosladek sen je bilo, ko ji je pod mračnim borovjem položil roko okrog pasu, jo tesno k sebi privil, ji glavo polagoma, nežno privzdignil in jo na drhteča usta poljubil, da jo še sedaj peče.

Resno je stalo krog njiju borovje, vprašaje, strme je gledalo, kakor verjeti ne bi moglo. Molčalo je, skoro žalostno molčalo. A čuj, se ni li oglasil sredi molka od daleč poltihi, tesnoben klic: »Tilka!« — Kristus Gospod, kako je srce zadrhtelo! — »Mati kliče!« — Mati, ki je v nebesih, svetnica — sam župnik je ob pogrebu to trdil... Čuj, kako mil je njen glas, kako proseč in kako — žalosten! Na smrtni postelji je s takim glasom govorila: »Otroci, Boga ljubite, greha se bojte, mojih besed ne pozabite!« — Pa si jih že pozabila, Tilka?

teleta, ki so bolila za kravami in stociala nemirno sem in tja. Zada sem tresel jaz ude svojega rojstva tako, da sem gledal teleta in obema sprednjima gospodoma v hrbet. Razgovorov se nisem mogel udeleževati vsled rehudega ropota voza, sem se pač razgledaval po obeh straneh ceste. Slučaj je nanese, da sem videl, kako je dvignilo tele rep in strosilo svojo nečednost očetu Šparovcu od zadaj naravnost v prostoren žep na suknji. Dedec telečjega zločina brez slabega namena ni opazil, mene tudi ni dražil in bolel, sem pač molčal, da ne bi nakopal nedolžnemu teletu kakih bunk in sunkov. Da bo pa prenašal stari Šparovec na gnojišče spadajoči odpadki tako dolgo po žepu in počastil z njim celo slavnostno omizje, o kaj tacem se mi niti sanjalo ne bi.

Gustl je bil s to izpovedjo opran vsake krivde. Vsi so verjeli, da gre v tem smešnem dogodljaju za slučaj. Le stari Šparovec je še najbrž uverjen danes, da mu je bila nesnaga utihotapljena v žep. Ko se je umil na dvorišču pri g. dekanu, je odklepal peš domov. Gustlove opravičbe in zaklinjanja na popolno nedolžnost so ostala pri resnem in zamerljivem očancu do danes bob ob ste-no.

Ni ga človeka v naših spodnjih krajih, ki bi se drznil vprašati Šparovca na glas in očitno: kako si je brisal pot mesto z robcem z onim, ki poživilja poljedelstvo, nikakor pa ne spada na obraz častitljivega očanca!

Roparski umor.

Vse je bilo v Krčah pred leti in leti pokoncu, vznemirjeno in ogorčeno, ko je bilo ugotovljeno, da je izginila bog-znaj kam stara Postružnikova Urša na Bregu za gozdom nad selom. Živela je sama zase in javna tajnost je bila, da je sicer starikavo bable po celem telesu suhljato kakor poper in hrani mast le pod palcem. Prevzela je skopost — da, oderuštvo po svojem možu, kateremu sta bila v zabavo zahteva previsokih obresti in dvakratna poravnava dolga! Saj so že bile davno pred svetovno vojno iste denarne stiske kakor so danes in so izrabljale podeželske pijavke bedni položaj v lastno obogatitje. Urša je bila glede ljubezni do bližnjega na slabem glasu, spadala pa je le v faro Krče, kjer se ljudje niso klali ali pobijali med seboj. Najbolj čudno na Uršinem izginutju je bilo dejstvo, da ni bilo nobene sledi, kako in s čim je bil izvršen zločin. Po izbi je bilo vse v običajnem redu, le suhega denarja, katerega je rajnica morala posedati, ni bilo nikjer. Vzroka — niti suma na samomor pri Postružnici ni bilo, ko pa je imela že radi pohlepa po denarju prisušeno dušo. Zagonetko z izginom Urše so skušali najprej razvozljati Krčani sami, kar pa ni šlo. Oblast je sledila pozneje vsaki senci suma, pa tudi zastonj!

Stare Postružnice ni bilo od nikoder na svetlo. Prodali so po mesecih njeno

imanje, ker je ostalo brez dedičev. Izkupiček je bil uporabljen za njen večni dušni blagor in za pomoč farnim ubogim.

Krčani so govorili precej časa o Urši dobro in slabo, niti verjeti niso prav mogli, da je skrivnostno izginila iz njih srede in je ni že tako dolgo nazaj.

Rak v preluknjani lobanji.

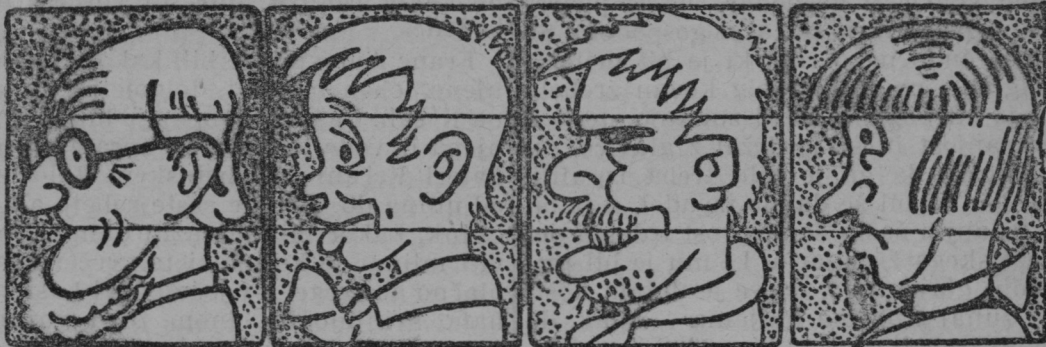
Krčanom je županoval ob Bistrici mlinar in krčmar Franc Ajdovnik. Bil je na glasu kot poštenjak, ki si ni težil vesti s krivično merico ter vago. Trška gospoda pa ga je rada obiskovala v onih starih časih, saj je znala njegova ženka na izredno okusen način pripraviti za malenkostno denarno odškodnino rake. In ti Ajdovnikovi raki so potem plavali po dobri kapljici, da je bilo veselo pozno v noč.

Zgodilo se je poletnega popoldne, da se je zglasila na mlinu trška sodna komisija, ki je bila na povratku iz sosedne fare. Gospodje so bili rakov lačni v prepričanju, da je mogoče tudi to dobroto natresti kakor hruške ali jo izkopati kakor krompir. Mlinar jim je razkladal, da ima tudi sicer nerodni rak tolikokrat po dnevu muhe, da ga ni na spregled, četudi ga kličeš s še tako mikavno vabo. Kot star ter preizkušen rakar jim je zagotavljal, do bo poskusil tokrat z velikim sakom, katerega se poslužuje ob kalni vodi le za ščuke. Opazuje že

Januš Golec:

Žrebclj v lobanji.

Vas Krče ob Bistrici je še danes ena najbolj miroljubnih in poštenih. Pred desetletji Krčani niso poznali niti kjučavnic, čuvali so jim domove leseni »rigli«. Nikdo ni v Krčah pomnil, da bi bil kedo nepoštenim potom ob kak dragocenejši predmet, ali da bi se bil zgodil kak zločin na blagu in življenju.

Prereži štiri slike po dveh črtah podolgem in iz izrezkov lahko sestaviš najbolj raznolične obraze.

»Tilka, dete!«

Čuj, babica kliče. Kako plašen je njen glas, kako ljubezniv in skrbni polni Babica, ki jo tako ljubi, ki ji je danes naročevala tako živo in skrbno, naj hodi po najbližnji poti, naj hiti in se v kratkem vrne, da ne bo zaradi nje v skrbeh.

»Tilka!«

Posluhni, ne kliče li dedek? Dedek, ki je bil prav zadnje dni z njo dober in ljubezniv bolj ko kdaj poprej, ki jo je gledal te zadnje dni s tako toplimi, božajočimi pogledi in ob enem z nekim nenavadnim nemirom.

»Tilka, si nas li pozabila? Ali ne bežiš, Tilka, k nam, ki te ljubimo, ki smo tvoji in si ti naša?«

Ni jih pozabila! Le bežati ni mogla, ni mogla! Sladka opojnost se ji je bila razlila po vsem drhtčem telesu in ji je vse moči uspavala, da je kakor omedlela na prsih lepega mladega tujca slonela...

Ob spominu na tiste trenutke je naslonila deklica glavo na polico okna in je zaihtela v radosti in boli, v velikem, vročem hrepenenju in trpečem kesanju.

Tako je prišla tudi nji ura, od vekomaj zapisana vsem, ki se iz žene rodijo. Nemir in trpljenje sta se v mladem srcu spočela, ker se je spočela ljubezen in se je spočelo spoznanje, ki je nas vseh srečne in nesrečne usode začetek in dopolnjenje.

»Tilka!«

Sredi noči, v nemirnih, zmedenih sanjah poteka-joči, je nenadoma pokonci planila, posluhnila: »Kdo kliče?«

A molk je vladal vsenaokrog, molk kakor na pokopališču v mraku, po večernem zvonjenju.

Strah jo je postalo. Odela se je čez glavo, oči zatislila, da bi zaspala. A breme je ležalo na srcu, v mislih je kljuval nemir.

»Mama je zaklicala. Se ji li toži po meni? — Kliče li tudi doma, očeta, brate, sestre? ... Ali samo mene? Da me posvari?«

Povedala je zjutraj babici.

»Ne, dete, mati spi v miru. Pomoli zanj!«

Solza se je utrnila starki. Domislila se je, kako malo miru in sreče je užila hči ob možu, ki je z leti v slabe družine zašel in se je pijači vdal. Domislila se je hčerinega trpljenja, in žalost ji je na srce legla.

»A ti, Tilka, se zdiš tako nemirna. Kaj ti je, dete?«

Vzdrhtelo je srce, s skrivnostjo obremenjeno. Ah, nagnila bi glavo k staremu, nagubanemu licu babičnemu, zaihtela bi na prsih babičinih in bi izjokala vse gorje, razodela starki srca skrivnost, potožila ji bridki in moreči nemir. In lažja bi bila vest, mirnejša bi bila duša.

A babica, bi li razumela? Bi sodila milostno?

ku, je doživel nekoč neprijetno smolo. Imel je namreč navado, v spanju govoriti, a sam se tega ni zavedal. Zato je bil zelo iznenaden, ko ga je nekega jutra vprašala njegova žena Elza: »Ti, John, kdo pa je Jeanette, ki si jo ponoči v spanju klical?« Mož osupne, a se izgovarja: »Kaj? Jaz sem klical? Pa Jeanette?« Eh, to je tista kobila, na katero sem stavil za prihodnjo dirko. Žena ni rekla nič. Med zajtrkom pa pozvoni telefon. Žena vzame slušalko, a jo kmalu izroči Johnu z besedami: »Ti, kobila te kliče!«

Če je človek radoveden. »Janiko, povej mi no, zakaj pravijo nekim ženskam Amazonke?«

dalje časa nad jezom globok tolmun, iz katerega prihajajo včasih največji škarnjari v celih procesijah. S sakom bo preštoral globino in če bo ribiška sreča mila, bodo plavali raki na rano.

Gospoda je šla za Ajdovnikom, ki je stopal z na dolgo nasajenim sakom preko rame navzgor ob jezu, kjer so bili tolmun in zatočišča za dobro rejene rake. Ko je bila družba na označenem mestu, so videli vsi, kako so romali raki iz globine in v globino, kjer je moralo biti na dnu nekaj posebnega. Mlinar je zasadil sak od strani in potegnil po dnu tolmana. Sključiti se je moral do tal, žile so mu nabrekle ob sencih in pordečel je liki kuhan rak, ko je vlekel in natezaval, da bi izvlekel mrežo, ki je obetala izreden plen. Raki so tekli na vse strani, ko se je sak le udal moči mlinarjevih rok in lezel počasi navzgor. Polna je bila mreža plena, ki je bil očitvidno presenečen na paši. Ko je stari France s pomočjo gospodov izpraznil sak na travnik, se je zakotalilo poleg rakov iz mreže nekaj okroglega in so odskočili vsi preplašeno, ker je prilezel iz človeške lobanje ogromen rak, ki se je čutil očitvidno motenega v posesti. Nikdo se ni prav zmenil za rake, vsi so nemo zasadili poglede v lobanjo, katere se je skušal osloboditi rak, ki že dolgo ni bil na svetlem. Mlinar je pa slednjič le začel zbirati rake v mrežo sicer bi se mu tudi vsi razlezli nazaj v Bistrico. Ko se je bil izmotal iz lobanje njen škarnjasti gospodar, jo je pobral sodni pisar in jo pokazal gospodom. Še večje čudo nego rak, ki je bil prilezel iz glave, pa je bil dolg kovan žrebelj, ki je bil pogran skozi zunanjo steno v notranjost in se je držal z glavico zunanosti, da ga je bilo treba izpuliti. Žrebelj bi bil že davno izpadel, a je bil v tedanjih časih še priprost izdelek podeželskega žrebljarja, ki mu je bil priokrojil glavo tako, da se je držala kosti od zunaj z obema uhljama — znak, da je bil žrebelj pogran z močjo in naglico.

Lobanja — rak — žrebelj — — —

Kedo bi pri pogledu na tako presenečenje ne osupnil? Ko se je razblinilo prvo začudenje, je bilo povsem jasno, da gre v tem slučaju za najdbo ključa do vrat zločina, ki so kljubovala že mesece in mesece najnatančnejši preiskavi in poizvedovanju. Jasno kot poletno popoldne je bilo dejstvo, da je redkozoba lobanja last skrivnostno izginule Urše Postružnik. Mlinar je bil pozvan, da je še nekolikokrat preiskal globino s sakom in vsakokrat je privlekel na dan po več ostankov človeškega okostja, katerega so oslobodili mesa raki.

Taisto dopoldne ni nikdo luščil rakov pri Ajdovniku. Gospodje so le pili, govorili o z žrebljem preluknjani lobanji in ugibali, kdo bi bil zagrešil zločin na tako prebrisan način, za katerim je pokazal sled le slučaj. Postružnica je bila umorjena s pomočjo kovanega žreblja, izropana in njeno truplo z utežo potopljeno v tolmun nad jezom, kjer je bila Bistrica mirna in vsled globokosti varna pred kopalci in rakarji. Kjuč — kjuč do zločina je bil najden, a v katero ključavnico ga je vtakniti, je bilo pa drugo vprašanje, ki ni obetalo uspeha.

Žlica mu je padla iz roke.

Dolgo so ostali sodni gospodje oni dan pri Ajdovniku. Pijača je tekla, povesti o zagonetnih skrivnostnih so se gromadile, po jedi, četudi bi bila slastna kakor rakova juha, ni vprašal nobeden.

Franc Ajdovnik je bil, kakor že omenjeno, obenem tudi dolgoletni župan na Krčah. Baš oni dan, ko je bila potegnjena iz vode lobanja, so opravljali nekateri Krčani na občinskem kolovozu od mlina do okrajne ceste roboto ali — kuluk, kakor bi se izrazili danes. Imoviti mlinar je kulukarjem zvečer brezplačno postregel z v ječmenovi kaši kuhano svinjino in inom. Med vozniki robotarji je bil tudi mladi Goričnikov Štefan, sin dobro založenega posestni-

ka, ki je pa iz previdnosti še sam gospodaril na stara leta.

Štefan je sedel na sredi med vozniki vaščani in zajemal ričet iz skupne skledice, ko je stopil pred sosede župan z lobanjo in žrebljem v roki. Vsi so zastrmeli v strašno najdbo, Goričnikov Štefan pa se je tako prestrašil, da ga je streslo po celem telesu in težka kmečka žlica mu je padla z glasnim ropotom iz roke od ust na mizo — — —. Radi izrednosti slučaja ni nikdo opazil, kaj in kako je vplival pogled na lobanjo na Štefana, le županovemu očesu in ušesu nista ušla nenadni padec in ropot žlice po mizi ...

Taisto noč po najdbi okostnjaka nad jezom nista spala ne župan in ne Goričnikov Štefan. Mlinarju je nabijalo po notranjosti, da mora biti mladi Goričnik v nekaki zvezi z zločinom. Vprašanje je le bilo: Zakaj bi se naj bil fant najboljšega glasu spozabil tako daleč. Brundali so mu po glavi vsi mogoči načrti, kako bi se naj lotil zadeve, da bo tudi razkrinkal z lobanjo, žrebljem in z od ust na mizo padlo žlico pravega zločinca, ki je bil gotovo iz sredine od pamtiveka neomadeževanih Krč. Ko je mežnar zvonil jutranjico, je bil mlinar s svojim razmišljanjem baš tam, kjer je pričel zvečer, ko ga je bil presenetil Štefan s svojim prestrašenim obnašanjem. Vsi izsledilni načrti so se stekali v krog prastarega dejstva: Stopi pred zločinca z odkritjem kot dejstvom in udal se bo in priznal zakaj in kako!

Priznanje scudeleženca.

Par dni za opisanimi dogodki se je vršila nad Ajdovnikovim jezom sodna komisija radi najdbe okostnjaka. Ugotovljene so bile že znane okoliščine. Novo je bilo le to, da sta morala biti dva zločinca, ki sta prenesla ubito Postružnico z vrha nad gozdom k Bistrici in potopila truplo s privezanim kamnom od žrmelj.

Po zapisniku komisije, ki ni obetala nikakega razkritja glede krivcev, je za-

»Spominjam se, da smo se učili v šoli, da ima reka Amazonka najbolj široko ustje in —« Odšla je kot burja ter zaloputnila vrata, preden je mogel še kaj povedati.

»Pravite, da vas je vaš mož varal?« — »Da, ta grdoba, peš je hodil na delo, denar, ki sem mu ga dajala za tramvaj, pa je zapravil.«

Čedna zbirka. Gospa: »Pravite, da imate dobro priporočila?« — Nova služkinja: »Da, gospa. Tu v knjižnici imam 38 izvrstnih priporočil.« — »Dobro. Koliko časa pa ste že služkinja?« — »Ravno dve leti!«

Napak razumela. — Služkinja: »Zunaj je sl-

Bi li potolažila z dobrotno, ljubečo besedo, celila rano z mehko, nežno roko? Nikoli ni čutila morda te slasti, nikoli te boli. Ali pa je že vse pozabila. In ne bi razumela! Obsodila bi jo morda s trdo, osorno besedo.

Ustrašila se je, zaklenila je srce.

»Nič, babica ... A mislila sem zagotovo, da kliče mama, da vidim njen blede obraz ob oknu.«

»Sanjalo se ti je, dete.« —

»Tilka!«

Spet se je prebudila sredi noči, plašno pogledala, vznemirjena poslušnila.

Z oblaki polzakrita luna je skozi okno svetila blede in slabotno. In zunaj, čuj, ali ne stopa nekdo poltiho po podstenju?

Pridržavala je dih. Res, niso li to počasni koraki dedekovi? In čuj, ne odpira li zdaj poltiho vežnih vrat, zdaj duri v izbo? — Kako, da ne spi? Pa je vozil koga čez reko? Ali ne more spati? Ga mučijo kake skrbi? Morda je tudi on slišal klic?

Domislila se je matere. In ob enem njega, ki je nanj vse te dni mislila. Pa se je še huje vznemirila. Sklenila je roki na valovečih prsih, zaprla oči in pričela moliti: »Pokoj njihovi duši! Oče naš ...«

Molila je, a sama ne bi mogla povedati, za koga bolj, za mater ali za njega, ki ji je dal prvi okusiti življenja veliko skrivnost in sladkost, ki je prvi užgal

v njenem srcu ogrevajočo in pekočo iskro spoznanja, ki je vsejal prvo seme bridkega nemira na mirno pot tihega in pokojnega njenega dosedanjega življenja.

Utrujal jo je ta nemir, utrujala molitev. Bežne in zbegane misli so se ji bolj in bolj medle. Polagoma se je spet pogrezala v naročje dobrotnega sna ...

»Tilka!«

V trenutku je bila budna, plašno je proti oknu zastrmela. Jasno je videla v okviru okna moški obraz. Vsa je vzdrhtela.

Potrkalo je spet poltiho, oprezno. In spet je poklicalo proseče: »Tilka!«

Razločnejše kot uho je slišalo srce, nemirno, da bi umrlo, in vendar prekipevajoče v radosti, do tedaj še nikoli okušani, do tedaj še povsem nepoznani.

»Sveta Devica, on je! — Če ga dedek vidil!«

Drhteče kakor list v vetru je planila s postelje in bosa, goloroka, v lahki nočni obleki pohitela k oknu ...

* * *

»Stoj, o čas, sreče in sladkosti poln, ne mini nikoli! A saj ne mineš. Ni mogoče, ni!«

A jadrno so hiteli dnevi, v sladkih spominih pre-sanjani. Brzo so minevale noči, v omamni sreči prečute. Hiteli so, bežali, ker silno se mudi srečnim časom!

upal župan sodniku, kaj je bil zapazil na Štefanu, ko je ta zagledal lobanjo in žrebclj. Gospod pravice je bil z Ajdovnikom istega mnenja, da je treba pred fanta stopiti z orožnikom in ga enostavno prijeti kot dokazanega zločinca.

Se je obnesel ta stari recept z žandarjem in verigo. Mladega Goričnika je prignal orožnik vklenjenega v mlin, kjer je priznal vse, kar je še bilo pred dnevi odeto v neprodirno temo.

Štefan je govoril in zapisnikar je beležil približno takole:

»Roparski umor Uršule Postružnik je bil izvršen v noči od Antona Polentek — po domače Amerikanca ob soudeležbi Štefana Goričnika iz Krč. Anton Polentek se je vrnil pred leti iz Amerike v Krče, kjer se je spoprijateljil s Štefanom. Polentek je bil le na videz dolarsko bogati Amerikanec in poštenjak, kateremu je pripomogla do premoženja v tujini izredna delavnost in štedljivost. V resnici pa je bil prinesel preko Oceana le denarno malenkost in povrh pa še tudi ameriansko izprijenost. Kmalu po povratu je zasnoval načrt, da izropa na suhi gotovini bogato Postružnico. Za zločinski naklep je pridobil sicer poštenega Štefana Goričnika, ki je hotel za vsako ceno s prijateljem v Ameriko, ker doma še ni bilo dolgo izgleda, da mu bo predal oče posestvo. Oba omenjena sta vdrla z zastrtimi obrazi v noči v samotno hišo Urše nad gozdom in zahtevala od nje denar pod pretnjo življenja. Ko jo je nahrutil Amerikanec, se je ženica prestrašila, a mu zabrusila v obraz, da ima opravka s Polentekom. Prepoznanje je Amerikanca iznenadilo. Brez nadaljnega obotavljanja je zapovedal Štefanu: »Zgrabi baburo za roke. Moram z njo obračunati po amerianskol« Ubogal sem. Kakor bi se obrisal je potegnil Anton iz žepa kladivo ter žrebclj. Zabitje železa v lobanjo se je odigralo z enim samim udarcem. Starka ni niti jeknila, tako v živo je bila zadeta. Streslo jo je

parkrat po celem telesu in nato je moral Štefan na prag na stražo, da bi ne motil tolovajske hišne preiskave kak nepoklicanec. Amerikanec je štokljal dolgo po izbi, odpiral omare ter skrinje. Slednjič je poklical Goričnika in mu naročil: »Snami v kotu z žrmelj zgornji kamen, ga bova rabila!« Sam si je naložil ubito starko preko ram, šla sta preko temnega gozda z vrha navzdol proti Bistrici. Nad jezom je odložil Amerikanec breme, odvezl Štefanu kamen in ga privezal žrtvi z močnim motvozom krog pasu. Truplo sta spustila v vodo počasi in na najglobokejše mesto. Po opravljenem rabeljskem poslu sta se razšla. Polentek se je mudil v Krči po umoru več nego 3 mesece. V tem času niti enkrat ni omenil Štefanu, koliko gotovine je ugrabil umorjeni. Dan pred zopetnim odhodom se je sestal z Goričnikom in se poslovil na kratko z besedami: »Fant, mirno čakaj doma, da bom jaz preko morja. Iz Amerike ti bom poslal vse za prevoz potrebne dokumente in denar. Bodi brez strahu. Krčani so telebani, ki bodo še na tihem veseli, da so se na skrivnosten način znebili stare skuplje.« Polentek se je izselil, ne da bi bila padla nanj le senca osumljenja. Amerika ga je skrila in o kakih dokumentih in dolarjih do danes ni bilo ne sluha ne duha.«

Štefanova izpoved je bila kratka, očitvidno resnična in ko je bila zaupana papirju, so premagale Štefana solze nad zapravljenim življenjem v od pamtveka poštenu Krči.

Mladi Goričnik je moral v preiskovalni zapor in je odgovarjal za soudeležbo pri roparskem umoru pred poroto, ki mu je prisodila kot do tedaj neoporečenemu 8 let ječe. Obsojenec ni vložil niti priziva, vdano je nastopil prisojeno kazen, od katere je odsedel v kaznilnici le dve leti. Potrtost in osamelost sta mu priklicali jetiko, ki je sicer polagoma, a sigurno opravila svoj posel in rešila kaznjence dosmrtnega žiga — mladostni Kajnl

Svidenje s preluknjano lobanjo.

Minulo je za vsem tem več nogo 40 let. Krčani so že bili pozabili na roparski umor in na oba krivca. Le stare matere so plašile nepokojno deco s prihodom strašnega Amerikanca, katerega se drži nekaznovana in nemaščevana človeška kri. Marsikaj se je že bilo spremenilo v Krči tekom enega roda. Povdariti pa je treba, da so ohranili prebivalci vasi ob Bistrici sloves dobrodušnih in miroljubnih ljudi.

Lepega popoldne se je ustavil pred župniščem mladega in seve novega krčanskega gospoda voz, iz katerega se je zmotal sključen ter močno postaran gospod. Oprostil je pred župnikom svoj nenapovedan prihod, a je moral k njemu brez poprejšnjega naznanila, ker ga kličejo nujni opravki še na razna mesta. Predstavil se je kot domačin, ki se je izselil v mladostnih letih in se vrača še enkrat pred smrtjo, da poskrbi za duše nekaterih pred njim umrlih in ublaži nekoliko bedo farnih ubožcev. Izročil je dušnemu pastirju veliko kuverto, ki je prikrivala denarna darila in natančno navodilo, zakaj in kako se naj uporabi denar. Starček je še izrazil željo, naj odpre gospod kuverto, ko se bo on že odpeljal. Župnik je hotel dobrosrčnemu gospodu postreči, kar je pa odločno odklonil in le vprašal, če so njegovi sorojaki še tako dobre duše, kakor so bili v njegovih mladih letih. Fajmošter je hvalil svoje ovčice, katere je pasel komaj dobri dve leti. Povdaril je dejstvo, da žandarji v Krčah niso imeli opravka, od edinvenega roparskega umora, ki je bil zagrešen pred več nego 40 leti in ga je ovekovečil njegov blagopokojni prednik v župnijski kroniki. Duhovnik je še dostavil: »Kot tukajšnjega rojaka vas bo zanimala izredna zapuščina pokojnega gospoda, ki jo je ostavil nasledniku z nekoliko čudno pripombo.« Svečenik je stopil za trenutek iz obednice v pisarno in se vrnil z mrtvaško glavo in z zarjavelim žrebcljem. Opisal je v glavnih potezah tujcu

In so prišli dnevi, ko se je Tilki zdelo, da se solnce na nebu ne premakne; prišle noči, ki jim ni bilo konca nikoli, ki je bila njih vsaka minuta kakor začetek nikoli potekajoče, z vsako uro nanovo se pričenjajoče večnosti... Ne mineva čas trpečemu srcu; stoji, spi, kakor od Boga pozabljen, kakor od jeze božje na strašno, mrliško odrevenelost in okamenelost obsojen.

Tihe, a težke so bile noči... Tilka je spala nemirno. In je sredi nemirnih sanj odprla oči plašno, nenadoma in naglo, kakor bi bil udaril kdo močno, s plosko roko po oknu, hoteč jo v trenutku povsem zdramiti. Čuj, ni li zaklical, proseče napol, napol zapovedujoče, znani glas? Pa se je morala mahoma zbuditi, ker je srce že tako dolgo tega klica čakalo, ker je hrepnela duša že tako bolno po besedah, ki jih bo zdaj slišala, ker je bil že davno čas, da bi se je bil spomnil in bi bil prišel! In glej, prišel je, z vso dušo zaželeni, dasi pozno, v zadnjem trenutku, prepozno že skoro.

Napeto je poslušalo srce, poslušala duša, poslušala slednja nemirna misel. A molčalo je vse naokrog: molčala čumnata, molčečemu mračnemu grobu slična; molčala vsa hiša v težkem, morečem molku, kakor okamenela, izumrla, s sedmerim prokletstvom udarjena; molčala zunaj noč, z mnogimi velikimi skrivnostmi obremenjena, v neprijazne, zloslutne, zlovestne

misli pogreznjena. Le Drava je šumela ob koči. Zamolklo je zvenelo nje šumenje v izbo, enozvočno, kakor enakomerna, neskončno otožna pesem:

»Tako je minulo... tako je vse minulo...«

Ali mogoče? Je li res vse šlo mimo, vse minulo? Minulo za vedno? Tako naglo, o sreča, tako brzo, o veselje? In tvoj konec, o sladkost? Tako strašna bridkost, kljuvajoča v misli noč in dan, razjedajoča srce neusmiljeneje, a bolj gotovo kot najhujši smrtni strup?

V posteljo je zagrebla Tilka goreča lica in je zaihtela bridko in bolno, da ob smrti materini ne bridkeje.

Zunaj ob strugi Drave pa je šel v sanjavi nočni tišini taješ šepet skozi rakitje in jelševje:

»Kaj je z dekletom, z našo Tilko? Ne smeji se več kakor nekđaj. Bledi, sahne...«

Iz valov je vstajal taješ odgovor:

»Saj vidite, kako poseda, nekđaj vsa otroško-srečna, zdaj skrita v vašem zavetju, da je ne bi videlo človeško oko, ki je ne bi umevalo. In obupno joka. V naše naročje padajo solze, iz duše izplakane, in pečejo še nas, povodne vile... A saj veste, prijateljice in sestre, isto kar me: Kruto gospodari življenje...«

Mračne so bile noči, z gosto temo napolnjene, mrke kakor grešna srca. Besni viharji so vili in ple-

romak, ki poje in vas prosi, če mu morete pomagati. — Gospa: »Recite mu, da ne znam peti.«

Čudež inserat. V izložbenem oknu nekega mesarja in prekajevalca je bil listek z napisom: »Išče se krepek fant za klobase.«

Nov rekord. Treščilo je in zahreščalo v drevesju Čavnarjevega vrta. Ko je gospodar prihitel iz hiše, je videl, da je v vejah hruške visel aeroplan, pilot pa je prav r plezal s hruške. — »Kaj pa počnete tu gori?« ga je vprašal začuden Čavnar. — »Nov rekord sem hotel doseči,« je odvrnil letalec še ves prestrašen. — »Saj ste ga tudi dosegli,« je nadaljeval

žalosten slučaj iz kronike in menil ob koncu: »Saj ravnokar povedano je nekaj, kar je že žalibog med današnjim hudobnim svetom nekaj bolj vsakdanjega. Nekaj posebnega je moralo napotiti mojega prednika, ki je župnikoval dolgo v Krčah, da je dostavil poročilo o zločinu še naročilo, da njegov naslednik naj ne odda grobarju z žrebljen preluknjane lobanje. Neizsledeni glavni krivec jo bo še prišel gledat. Ne verjamem v ta dostavek, pa se le ne morem odločiti, da bi izročil mrtvaško glavo zemlji, da strohni.«

Župnik je pomolel lobanjo in žrebelj starcu pred oči, ker je bil očitno bolj kratkega ter slabega vida. Tujec pa je pri pogledu na grozno zapuščino strahovito izbulil oči, spremenil obraz, se prijel z levico za srčno stran, bolešno kriknil, se opotekel, omahnil na stol ter po tleh v zadnjem — smrtnem grganju...

Duhovnik se je prestrašil nenadnega prizora, da sta mu zdrknila iz rok mrtvaška glava ter žrebelj in zaklical na pomoč.

Vso zmkanje in drgnjenje starca je bilo zaman! Srčna kap je pač smrt!

Pri pogledu na mrtveca, lobanjo in žrebelj je bil gopod župnik uverjen, kako prav je imel njegov prednik z dostavkom o gotovem srečanju glavnega krivca s preluknjano lobanjo.

Sodna komisija je čitala iz kronike opis pred več desetletji zakriviljenega roparskega umora in tudi pisateljev skrivnostni dodatek, ki se je natančno izpolnil po tolikih letih.

Starčkovno pismo je vsebovalo nad 10 tisoč dolarjev z naročilom, naj se napravi ustanova sv. maš za pokojno Uršo Postružnik, ostalo pa se naj razdeli med siromake, ki se naj spominjajo v molitvah sicer bogatega, a tolikanj nesrečnega domačina — Amerikanca Polenteka!

Vrnitev in nenadna smrt glavnega krivca Polenteka je ponudila Krčanom

dovolj snovi za resne pogovore in vsa mogoča ugibanja. Z žrebljem preluknjano lobanjo Uršule Postružnik so položili v grob na Polentekovo krsto. Zločin v Krčah je bil po toliko letih popolnoma pojasnjen in maščevan že na tem svetu na obeh krivcih.

Postajenačelnik v ženski uniformi.

Naslednja dogodbica se je resnično doigrala na železniški postaji proge: Grobelno—Rogatec. Čitatelji bodo že oprostili, ako zamolčimo ime. Nesrečni postajenačelnik, za katerega gre v naslednjem, se itak ni upal dolgo v javnost.

Kjub temu pa je spoštovan in v službi vesten mož. Nikdar se še ni zgodilo, da bi ne bil stal na svojem mestu, ako je vlak pripeljal na postajo ali odpeljal dalje. In postajenačelnica je pravi bisser. Je vrla gospodinja in si je štedljivi zakonski par vsako leto deval na stran majhno vsoto, dokler si nista kupila majhen košček zemlje, ki ju dovoljno preskrbuje s krompirjem in zelenjavo.

Cilj vseh njunih želj je že bila dolga krava — ki naj bi bila kraljica dolgoletni štedljivosti — in sicer lepa gladja in lisasta krava. Za nakup večjega živinčeta je pač vedno nedostajalo denarja. Za prvo silo sta se zadovoljila zakonca mesto s kravo, s kozo. Nepopisno sta bila vesela kozjega meketanja in še bolj pa sta se radovala nad krepilnim mlekom.

Gospodinja je razvajala bradato rogačo preko mere, skoraj tako, kakor bi bila njen lastni otrok. Kozja pa je seveda tudi vračala dobroto z zvestobo kakor najboljši pes. Žival je tako vsela na postajenačelnikovi ženi, da se ni pustila od nobenega drugega molzti. In tako so živeli gospod postajenačelnik, njegova

soproga in kozja srečno in zadovoljno.

Lepega dne je prejel zakonski par sporočilo, da je umrla teta gospe postajenačelnikove in jej zapustila nekaj denarja. Stara teta je živela v bližini Maribora in je moral eden od obeh zakoncev odpotovati, da prevzame dedščino. Postajenačelnik ni mogel ostaviti službe, toraj je morala ženka na pot.

Prvič, odkar sta bila poročena, sta se morala tokrat ločiti za kratek čas. Mož bi naj ostal sam le eden ali dve dni... Soproga se je res odpeljala in mož je tekal brez glave po hiši. Zasmodil si je jed, ubil najlepšo taso, kmalu ni mogel ničesar več najti in je prišel svojo boljšo polovico še bolj ceniti, kakor je bil to storil doslej. Ta nesrečna kozja mu je povzročila najbolj resne skrbi. Uboga živalca je hrepence meketala čeli ljubi dan. Kar pa je bilo hujše od obupnih kozjih klicev, je bilo dejstvo, da se ni pustila molzti od postajenačelnika in se mu je kratkomalo uprla. Mož si ni znal pomagati. Kakorkoli se je bližal živinčetu, se je pač uveril, da mleka ne bo dobil. Uradnik je slednjič potožil kozje gorje do bremu sosedu.

»Oh!« se je ta odrezal, »živinče je pač malo in nima pameti. Hitro pojdi do krave, obleci staro krilo svoje žene, prepričaj se boš, kako ti bo kozja takoj pokorna.«

Postajenačelnik, ki je že bil sit neprestanega — boleznega meketanja, si ni pustil svetovati dvakrat. Tekel je na dom, vrgel nase najslabšo ženiino kinklo in se pokazal kozi v preobleki.

Žival se je pustila premetiti in pomolzti. Postajenačelnik je bil v glavnem pomirjen, gledal je uprav zadovoljno in ponosno, kako se je polnila posoda z mlekom...

Naenkrat — prestrašil se je na smrt — je pozvonil signalni zvonec. Moj Bog! Moj Bog! Vlak je peljal na postajo!

V duhu je že gledal, kako je stal vlak na njegovi postaji — brez njega, ki je

čavnar, »kajti še nikdar ni nihče plezal s hrushke, ne da bi prej zlezal gor!«

Malka: »Nikar se ne budite, gospod, nikdar ne boste našli ključa k mojemu sreču.« — »Gospod Vitrih: »Nič zato, gospodična, moje ime je Vitrih.«

Poklic. »Gospod nadgozdar, ali bi ne hoteli mojega sinčka vzeti kot gozdarskega vajenca?« »Ali ima veselje do lovstva?« »Ne, tega ne vem, ampak lagati zna kot star lovec.«

Precej postarana gledališka igralka se je ogledovala v ogledalu. Bila je zelo nezadovoljna s tem, kar je tam notri videla. Nevoljna je vzkliknila: »Ampak, dandanes pa ljudje nič

sali v divjih, razbrzdanih vrtincih med nebom in zemljo, ječali nad vodo, zdihovali v drevju, jokali krog hiše.

V takih viharjih nočeh je postajala Tilka pri oknu, v sami nočni obleki, kakor je postajala in čakala pri oknu v prejšnjih lepih, sreče polnih nočeh. Besnečim viharjem je nastavljala trpeče mlado telo, boleče prsi, ker je bilo tako prebolno srce, v mračno noč je ječala nemirna duša, huje razburkana ko reke valovi v strugi pod kočo.

A je čakala zastoj, klicala v duši brez odmeva in odziva.

Le iz valov reke je šumelo na nje zdihe in jokanje, šumelo preteče, v velikem sočutju in srdcu:

»Ni se peljal čez nas še zadnjikrat, vemo. In poznamo njegov dolg. Umiri se, maščujemo te mi: življenje za življenje.

* * *

Nemirno je plapolala treska v očiernem svečniku in je s trepetajočim sijem obsevala ostri in mrki obraz žene brodarjeve in široki zagoreli obraz brodarjev, ki se je zdel v plašno izbegajoči luči še mračnejši in še bolj razoran, kakor je v resnici bil.

»A, tako je torej z deklino?« je mrmral Matija. Ves skrivljen je sedel na nizkem stolcu, kakor da ga je vsega zlomila in strla teža novice, ki je tako ne-

nadoma nanj navalila. Z velikimi rokami, širokim perarčam sličnim, se je težko nasklonil ob kolena, kakor bi se hotel podpreti, da se ne bi popolnoma zrušil. Pogledal je ženo z negotovim, motnim pogledom in ji bridko očital:

»Kako da nisi bolj pazila nanjo?«

Ni dobil odgovora. Ga v resnici tudi pričakoval ni. Vprašal je samo, da si srce olajša. Vedel je dobro, da je pazila skrbno in dovolj. Poznal je njeno močno, odločno dušo, dobro poznal od tedaj, ko je, bogata kmetska hči, šla za njim, siromašnim kočarjem in brodarjem proti volji staršev in vsega sorodstva. Ako se je tujec navzlic njeni skrbi in njenemu varstvu vtihotapil v hišo in njih mirno življenje, tem huje, tem žalostneje.

»In kaj zdaj? Take vendar ne moreva poslati očetu. Ubije jo!«

»Poplačaj psal!«

Starec se je zravnal, kakor bi bil nenadoma dobi bil silen sunek. Molče, skoro plašno je strmel v mračno stanko, na tistem si pa mislil: »Da me mora ženska tega spomniti! Saj je vendar najpreprostejša stvar.« Kdor se nas dotakne, mu povrnemo z enakim — slišimo zdaj tolikokrat.

Odgovoril ni. Tudi starica ni rekla ničesar več. Molčala sta, kakor bi pozorno poslušala, kako stopa s težkimi, zloveščimi koraki po sobi Usoda...

vendar duša prometa. O Bog! O Bog! Njegova tolikoletna služba je bila na tehtnici...

In vse to gorje se je že zlivalo nanj radi ene smešne koze! Resnično, ni imel več toliko časa, da bi bil vrgel s sebe žensko krilo. Iz hleva je stekel v uradno sobo, pograbil rdečo službeno kapo in se je postavil še jedva pravočasno pred lokomotivo vlaka, ki se je baš kar ustavil.

Pa, zakaj so se smejali slatinski letoviščarji, ki so gledali skozi okna, tako na glas, in kazali začudeno nanj? Bože! Bože! Tako mirni — da, dostojanstveni uradnik je zagorel v obraz in najrajši bi se bil pogreznil v črno zemljo. Vendar se ni smel ganiti od vlaka, dokler ga ni odpravil.

Po spodnjih krajih še danes po par desetletjih pripovedujejo zgodbo o postajenačelniku, ki je vršil odpremno službo v starem ženskem krilu in z rdečo kapo na glavi.

Gospod

(nekemu znancu, katerega tašča je zadela kap, a se je spet kmalu zavedla): »Torej vaša tašča je zopet prišla k sebi?«

Znanec: »Ne samo k sebi, tudi k meni!«

Zakaj je bil Adam najsrečnejši zakonek mož?«

»Zato, ker ni imel tašče.«

Broširan knjigovezec.

Prijatelj knjigovezu:

»Veš kaj, ti bi se pa tudi že lahko oženil.«

Knjigovez: »Hvala, lepa hvala, nimam veselja, da bi se dal vezati, ostanem rajši broširan.«

2. Pa joj. Ko sta najboljše jedla sočne jabolke, sta se pokazali od nekod dve debeli kmečki palici.

Smešnica.

1. Gospod Radovednež je šel s svojima Anoma na izprehod. S knjigo v roki je študiral, kam naj gre, ker sta se med tem spravila na jabolko.

3. Radovednež je vzel svoja sina na rame in kmeta sta od samega začudenja pozabila na jezo.

Mogočno je stal pred grajskimi vrati oskrbnik Damian Šabec, šele pred kratkim v to službo postavljen po mlademu gospodu, baronu Jakobu, ki je prejšnjega premehkega oskrbnika odslovil, dasi je dolga leta in zvesto služil očetu, baronu Luki. Toliko da se je ozrl, ko je stopil preden star mož in se mu je, s klobukom v roki, ponižno klanjal.

»Kaj bo spet, a?« je vendar blagovolil vprašati.

»Ponižno prosim, milostni gospod, če bi mogel govoriti z gospodom Roderikom.«

»A? Z našim gospodom kaplanom? Mislim, da spi. Po kosilu gre navadno spat. A kaj imaš z njim, a?«

»Nekaj bi ga rad prosil, milostni gospod.«

»Vedne prošnje, vedna beračija!« je godrnjal oskrbnik, a že precej milostneje; laskalo mu je, da se starec tako ponižuje pred njim.

»Kdo pa si?«

»Brodar tu dol pod gradom, milostni gospod.«

»Počakaj malo tu. Tja na klop sedi!«

Čakal je precej časa, da se je oskrbnik vrnil.

»Gospod ne utegne. Poveš lahko kar meni, kaj želiš.«

»Ne zamerite, milostni gospod, a ne morem. Ne smem. Samo gospodu Roderiku, mi je naročeno.«

»Morda spet kak tajen verski shod, a?«

»Če bi milostni gospod pokazali gospodu Roderiku to, morda pride gospod dol.«

Starec je izvlekel iz žepa kosček platna in izvil iz njega blesteč prstan.

»A? Odkod pa imaš to, mož, a?«

»Prosim, prosim, milostni gospod, kar pokažite to.«

»No pa. Daj sem!«

Počasi, dostojanstveno je odkorakal oskrbnik v grad.

Matija je sedel na klop. Spreletevala ga je tajna radost, s pekočim sovraštvom oslajena in ob enem z istim sovraštvom zagrenjena.

»S čimer je ulovil on njo, ulovim morda jaz njega.«

Mračno in grozeče so mu zabliskale oči, pravkar še povsem vdane, v globoki podaniški ponižnosti proseče. A še mračneje mu je bilo v duši, ko je premišljal, kako je našla žena prstan v obleki Tilkini, in kako je deklica priznala, da ji ga je podaril gospod Roderik, ko ji je večno zvestobo prisegal. In mu ga naj, ako bi bila kdaj zaradi te ljubezni v stiski in trpljenju, pošlje. Pa bo prišel, in najsi bi bil na koncu sveta, in ji bo pomagal.

Zasmejal bi se skoro, ko je mislil na žalostno izpoved dekletovo, zasmejal se z grenkim, obupnim nasmehom ob taki dekliški lahkovernosti in ob brezvestni krivi prisegi brezsrčnega zapeljivca. A se je

več ne znajo izdelovati ogledal.«

Drugače je tolmačila.

Gledaleški igralec novi gospodinji: »Moja prejšnja gospodinja je jokala, ko sem šel proč od nje.« — Nova gospodinja: »Tako? Pri meni se kaj takega ne bo pripetilo, kajti tu morate za mesec v naprej plačati.«

V mali gostilni so stalni opoldanski gostje nekega dne dobili na mizo tudi ocvrte piščance, kateri so dali dosti opravičiti njihovim zobem. Pa pravi eden gostov: »Nič se ne razumem na kuho, ampak tale piščanec se je pa gotovo izlegel iz trdo kuhanega jajca.«

Najpreje služba. Žena nekega kmetičarja je

Kaznovana škodoželjnost.

1.

2.

3.

4.

Bambusova palica.

Ko si je kupil g. Garmann par tednov pred prvo poroko lepo bambusovo palico za sprehod, bi bil pač odločno zavrnil misel, češ, baš ta palica te bode spravila na morišče. G. Garmann je bil posestnik dobro idoče trgovine s cigarami in povrh še v glavnem mestu. Vse na svetu sta mu bila dobra jed in — denar. Že nekaj mesecev po posebno izbranem obedu se mu je rodila misel, da zasluži človek s prodajo smodk preveč počasi in zraven tega še premalo za potratno življenje. Po izsanjani omenjeni misli mu je preminula njegova prva ženka in mu je zapustila prvih sto tisoč. Podobne in enake misli so se mu podile še večkrat po glavi. Ko je spremlil g. Garmann svojo četrto ženo na zadnji poti in se ukvarjal z načrtom, da bo opustil trgovino s smodkami, ker je že posedal dovolj in bo živel od gotovine, je vstopil vitki mož ostrega pogleda in je zahteval angleški tobak za pipo.

»Tako«, je rekel g. Garmann, mu je postregel sam, ker so bili zaposleni njegovi pomočniki z drugimi strankami. Kupec ostrega pogleda je izbiral počasi in pazljivo.

»Ali se hočete zopet poročiti?« je povprašal nad vse začudenga Garmanna.

»Kako, prosim?« je ta vprašal nazaj.

»Jaz pač menim, vi se ne boste več ženili«, je nadaljeval čudni mož mirno in z globokim glasom.

G. Garmann je prebledel trenutno in se mu je kar zavrtelo po glavi: Hitro je zbral osuplo razmetane misli in vprašal nepotrebno: »Kako mislite?«

»Jaz pač menim«, je rekel komisar Teš, »da so postale želodčne bolezni v hiši Garmann nalezljive. Odkod jaz to vem? Danes predpoldne sem se razgovarjal baš o tem z vašim hišnim zdravnikom dr. Binderjem, prav z onim, katerega ste obvestili pred tedni, da ne želite njegovih nadaljnjih bolniških posetov. Bil je pač toliko previden, da je

umrla. Na dan pogreba pa je načelnik postaje videl moža rajneke na svojem službenem mestu. Začuden ga vpraša: »Kako pa to, mar niste šli h pogrebu svoje žene?« — Nato železničar: »Ne, gospod načelnik, najpreje služba, potem zabava.«

Učitelj Vsezna je bil zelo učen mož. Na še tako težko vprašanje je vedel odgovor. Pa ga nekoč vpraša prijatelj: »Vsezna, mi li znaš povedati, kaj je, feferida?« — »To je neka afriška rastlina, podobna maku,« mu je ročno pojasnil učitelj Vsezna. — »Hm, povej mi še, kaj je, čopanica?« — »Čopanica? Tako imenujejo Bosanci neko leseno posodo,« in ni bil

še ob pravem času spomnil, kje je, kaj namerava. In je zagrebel nazaj v srce vso bol in vse žgoče sovraštvo in je molče čakal.

Ni čakal dolgo, da se je vrnil oskrbnik z mladim gospodom, bledim in, kakor se je zdelo, precej vznemirjenim.

»Pojdite z menoj!«

Ponižno je pozdravil brodar in je na precej osorni poziv voljno sledil predikantu, stopajočemu pred njim naglo po cesti navzdol. Ni pač maral, da bi oskrbnik slišal njun pogovor.

»Kaj želite?« je vprašal hlastno, ko sta stopila pod prve smreke ob cesti in sta bila že dovolj daleč od gradu, da ju ni mogel nihče slišati.

»Gospod, ona bi rada govorila z vami, Tilka,« je toplo prosil st. rec in stal ponižno sklonjen pred mladeničem.

»A kaj hoče?«

Predikant je obstal in se napol zaobrnil, kakor da se namerava takoj vrniti v grad.

»Gospod, hudo je zbolela. Izpolnite ji zadnjo prošnjo, preden umrje, pridite k nji!«

Še bolj ponižen, še bolj proseč je bil glas starčkov.

»Kaj?«

»Umira, gospod. Usmilite se! Kar naprej in naprej govori o vas, kliče vas. Morebiti ozdravi, če pridete!«

Huje je bledele lice predikantovo. Molče, v zadregi in nemiru je zrl predse. Videlo se je, kako se sam s seboj bori.

»Usmilite se, gospod! Do groba vam bom hvaležen. In gotovo tudi ona, sirota bolna. Usmilite se!«

Na kolena se je zgrudil st. rec pred mladeničem.

»Vstanite vendar! Lahko kdo vidi... Pojdiva!«

»Hvala vam tisočera, gospod.«

»Kdaj je zbolela?« je zamolklo vprašal predikant, ko sta naglo stopata po hribu navzdol.

»Čudno izpremenjena je bila že nekaj časa. Sinoči jo je pa prijelo z vso silo. A saj bo zdaj vse dobro.«

Slišno oddehnil si je st. rec, kakor bi se že obracalo na bolje in bi mu vsa skrb iz duše ginila, veliko breme se mu s srca valilo.

Dva, trikrat je predikantu korak nehoti zastal. Ogledal se je nazaj proti gradu, kakor bi premišljal, se naj li vrne. A tako obupno-proseče ga je vsaki-krat pogledal st. spremljevalec, da je takoj spet hitreje stopil. Splahnele so spet bojazni in sumnje, v nemirnem, z grehom obteženem, krivde se zavedajočem srcu spočete.

predlagal želodčno operacijo. Kako pa je, g. Garmann, mi hočete li slediti prostovoljno?»

Garmann ni črnil v odgovor niti besedice. Sicer se je zavaroval napram strašnemu osumljenju, katerega je namignil komisar, a je le izročil polnomoč v trgovini prvemu uslužbencu. Komisar in Garmann sta vstopila v zunaj čakajoči avtomobil, ki ju je odpeljal po najkrajši poti na policijski komisariat.

Tamkaj so prečitali Garmannu dr. Binderjevo ovadbo. Pozvali so ga, naj ugovarja. V trenutku poziva na ugovor je g. Garmann zapazil, da je pozabil — svojo palico. Moral jo je pustiti v avtomobilu.

»Pozabil sem palico v vozu«, je pripomnil g. komisarju. Baš ta pripomba je bila največja pogrška. G. Garmann ni ničesar bolj obžaloval v tednih, ki so mu preostali do izvršitve smrtne kazni, nego omenek o palici, ki mu je nekako ušel.

Ko je pa slednjič g. Garmann na dolgo ter široko pobil zdravnikovo obdolžitev, so ga odvedli v samotno celico policijskega zapora. Tamkaj je še popušil eno dobrih cigar, katero je imel pri sebi in nato je trdno zaspal. Nikakor bi ne bil počival tako mirno, ako bi bil slutil, da se je vršil med njegovim odpočitkom izkop. Sodni zdravniki so preiskovali skrbno in natančno. Ker niso bili edini, so pritegnili k posvetu še policijskega kemika.

Ko so poklicali drugi dan Garmanna k ponovnemu zaslišanju, se je zmago-slavno smehljal. Med posmehom je prosil, če sme pušiti med zaslišanjem — smehlja je poslušal, ko so mu ponovili osumljenje izza prejšnjega dne. Pozvali so ga še, naj si olajša položaj z odkritim priznanjem.

»Moja vest je lahka, kakor vsebina te smodke«, je odgovoril uradniku. »Predvsem pa«, mu je vpadel v besedo komisar Teš, »vašo palico, katero ste bili pozabili v avtomobilu, smo našli.«

»To je pa res ljubeznivo od vas«, se je zahvaljeval Garmann in je hotel zagrabiti palico.

»Trenutek«, ga je prekinil Teš, »povejte mi vendar, g. Garmann, zakaj ste vi tako radi pilili vašo palico? S piljenjem ste jo vendar skrajšali za nekaj centimetrov. Povrh ste bili še pa tudi tako neprevidni z odpiljenimi bambusovimi drobci! Kaj takega se vendar ne vrže proč! Ako se komu natrosi napijene bambusovine v jed, dotičnik umrje brezpogojno. Kje neki ste izvedeli za to skrivnost? Kako nadalje, g. Garmann, ali naj izkopamo vse vaše žrtve? Opozarjam vas, da sem našel na vašem stanovanju tudi pilo, s katero ste vsikdar obdelovali palico, ako je bila katera izmed vaših žen na vrsti, da prestopi prag smrti.«

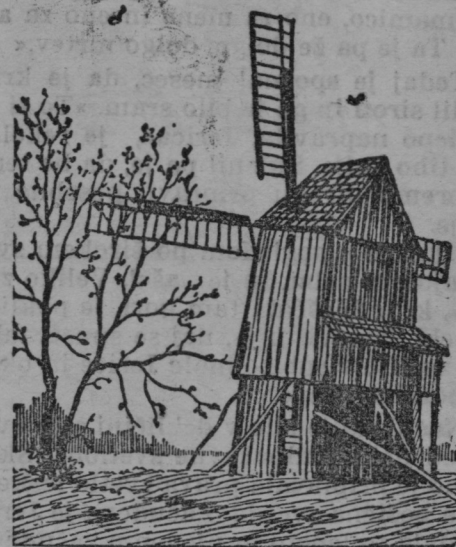
G. Garmann je gledal za dimom svoje cigare in je vzdihnil bolestno.

»Prava sreča je«, je dostavil g. Teš, »da ste zgubili včeraj vašo palico. Šofer, ki jo je izročil meni, zasluži veliko nagrado.«

»Podarite mu ob priložnosti«, je rekel

mirno g. Garmann, »eno mojih smodk a ne pretežke.«

Skrivalnica

Kje je posestnik mlina na večer?

kaže na levi koj nad travnikom.

Obni sliko na desno: Mlinar se po-

Božič naših malih.

Božična zvezda.

»Glej, mamica, ali ni lepa moja božična zvezda?« je vprašalo malo, drobno in blede dekletce in ponosno kazalo mater zvezdo iz papirja. Mati se je ozrla od šivanja, pobožala deklico po glavi in rekla: »Prav, Jerica, to si lepo napravila; napravi še tako zvezdo in z obema bova okrasili drevo pri jasicah.«

Z globokim vzdihom se je mati zopet nagnila k delu, s katerim je za sebe in svojo edinko služila nekoliko kruha. Že več kot pet let je delala tako, odkar se je očka odpeljal daleč, daleč nekam in se ni več vrnil. Debela solza se je na tihem potočila čez njena zgubana lica, ko se je spomnila na tiste strašne čase.

»Mamica, sem že gotova. Okrasive sedaj drevesce!« — Mati je prinesla malo, ubožno drevesce, ki ga je kupila za malenkost denarja proti večeru na trgu. Na to drevesce je pritrdila pisani zvezdi, razobesila po njem verižice iz papirja in nazadnje prižgala tri male lučke, eno za mamico, eno za Jerico in eno za očeta.

Ko je Jerica tega večera ležala v postelji, je doživela nekaj posebnega. Skozi okno je gledal mesec in videl drevesce, ki sta ga okrasili siroti. — »To je pa zelo ubožno«, je menil. »Lahko bi si omislili boljše!«

»Ne, ljubi mesec«, je odgovorila Jerica, »midve sva vendar tako ubogi, mamica nima denarja, da bi kupila lepše.

»Vstopiva, gospod? Čim prej bova tam, tem prej ji bo pomagano.«

Mladi mož se je še obotavljal. A samo trenotek. Pa je, kakor bi ga bilo še te trenotne slabosti sram, odločno stopil v čoln. Pljusnila so vesla v vodo, zaškripala ob robih čolna, in naglo in rezko je zarezal čoln v valove.

Že skoro sredi reke sta plula, kar je predikant presenečen vzkliknil: »Ho, kaj pa to?«

Starec, dozdej navidezno samo na vesla pazeč, se je ozrl z ostrim, grozečim pogledom vanj. Ko je videl, kako strmi s plašno razprtimi očmi, kakor bi prikazen gledal, proti obrežju, je pogledal tudi on tja proti svojemu domu. In je zagledal pred kočo nekakinjo Tilko.

»Jo kaj poznaš, pes kalvinski?« je siknil v smrtnem sovraštvu.

Eno vesel je izpustil, drugo je z obema rokama dvignil proti mladeniču.

»Varal si me, prokleti kmet!«

Besen je planil proti brodarju. A že je z močjo padlo veslo nanj in ga oplazilo ob ramo, da ga je vrglo v stran. Čoln se je sunkoma nagnil, v naslednjem trenotku se prevrnil. Dva divja krika sta se združeno nesla čez šumeče valove.

Še pretresljivejši vztrik se je izvil iz prsi deklici, slučajni priči groznega prizora. Za trenotek je vsa okamenela. A ko sta se iz valov prikazali dve glavi in se je pognal dedek proti ljubljenu mladeniču ter se ga oklenil, da ne bi mogel plavati, ne se rešiti, se je od silnega strahu mahoma prebudila. »Pomagati mu moram!« jo je zbolelo v srce. A preden je utegnila prestopiti, se je je oklenilo dvoje suhih, a močnih rok. Kakor od daleč, kakor v polomedlevici, groznici, je zaslišala zamolki, zapovedajoči glas babičin:

»Pazi, dete!«

Mračno je stalo ob strugi smrečje in borovje; toliko da so se zdaj zdaj vrhovi drhte zgenili. Skozi raketje je šlo sunkoma kakor grozničav trepet. Valovi so polzeli naglo, kakor bi splašeni bežali z mesta nesreče in grozote. A dasi so sami čutili grozo ob žaloigri, katere eno dejanje se je pravkar zaključilo v njih in se bo morda tudi zadnje, so vendar grgrali z nekakim trdim zadovoljstvom:

»Saj smo rekli: Obračunimo... Življenje za življenje... Še več smo dobili...«

(Konec.)

učitelj Vsezna niti malo v zadregi za odgovor. Prijatelj pa se je na to učeno razlago na vsa usta zakrohotal in rekel: »Hohoho, doktor Vsezna, topot pa si se prav pošteno urezal! Veš, kaj je, feferida in čoponica? Feferida je učenka 5. razreda, Čop, Anica pa učenka 6. razreda v naši šoli!«

On: »Tole meso ni kuhano, niti riž niti krompir.« — Ona (pred kratkim poročena): »Ravnala sem se po kuharski knjigi. Ker se pa oni recept glasi za štiri osebe, midva sva pa le dva, sem vsake stvari vzela le polovico in tudi le polovico časa kuhala. Saj je prav tako, ali ne?«

Pa poglej si vendar natančneje, saj je vendar tako lep! Poglej te lepe verižice, ki sem jih zlepila jaz in kako sta posebno lepi obe zvezdici! Sama sem jih izrezala. In tri lučke sva prižgali: eno za mamico, eno za mene in eno za ateka. Ta je pa že dolgo, dolgo mrtev.»

Tedaj je spoznal mesec, da je krivo spodil siroti in ga je bilo sram. »To si zelo lepo napravila, Jerica«, je rekel in šel tiho dalje. Sklenil pa je, da bo temu dobremu otroku pripravil posebno veselje.

Iskal je s pogledom po širokem svetlikajočem nebu. In je našel. Veliko zvezdo, ki je bleščala tam gori, je poklical k sebi. Naročil ji je, naj se spusti takoj na zemljo v sobico male Jerice in okraši božično drevesce.

Naenkrat je bilo v dekličini sobi svetlo od neke nadnaravne svetlobe. Skozi okno je priplavala prava svetlo lesketajoča božična zvezda. Začudena je Jerica gledala to lepoto in njenemu začudenju ni bilo konca, ko je zvezdica splavala naravnost proti drevescu in se postavila na njegovem vrhu. Tedaj sta začeli obe zvezdi iz papirja žareti. Papirne verižice so se svetlikale kot čisto zlato. Tudi tri lučke so nevidne roke prižgale in glej: očetova lučka je gorela posebno svetlo. V celem prostoru je bilo slišati petje in godbo mnogih pevcev in godbenikov. K temu je neviden zbor z nami, sladkih glasov pel: »Sveta noč — blažena noč...« Tiho se je zgubila pesem v samotno mrzlo božično noč in Jerica je zaspala.

Ko se je prihodnjega jutra zbudila, se je spomnila na svoje sanje. Zelo pa se je začudila, ko je pogledala božično drevesce in našla na njegovem vrhu veliko bleščečo zvezdo. Ta je bila iz čistega zlata. Tudi obe zvezdi iz papirja in verižice, ki jih je prejšnji dan sama zlepila iz papirja, sta bili zlati.

Od takrat naprej Jerica in mamica nista več trpeli pomanjkanja.

*

Skrivalnica.

Kje je gozdarjev sin?

Obrni sliko na glavo; gozdarjev sin se prikaže med drevesi in jelenovim rogovom.

Legenda o božičnem drevesu.

Takrat, ko je bilo rojeno sveto Dete, v tisti noči je priletelo na zemljo mnogo angeljčkov. Prepevali so v sveto noč in oznanjali veselo vest.

Ljudje v hišah in na potih in živali v stajah in na poljih so jih slišale najprej. In potem je nekoliko angeljčkov pohitelo tudi v gozdove, da oznanijo veselje.

Listnata drevesa so bila gola in so spala zimsko spanje, niso čula, kaj so oznanjali angeljčki. Vedno zelene smreke in smrečice so pa čule novico o rojstvu Odrešenika. Trdno so stale v zemlji in so vzdihovale: »O Bog, kako srečne bi bile, če bi ne bile tako trdno zaraščene v zemljo in bi mogle iti počastit Jezusa.«

Bog pa je uslišal njihovo vzdihovanje. Smreke in smrečice so začutile, kako jih je prišla neka nežna roka. Počasi so potegnile korenine iz leda in snega. Malo, čisto malo je bolelo. In so šle na pot ter prosile: »Ljubi Bog, pošlji nam vodnika in luči, da bomo mogle najti k jaslicam!«

In je z zimskega neba začelo padati, najprej počasi in naredko, potem pa vedno več, mnogo, mnogo belih svetlih zvezdic, ki so se bliščale in s svojim blaskom razsvetljevale pot k jaslicam.

*

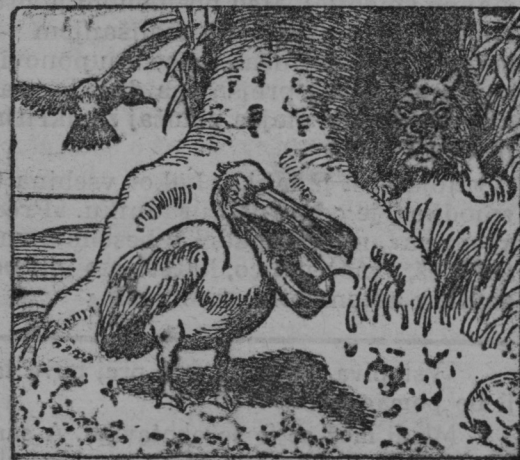
Levov zajtrk.

1. Jastreba se je zgodaj zjutraj strmoglavlil iz zračnih višin na poljsko miš.

2. Miška je grobjanu utekla med pelikanov klun.

3. Pelikana si je pa lev zbral za zajtrk.

4. Ta ne kaže nikakega veselja za to, da bi ga lev požrl.

5. Hitro odleti.

6. Lev prazne slinje požira.